

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 176

**Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile 88 Milletvekilinin
Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2596) ile Plan ve Bütçe
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2596 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazıları..... 5
- Genel Gerekçesi 7
- Madde Gerekçeleri 9

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 18

• Muhalefet Şerhleri..... 28

• Teklif Metni..... 108

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin..... 108

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Bülent Tüfenkci</i>
Aydın	Gaziantep	Malatya
<i>Erol Kaya</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
İstanbul	Ankara	Afyonkarahisar
<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Hacı Özkan</i>	<i>Ramazan Can</i>
İstanbul	Mersin	Kırıkkale
<i>Cemal Bekle</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Şirin Ünal</i>
İzmir	İzmir	İstanbul
<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Cemal Taşar</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>
Amasya	Bitlis	Osmaniye
<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>
Mersin	Erzurum	Kütahya
<i>Çiğdem Koncağül</i>	<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Cemil Yaman</i>
Tekirdağ	Adana	Kocaeli
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Yavuz Ergun</i>
Gaziantep	Antalya	Niğde
<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Mustafa Köse</i>
Konya	Antalya	Antalya
<i>Sabahat Özgürsoy Çelik</i>	<i>Semiha Ekinci</i>	<i>İffet Polat</i>
Hatay	Sivas	İstanbul
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Hacı Osman Akgül</i>	<i>Cihan Pektaş</i>
Ankara	Gümüşhane	Gümüşhane
<i>Fatma Aksal</i>	<i>Adil Çelik</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Edirne	Balıkesir	Zonguldak
<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>Hasan Çilez</i>	<i>Ali Şahin</i>
İstanbul	Amasya	Gaziantep
<i>Abdulhat Arvas</i>	<i>Sami Çakır</i>	<i>Süleyman Karaman</i>
Van	Kocaeli	Erzincan
<i>Yavuz Subaşı</i>	<i>Adnan Günnar</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Balıkesir	Trabzon	Aydın
<i>Selim Gültekin</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>İlyas Şeker</i>
Niğde	Kırklareli	Kocaeli
<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Sakarya	İstanbul	Denizli
<i>Emine Zeybek</i>	<i>Nevzat Ceylan</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Kocaeli	Ankara	Yozgat

<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>
<i>İzmir</i>	<i>Trabzon</i>	<i>İstanbul</i>
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>
<i>İstanbul</i>	<i>Konya</i>	<i>Manisa</i>
<i>Zemzem Güllender Açıanal</i>	<i>Ahmet Akay</i>	<i>Yasin Uğur</i>
<i>Şanlıurfa</i>	<i>Şanlıurfa</i>	<i>Burdur</i>
<i>Osman Ören</i>	<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i>	<i>Selman Oğuzhan Eser</i>
<i>Siirt</i>	<i>Isparta</i>	<i>Karaman</i>
<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Orhan Yegin</i>
<i>Elâziğ</i>	<i>Tokat</i>	<i>Ankara</i>
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Kemal Çelik</i>	<i>İshak Gazel</i>
<i>Ankara</i>	<i>Antalya</i>	<i>Kütahya</i>
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Ravza Kavakçı Kan</i>
<i>Afyonkarahisar</i>	<i>Samsun</i>	<i>İstanbul</i>
<i>Radiye Sezer Katurcioğlu</i>	<i>Atay Uslu</i>	<i>İsmail Tamer</i>
<i>Kocaeli</i>	<i>Antalya</i>	<i>Kayseri</i>
<i>Selman Özboyacı</i>	<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Vildan Yılmaz Gürel</i>
<i>Konya</i>	<i>Burdur</i>	<i>Bursa</i>
<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>	<i>Selim Yağcı</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
<i>Balıkesir</i>	<i>Bilecik</i>	<i>Çanakkale</i>
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Halil Etyemez</i>	<i>İsmail Güneş</i>
<i>Balıkesir</i>	<i>Konya</i>	<i>Uşak</i>
<i>İsmail Kaya</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	
<i>Osmaniye</i>	<i>Gaziantep</i>	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Tamer Dağlı

Adana

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

07.02.2020

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

07/02/2020

Metin Yavuz

Aydın

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair” Kanun Teklifine katılıyorum.

07.02.2020

Harun Karacan

Eskişehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Fatih Süleyman Denizolgun

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Eyüp Özsoy

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2596)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Finansal piyasaların küreselleşmesi, bütünleşmesi, tüketici tercihlerinin değişmesi ve teknoloji kullanımının yaygınlaşması, finans sektöründe faaliyetlerin kapsam ve çeşitliliğinin gün geçtikçe artması olgusunu da beraberinde getirmektedir. Finansal piyasaların etkin ve verimli bir şekilde çalışmasının temini için bu piyasaların düzenlenmesi ve denetlenmesine ilişkin kuralların da zaman içinde gözden geçirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası piyasalarla bütünleşik şekilde faaliyet gösteren ülkemiz finansal sektörünün denetim ve düzenlenme çerçevesinin uluslararası ilkeler ve standartlarla tam uyumunun sağlanması, bu sektörün ekonomik büyüme sürecine katkı sağlama gücünü artıracaktır. Diğer taraftan, bankacılık sektörünün tabi olması gereken kurallar, ülkemizin de birçoğunda üye olarak yer aldığı uluslararası kuruluşlar (özellikle Basel Bankacılık Denetim Komitesi-BCBS, Finansal İstikrar Komitesi-FSB) tarafından, uluslararası alanda bu sektördeki gelişmeler ve yaşanan tecrübeler çerçevesinde, uluslararası standart ve ilkeler şeklinde belirlenmekte ve üye ülkeler bunlara uyum konusunda taahhütte bulunmaktadır. Bu itibarla, söz konusu uluslararası standartlar ve ilkelerin sürekli izlenmesi ile bankacılık düzenlemelerinde ihtiyaç duyulan değişikliklerin yapılması bankacılık sistemine olan güven bakımından büyük önem taşımaktadır. Bankacılık sisteminin düzenleyici/denetleyici yapısının yeterliliği bağlamında uluslararası kuruluşlarla yapılan değerlendirmelerde söz konusu standartlar ve ilkelerin ülke mevzuatında yer alıp almadığı önemli bir kriter olarak ortaya çıktığından bu standart ve ilkelere uyumun sağlanması amacıyla 5411 sayılı Bankacılık Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

Kanun Teklifi ile ayrıca, katılım bankacılığının ürün ve hizmetlerinin uluslararası örneklerle uyumlu bir şekilde gelişme göstermesini teminen, katılım bankalarının çalışma prensiplerine uygun ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılmasına yönelik olarak, 5411 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaktadır. Mevduat veya katılım fonu kabul etme yetkileri bulunmayan, kredi kullanılmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kalkınma ve yatırım bankalarının faaliyet ölçekleri ile finansal yükümlülüklerinin ve risk kompozisyonunun mevduat veya katılım fonu kabul eden bankalarla farklılık göstermesi dikkate alınarak, kalkınma ve yatırım bankacılığının da geliştirilmesini teminen 5411 sayılı Kanunda gerekli değişikliklerin yapılması amaçlanmaktadır.

Finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması açısından bankacılık sisteminin etkili ve ihtiyatlı kuralları ile düzenlenmesi, bu kurallara uyumun tesisi bakımından, etkin denetimlerin yanı sıra mevzuata aykırılıkların caydırıcı cezalara tabi tutulması önem arz etmektedir. Bu çerçevede Kanun Teklifi ile, idari para cezalarının caydırıcılığının güçlendirilmesi amacıyla 5411 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılmaktadır.

Kanun Teklifi ile 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda yer alan idari para cezası tutarları güncellenerek caydırıcılığın artırılması amaçlanmakta; 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununda yapılan değişiklikle ise faktoring şirketlerinin kuruluşunda nakden ödenecek sermaye tutarının sermaye yapılarının güçlendirilmesini ve daha kurumsal bir yapıya kavuşturulmalarını teminen artırılması ve 6361 sayılı Kanunda yer alan idari para cezası tutarlarının güncellenmesi öngörülmektedir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bir yandan piyasanın güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işlevişi ve gelişmesi, diğer yandan ise yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Bu bakımdan, sermaye piyasalarına ilişkin olarak düzenleme yapılırken, piyasa aktörlerinin tamamının gözetilmesi ve düzenlemelerde ekonomik verimliliğin sağlanmasını temin edecek bir dengenin kurulması da zorunluluk arz etmektedir.

Bu kapsamda Kanun Teklifi ile 6362 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, uygulamalardan edinilen tecrübe ve bilgi birikimi dikkate alınarak 6362 sayılı Kanunun yatırımcı odaklı bakış açısının, reel sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde değiştirilerek sermaye piyasalarının derinliğinin ve rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır.

Kanun Teklifi ile, 6362 sayılı Kanunda mevcut düzenlemelerin piyasanın ihtiyaçları, yatırımcı menfaatleri ve edinilen uygulama tecrübeleri ışığında güncellenmesi çerçevesinde; borçlanma aracı sahipleri kurulu oluşturulması ve tüzel kişiliği bulunmayan yatırım fonları, konut ve varlık finansmanı fonlarının tapu ve diğer resmi sicil işlemlerinde tüzel kişiliği haiz addolunmalarının sağlanması öngörülmektedir.

Kanun Teklifi ile şirketlerin mevzuat uyum maliyetlerinin azaltılması ve finansal yeniden yapılandırma süreçlerinin sadeleştirilmesi amacıyla 6362 sayılı Kanunda; önemli nitelikteki işlemlerin tespitinde dikkate alınacak temel kriterlerin belirlenmesine ve karşılaştırmalı hukuktaki düzenlemelerden yararlanılarak ayrılma hakkının kullanılmasında tüm dünyada benimsenen adil fiyat esasına geçilmesine yönelik düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede İtalyan Hukukunda 2004 yılında yapılan reform örnek alınarak ortaklık tarafından satın almadan önce rüçhan hakkına veya önalım hakkına benzer şekilde ilk olarak pay sahiplerine önerilme hakkının tanınmasına imkan sağlanması ve halka açık anonim ortaklıklarda hakim ortağın değişmesi durumunda ortaya çıkan pay alım teklifinde bulunma zorunluluğunun, borsa şirketlerinin el değiştirmelerinde ilave bir maliyet yaratması nedeniyle pay alım teklifi zorunluluğuna ilişkin düzenlemelerde değişiklik yapılması öngörülmektedir. Bu hususta ortaklıklara seçim hakkı verilmesi veya zorunlu tutulmasında Sermaye Piyasası Kuruluna inisiyatif bırakılması için esnek bir düzenleme tarzı benimsenmektedir.

Kanun teklifi ile ayrıca, sermaye piyasalarının tabana yayılması, sermaye piyasalarına esneklik kazandırılması ve banka yoluyla finansmana alternatif sağlanması amacıyla 6362 sayılı Kanunda, karşılaştırmalı hukukta geniş bir uygulama alanı bulan "Trust" kurumunun Türk Sermaye Piyasasına "Teminat Yönetim Sözleşmesi" şeklinde kazandırılması ve buna ilişkin genel esasların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Teminat yönetim sözleşmesine aykırılık durumunda Sermaye Piyasası Kurulu tarafından alınabilecek tedbirlerle ilişkin düzenlemeler ile teminat varlıklarının amaç dışı kullanımı ağır cezai yaptırıma bağlanmaktadır. Dünya uygulamaları örnek alınmak suretiyle ülkemizde de benzeri şekilde kitle fonlama platformlarına ilişkin düzenlemelere esneklik getirilmesi amacıyla Sermaye Piyasası Kuruluna yetki verilmektedir. Yatırım kuruluşlarının proje finansmanı konusunda faaliyette bulunması ve bu amaçla kredi verebilmelerine ya da proje finansman fonları kurabilmelerine imkan sağlamak amacıyla yan hizmetler yeniden düzenlenmekte ve uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen yatırımların finansmanının sağlanması amacıyla proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymetlere ilişkin düzenleme getirilmektedir. Proje finansmanında finansman, ihraççıya değil, projeye verilmek suretiyle yüklenicilerin riskinden bağımsız bir sonuç ortaya çıkması hedeflenmektedir.

Sermaye piyasalarında işlenen ihlallerin tespit edilmesi, tedbirlerin uygulanması ve idari, hukuki ve cezai yaptırımların etkinliğinin sağlanması amacıyla; izahnameye, ihraç belgesine ve diğer kamuyu aydınlatma belgelerine aykırı olarak yapılan işlemlerde halka açık şirketlerin ve yatırımcıların zararlarının telafi edilmesi veya halka açık şirketten çıkan paranın geri döndürülmesine yönelik tedbirler alınması, 6362 sayılı Kanunda idari para cezalarının daha caydırıcı hale getirilmesini sağlayan değişiklikler yapılması ve sermaye piyasası suçlarında etkin bir cezai yaptırımın uygulanabilmesini teminen tüzel kişilere verilecek idari para cezasının azami tutarının brüt kâr veya satış hasılatından yüksek olana göre belirlenmesi öngörülmektedir. Denetim sürecinin etkinliğinin sağlanmasını teminen kasıt içermeyen, suçlu gizleme gayesi gütmeyen; bilgi ve belge vermeme, eksik verme, süresi içinde vermeme ve/veya gerçeğe aykırı ve yanlış verme fiilleri ile suçlu gizleme gayesi gütmeyen; denetimi

engelleme veya zorlaştırma fiilleri idari para cezası gerektiren eylemler olarak düzenlenmektedir. Ayrıca, halka açık ortaklıkların yatırımcılarının korunmasını teminen kamuyu aydınlatma belgelerinde yer alan bilgi ve açıklamalara aykırı fiillere yönelik olarak, Sermaye Piyasası Kurulunca alınabilecek tedbirler düzenlenmekte ve 6362 sayılı Kanunda düzenlenen "bilgi suiistimali suçu" ve "piyasa dolandırıcılığı suçu"na ilişkin cezaların alt sınırlarının iki yıldan üç yıla çıkarılması öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca yazılı başvuruda bulunularak soruşturma talep edilebildiğinden 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, madde lafzı tereddüde mahal vermeyecek şekilde yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca, yapılan değişiklik ile bankacılık sistemini tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının imza yetkisinin geçici kaldırılacaklar kapsamına alınması amaçlanmaktadır.

Madde 2-Madde ile, 5411 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, kalkınma ve yatırım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımların Kanun uygulamasında kredi sayılması sağlanarak, değişen koşullar altında yeni finansman yöntemlerinin oluşması halinde, bu yöntemlerin de kredi sayılabilmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi öngörülmektedir.

Madde 3-Madde ile, bankanın dâhil olduğu risk grubuna dâhil edilecek kişilerin, Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından yayımlanan Etkin Bankacılık Denetimine İlişkin Temel İlkelerle uyumlu bir şekilde yöneticileri ile bunların eş ve çocuklarını da içerecek şekilde yeniden belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bankanın dâhil olduğu risk grubu tanımı kapsamında, nitelikli pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürün başka kuruluşlarda genel müdür ve yönetim kurulu üyesi olarak görev yaptığı kuruluşlar da dâhil olduğundan özellikle fıkra da geçen kuruluşlar bakımından neredeyse tüm kamu kurum ve kuruluşlarını da içerecek şekilde bankanın dâhil olduğu risk grubu genişleyecek, bu durum ise bu kuruluşların kredi imkanlarını oldukça daraltacaktır. Bu durumun engellenmesi amacıyla söz konusu bankaların risk grubunun sadece kontrol ettikleri kuruluşlarla sınırlandırılması ve Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunlara ait fonlara ait bankalar açısından da benzer sakıncaların gündeme gelmesi nedeniyle bu bankaların da kapsama dâhil edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca benzer durum tüzel kişi risk grubu tanımından dolayı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunlara ait fonlara ait diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her biri açısından da geçerli olması nedeniyle bu kamu kurum ve kuruluşlarının da sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından yayımlanan standartlar ile uyumlu olarak risk gruplarının ve maddenin uygulanmasına ilişkin detayların belirlenmesi hususunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yetkilendirilmesi öngörülmektedir.

Madde 4-Madde ile, 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde yapılan değişiklikle; Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlar ile yapılan işlemler, bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri borçlanma araçlarının kredi sınırlamalarına tabi olmaması amaçlanmaktadır.

Madde 5- Madde ile, mevduat toplamaları mümkün bulunmayan kalkınma ve yatırım bankalarının fon sağlayabilecekleri alanların genişletilmesi için 5411 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinde yer alan müstakriz ibaresi kaldırılarak, kalkınma ve yatırım bankalarının Bankacılık Düzenleme ve

Denetleme Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde tüm kredi müşterilerinden sağlayacakları fonların da mevduat olarak değerlendirilmemesi amaçlanmaktadır. Ayrıca anılan maddede yapılması öngörülen değişikliklerle, bankanın tüm ortaklarından sağlayacakları fonların mevduat sayılmamasına ilişkin uygulamanın sağlıklı bir şekilde takip edilebilmesi, küçük pay sahiplerinin kapsam dışında tutulabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- Madde ile bankaların ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu uygulamalarının uluslararası en iyi uygulamalara uyumunun sağlanması, bankaların mali bünyelerinde herhangi bir sorun mevcut olmasa bile ilerleyen dönemlerde oluşması muhtemel sorunların ve bu durumlara ilişkin alınması öngörülen önlemlerin önceden belirlenmesi suretiyle hazırlayacakları önlem planının Kuruma gönderilerek denetime hazır tutulması sayesinde gözetim ve denetim süreçlerinin etkinliğinin artırılması ve karar alma ve uygulama süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Mevcut düzenlemelere göre bankaların mali bünyesinde sorun ortaya çıktıktan sonra gerekli önlem planını hazırlayarak uygulaması öngörülmüş iken bu değişikliklerle daha erken aksiyon alma imkanına kavuşmuş olacaktır. Uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca madde ile, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca konsolide ve konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda mali bünyede bozulma yaratacak hallerin gerçekleştiğinin veya gerçekleşme ihtimalinin tespit edilmesi halinde önlem planlarının bankaca uygulanması beklenmeksizin gerekli tedbirlerin alınması konusunda anılan Kuruma yetki verilmesi öngörülmektedir.

Madde 7- Madde ile, 5411 sayılı Kanunda önlem alınmasını gerektiren haller kapsamına yeni ihdas edilen 66/A maddesi kapsamında önlem planında öngörülen tedbirlerin bankaca derhal alınmaması, alınan tedbirlere rağmen sorunların giderilememesi veya tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alamayacağı belirlenmesi hususlarının eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 8- Madde ile, 5411 sayılı Kanunun 67 nci maddesinde yapılan değişikliklere bağlı olarak atıflar yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca, önlem planı ifadesindeki plan ibaresi ile mevcut hükümdede yer alan plan ibaresinin karışmaması için mevcuttaki plan ibaresinin program olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde 9- Madde ile, 5411 sayılı Kanunun 67 nci maddesinde değişikliklere bağlı olarak atıflar yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca madde ile, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bankalardan program isteme yetkisinin yönetimin basiretsizliğinden kaynaklanan risklerle sınırlı kalmaksızın tüm maruz kalınan risklerin azaltılmasını da kapsayacak şekilde genişletilmesi öngörülmektedir.

Madde 10- Madde ile 5411 sayılı Kanun ve alt düzenlemeleri ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasındaki uygulamada var olabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. “Bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek kişilere ait kişisel veriler ve tüzel kişilere ait bilgiler müşteri sırrı haline gelir.” ifadesi eklenerek, gerçek kişi müşterilerin bankalar ile müşteri ilişkisine girmeden önce de var olan ve bankalar dışındaki pek çok şirket, kuruluş tarafından da işlenmekte olan adres, telefon bilgisi, lokasyon bilgisi gibi genel nitelikteki kişisel veriler için yalnızca 6698 sayılı Kanunun uygulama alanı bulacağı; banka ile müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek kişilere ait bankacılık faaliyetlerine özgü mevduat bilgisi, krediler, kredi skoru, hesap hareketleri gibi bilgiler için ise hem 5411 sayılı Kanunun sır saklamaya ilişkin yükümlülüklerinin hem de 6698 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama alanı bulacağı, ancak sır kapsamındaki müşteri bilgileri için 5411 sayılı Kanunun hükümlerinin özel nitelikli kanun hükümleri olarak ele alınması gerektiği netleştirilmektedir.

Öte yandan, sır saklama ödevinin yükümlüsü olan bankaların kanunların tanıdığı bir istisna ya da herhangi bir mecburiyet bulunmadığı halde, 6698 sayılı Kanun uyarınca kendi belirleyecekleri amaç ve yöntemler için ve kendi hazırlayacakları rıza metinleri ile bu yükümlülüklerini delmeleri yasaklanmakta, bu kapsamda, sır saklama yükümlülüğünün bankanın aktif rol aldığı rıza metni yöntemiyle değil, sır sahibi müşterinin aktif rol aldığı “müşterinin talebi ya da talimatı” yöntemiyle kaldırılabilmesini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Bunun yanında, madde ile 5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca sır saklama yükümlülüğünden istisnaya tabi tutulan tarafların bu kolaylığı suiistimal ederek fıkarda belirtilen amaçlarla orantılı olmayacak şekilde sır niteliğindeki bilgileri paylaşmalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin yurtdışına aktarılması hususunda diğer kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olacağını belirtmiş olmasına rağmen 5411 sayılı Kanunda bu konuda açık bir hüküm bulunmadığından, sır niteliğindeki verilerin yurtdışına aktarılması konusunda 5411 sayılı Kanun hükümlerinin özel nitelikli kanun hükümleri olarak ele alınmasını sağlamak bakımından, müşterilerin açık rızası olsa bile talep ya da talimatı olmadan sır niteliğindeki bilgilerin yurtiçindeki ve yurtdışındaki kişilere aktarılamayacağı hüküm altına alınmakta ancak ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme sonrası Kurul, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin yurtdışına aktarılmasını yasaklamaya da yetkili kılınmaktadır. Yapılan değişiklikle ayrıca, bankaların faaliyetlerini yürütmede kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurtiçinde bulundurulması hususunda karar alma konusunda Kurula kanunen yetki verilmektedir.

Ayrıca, sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan haller de dahil olmak üzere, sır niteliğindeki bilgilerin paylaşımına ilişkin uygulamada yaşanabilecek tereddütleri gidermek bakımından bu paylaşımın kapsam, şekil, usul ve esaslarının belirlenmesi veya ihtiyaç duyulması halinde bu paylaşımın sınırlama getirilmesine yönelik olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile, finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı ve yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi veya bu amacı sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamaların yapılması finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilmesi hangi işlemlerin bu kapsamda olacağına Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenerek Resmi Gazetede yayımlanması öngörülmektedir.

Madde 12- Madde ile 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, mevduat veya katılım fonu kabul etme yetkileri bulunmayan, kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kalkınma ve yatırım bankalarının faaliyet ölçekleri ile finansal yükümlülüklerinin ve risk kompozisyonunun mevduat veya katılım fonu kabul eden bankalarla farklılık göstermesi nedeniyle bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların kalkınma ve yatırım bankaları için farklılaştırılması konusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca maddeyle, katılım bankaları ve kalkınma ve yatırım bankalarının Bankacılık Kanununda düzenlenen faaliyetleri faizsiz yöntemlerle gerçekleştirmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi öngörülmektedir.

Maddeyle, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıkların bankanın dâhil olduğu risk grubu kapsamında değerlendirilmemesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kalkınma ve yatırım bankalarına tanınan ortaklık payı sınırlanmasına ilişkin

muafiyetin katılım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla edindikleri ortaklık payları için de tanınması, katılım bankalarının faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle üstlendikleri yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yaptıkları işlemlere ilişkin özel hükümlerin düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 13- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, bankaların kredi, mevduat, dış ticaret, transfer, nakit yönetimi ve kredi kartı gibi tüm faaliyetlerinden her ne ad altında olursa olsun aldıkları ücret, masraf ve komisyonların belirlenmesi hususundaki yetkiler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilmektedir.

Madde 14- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununda yer alan ceza tutarlarının güncellenmesi ve Kanuna yeni eklenen 76/A maddesi kapsamındaki finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilen işlem ve uygulamaların idari para cezası yaptırımına tabi tutulması öngörülmektedir. Ayrıca, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15- Madde ile, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili gerçek ve tüzel kişilere 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamında verilmesi öngörülen idari para cezası tutarlarının güncellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununda yer alan sınırlamalara, kararlara ve düzenlemelere aykırı hareketler dolayısıyla öngörülen idari yaptırım kapsamına, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından 5411 sayılı Kanuna dayanılarak verilen talimatların da dâhil edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca para cezası tutarlarının güncellenmesi ve söz konusu Kurula yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak uygulanacak idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 150 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, telafisi mümkün olmayan zararların önlenmesini teminen, izinsiz faaliyetlerin işlenmesinde kullanılan internet sitelerine erişimin içerik ve yer sağlayıcının yurt içinde olması halinde internet sitesine erişimin engellenmesinin alınacak tedbirler arasına eklenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca söz konusu değişiklikle, mağduriyetlerin ivedilikle engellenmesini teminen, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından savcılığa suç duyurusunda bulunulmasını takiben hakim kararı akabinde internet sitesine erişiminin engellenmesine imkan sağlanması amaçlanmaktadır. İçerik ve yer sağlayıcının yurt dışında olması durumunda anılan Kurulun başvurusu üzerine bu tedbirin uygulama yetkisinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna verilmesi öngörülmektedir.

Madde 18- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun, ortaklık sınırlarının aşılması hâlinde, aşım tutarının özkaynak hesaplamasında ana sermayeden indirilmesi yerine söz konusu aşım tutarının Basel standartları uyarınca yüksek risk ağırlığına tabi tutulmasını teminen 5411 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır. Ayrıca 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde yapılan düzenlemeye uyum amacıyla 57 nci maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 19- Madde ile, 5411 sayılı Bankacılık Kanununda yapılan değişikliklere göre çıkarılacak düzenlemeler yürürlüğe konulana kadar mevcut hükümlerin uygulanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 5411 sayılı Kanunda belirtilen sınırlama ve oranlara uyum konusunda yapılan değişiklikler sebebiyle oluşabilecek aşımın giderilmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bankalara süre verme yetkisinin tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, azami akdi ve gecikme faiz oranlarının açıklanma periyodunun belirlenmesinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bırakılması amaçlanmaktadır.

Madde 21- Madde ile, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda yer alan idari para cezası tutarlarının güncellenmesi ve yaptırım kararı verilmeye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 22- Madde ile 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 5 inci maddesinde yapılan değişiklikle, sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve daha kurumsal bir yapıya kavuşturulmalarını teminen faktoring şirketlerinin kuruluşunda nakden ödenecek sermaye tutarının yirmi milyon Türk Lirasından elli milyon Türk Lirasına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 23- Madde ile, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununda yer alan idari para ceza tutarlarının güncellenmesi ve yaptırım kararı verilmeye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununa eklenmesi öngörülen geçici maddeyle, faktoring şirketleri için aranan yeni sermaye yükümlülüğüne intibakın sağlanabilmesini teminen geçiş hükmünün düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 25- Madde ile, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinde sayılan önemli nitelikte işlem örneklerinde sadeleşmeye gidilmesi ve önemli nitelikteki işlemlerin tespitinde dikkate alınacak temel kriterler belirlenmesi ve Sermaye Piyasası Kuruluna halka açık şirketlerin niteliğine göre farklı usuller belirleme yetkisi tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 26- Madde ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerde genel kurul kararları aleyhine iptal davası açılmasına ilişkin 446 ncı maddesindeki ifadeler ile 6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının uyumlu hale getirilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, söz konusu fıkra yapılmaması öngörülen değişiklikle halka açık ortaklıklardan ayrılma hakkının kullanılmasında tüm dünyada benimsenen adil fiyat esasına geçilmesi ve İtalyan Hukukunda 2004 yılında yapılan reform örnek alınarak ortaklık tarafından satın alınmadan önce rüçhan hakkına veya önalım hakkına benzer şekilde ilk olarak pay sahiplerine önerilme hakkının tanınmasına imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda ortaklıklara seçim hakkı verilmesi veya bunun zorunlu tutulması hususunda Sermaye Piyasası Kuruluna inisiyatif bırakılması için daha esnek bir düzenleme şekli öngörülmektedir.

6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, pay sahibinin genel kurulda oy kullanmasının haksız şekilde engellenmesi halinde de muhalif kalma ve muhalefetini tutanağa kaydetme şartı aranmaksızın ayrılma hakkından faydalanabilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, muafiyetlere ilişkin fıkranın kapsamı genişletilerek, ayrılma hakkına ilişkin olarak ortaklığın niteliğine göre istisna öngörebilme yetkisinin yanı sıra İtalyan Hukukunda olduğu gibi kurtarma amaçlı birleşmeler, ayrılma hakkının kullanılması halinde sermaye kaybı veya borca batıklık belirtilerinin başlaması gibi bazı hususlarda ortaklık bazında, başvuru üzerine muafiyet hali öngörülebilmesine imkan sağlanması ve ayrılma hakkını tetikleyen hallerin farklılaştırılabilmesi için farklı ortaklıklar bazında farklı esasların uygulanabilmesinin önünün açılması amaçlanmaktadır.

Madde 27- Halka açık anonim ortaklıklarda hakim ortağın değişmesi durumunda ortaya çıkan pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu, borsa şirketlerinin el değiştirmelerinde ilave bir maliyet yaratmaktadır. Ayrıca gerçekleşen devir tarihi ile pay alım teklifinde bulunma tarihi arasında pay sahibi olanların da bu imkandan yararlanabilmesi, hakim ortağın kontrol priminin küçük yatırımcılar ile paylaşılması ilkesi ile bağdaşmamaktadır. 6362 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, bu maliyetin sınırlanması için pay alım teklifi zorunluluğunun, payın ya da oy hakkının iktisabına ilişkin bilginin kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan yatırımcılara tanınmasına yönelik değişiklik yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 28- Madde ile 6362 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 31/A maddesiyle, borçlanma aracı sahipleri kurulu müessesesinin oluşturulması amaçlanmaktadır. Böylelikle yatırımcıların değişen koşullara göre toplu bir şekilde hareket edebilmesine ve ihraççılar ile yatırımcıların borçlanma araçlarının hüküm ve şartlarının değişmesi yönünde mutabakata varabilmesine imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, borçlanma araçlarının ödenmesinde temerrüde düşülmesi halinde yatırımcılar ve ihraççının yeniden yapılandırma konusunda mutabakata varmaları halinde, yeniden yapılandırmanın uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla daha önce başlatılmış takiplerin durması, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesi ve borçlanma araçlarının ifasıyla takiplerin düşmesi amaçlanmaktadır.

Madde 29- Madde ile, 6362 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 31/B maddesiyle yurt dışında sermaye piyasalarında geniş bir uygulama alanı bulan "Teminat Yöneticisi-Trust-Yed-i Emin" kurumunun Türk sermaye piyasasına kazandırılması ve buna ilişkin genel esasların belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Mevcut uygulamada borçlu tahvil ihraç ederken, tahvillerin geri ödenmesini teminaten rehin tesis etmesi mümkündür, ancak tahvillerin ödenmemesi durumunda, rehinli varlıkların paraya çevrilmesi ve hak sahiplerine ödenmesi, hem uzun zaman almakta hem de tahvil sahiplerinin tam olarak alacaklarını alamamasına neden olmaktadır. Getirilmesi önerilen düzenleme ile mevcut uygulamadan farklı olarak tahvil sahiplerinin alacaklarının hızlı bir şekilde tahsiline imkân verilmesi öngörülmektedir. Tahvil sahiplerine bu imkânın verilmesi, tahvil ihraççısının da daha kolay ve düşük faizle borç temin edebilmesine yardımcı olacaktır.

Bu kapsamda teminat yöneticisinin yükümlülüğü teminat alınan varlığın ve teminatın niteliğine göre farklılık arz edebildiğinden söz konusu düzenlemede yer verilen yükümlülüklerin, teminatın mahiyetine uygun düştüğü ölçüde yerine getirilmesi ve teminat yönetim sözleşmesine aykırılık durumunda Sermaye Piyasası Kurulu tarafından alınabilecek tedbirlerle ilişkin düzenlemeler ile teminata konu varlıkların amaç dışı kullanımının ağır cezai yaptırıma bağlanması öngörülmektedir. Teminat yöneticisine satış yetkisi verilmesi, teminat varlıklarının teminat yöneticisinin mal varlığından ayrı izlenmesi esasları ile yatırımcıların daha etkin bir şekilde korunması amaçlanmakta olup, ihraççının merkezinin bulunduğu yerde yapılacak tescil de aleniyeti sağlayacaktır.

MADDE 30- Dünya uygulamalarında kitle fonlaması yöntemleri, fon temin eden destekçilere vaat edilen unsurlar kapsamında sınıflandırılmaktadır. Bağış/yardım, ödül, borç verme ve sermaye modelleri olmak üzere temelde dört farklı finansman yöntemi bulunmaktadır. İlk iki model olan bağış/yardım ve ödül modellerinde, fon sağlayan destekçiler ile bu fonu kullanacak olan taraflar arasında herhangi bir ortaklık veya borç ilişkisi oluşmamaktadır. Bağış/yardım modelinde karşılık olarak herhangi bir şey beklenmemekle beraber, ödül modelinde ise finansmanı kullanan projesinin başarıya ulaşması sonrasında fon temin edenlere bir takım ödüller veya üretimi gerçekleştirilecek bir ürünü iskontolu ya da ücretsiz satın alma fırsatı vaat edilmektedir. Diğer iki yöntem ise yatırım esaslı olarak değerlendirilmekte olup, fon sağlayan bireyler borç verme modelinde borç veren konumunda iken, sermaye modelinde ise ortak konumunda bulunmaktadır.

Uluslararası uygulamalarda kamu otoritesi tarafından pay ve borçlanmaya dayalı modelin düzenlendiği, diğer modellerin ise düzenlemeye tabi tutulmadığı görülmektedir. Bu çerçevede, 6362 sayılı Kanunun 35/A maddesinin birinci fıkrasında yapılması öngörülen düzenlemeyle ülkemizde de benzer şekilde düzenlenecek alana esneklik getirmek amacıyla Sermaye Piyasası Kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca payları kayden izlenen girişim şirketlerinin genel kurullarını elektronik olarak yapmalarına imkân tanınması öngörülmektedir.

6362 sayılı Kanunun 35/A maddesine eklenmesi öngörülen fıkrayla ise kitle fonlaması işlemlerine ilişkin olarak hazırlanan bilgi formuyla ilgili sorumluluk hususuna açıklık getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Madde ile, 6362 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılması öngörülen değişikliklerle yatırım kuruluşlarının proje finansmanı konusunda faaliyette bulunması ve bu amaçla kredi verebilmelerine ya da proje finansman fonları kurabilmelerine imkan verilmesi ve böylece sermaye piyasasının gelişimine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 32- Madde ile, 6362 sayılı Kanunun 52 nci maddesinde yapılması öngörülen değişikliklerle tüzel kişiliği bulunmayan yatırım fonlarının tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemlerinde tüzel kişiliği haiz addolunmaları öngörüülerek, Gayrimenkul Yatırım Fonlarının tescil dışındaki diğer tapu işlemlerinde ve Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarının ortağı olacakları limited ve anonim şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı veya pay devri işlemleri dâhil her tür ticaret sicili işlemlerinde yaşadıkları problemlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca yatırım fonlarının tapu işlemlerinin, kurucu portföy yönetim şirketleri ve portföy saklayıcıları adına, bu kuruluşları temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Madde 33- Madde ile, 6362 sayılı Kanunun 58 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliklerle tüzel kişiliği bulunmayan konut finansmanı fonlarının ve varlık finansmanı fonlarının tapu ve ticaret sicili dâhil diğer resmi sicillerde tescil, terkin ve benzeri işlemlerde tüzel kişiliği haiz addolunmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca konut ve varlık finansmanı fonlarının tapu işlemlerinin, fon kurucusu ve fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Madde 34- 6362 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 61/B maddesiyle proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet hususlarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Altyapı yatırımlarının finansmanı gibi büyük projelere ilişkin krediler, büyük hacimli, uzun vadeli olması açısından, menkul kıymetleştirmek için idealdir. Bu projelerin nakit akışlarına dayalı menkul kıymet ihraç edilerek proje yüklenicilerin riskinden olabildiğince bağımsız bir ürün ortaya çıkarılacaktır. Belirli bir alt yapı projesinin finansmanı amacıyla ihraç edilen “Projeye Dayalı Menkul Kıymet” yoluyla projenin beklenen geliri, faiz ve anapara ödemeleri için kullanılacaktır. Projeye dayalı menkul kıymeti tahvilden ayıran temel özellik, ilgili projenin gelirlerinin projeye dayalı menkul kıymet faiz ve anapara ödemelerine tahsis edilmesi ve yatırımcıların ihraççının genel riskine olabildiğince az maruz kalmasıdır. Finansman, ihraççıya değil, projeye verilecektir. Madde metninde ayrıca proje finansmanı fonunun, üçüncü kişilerden gelecek taleplere karşı korunmasına yönelik tedbirlere de yer verilmesi öngörülmektedir.

Kurulması planlanan Projeye Dayalı Menkul Kıymet yapısı ile kurucunun ve fon kullanıcının riskinden bağımsız olarak projelere yatırım yapılabilmesi ve projelerinin gelirlerinin proje finansman fonuna aktarılması ile yatırımcıların gelir beklentilerinin netleşmesi, yabancı yatırımların ülkemize gelişine katkı sağlanması ve özellikle kamu projelerinin uzun vadeli finansmanının sağlanması hedeflenmektedir.

Madde 35- Madde ile, 6362 sayılı Kanununun 91 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle izahname, ihraç belgesine ve diğer kamuyu aydınlatma belgelerine aykırı olarak yapılan işlemlere ilişkin alınacak tedbirler belirlenmekte ve halka açık şirketlerin ve yatırımcıların zararlarının telafi edilmesi veya halka açık şirketten çıkan paranın geri döndürülmesi hususundaki eksikliklerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 36- Madde ile, 6362 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle anılan Kanunda yer alan “zorunadadır” veya “yükümlüdür” şeklindeki emredici kurallara aykırı hareket edilmesinin yaptırıma bağlanması hususundaki boşluğun giderilmesi ve idari para cezalarının daha caydırıcı hale getirilmesi için tüzel kişiler için satış hasılatı veya vergi öncesi kâr dikkate alınarak idari para cezalarında üst sınıır, kurumun hasılat veya kârlılık durumuna göre belirlenebilmesi amaçlanmaktadır.

6362 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, tüzel kişilere idari para cezası verilmesine ilişkin esaslarda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 8 inci maddesine paralel şekilde düzenlenme yapılması amaçlanmaktadır.

6362 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinde denetimle görevlendirilen personelin denetim kapsamında her türlü bilgi ve belgeyi alabileceği, bireylerden yazılı veya sözlü bilgi alabileceği hüküm altına alınmış, ancak aksi bir davranış bir yaptırıma bağlanmadığı için denetimle görevlendirilen personele bilgi verilmemesi, fiziki olarak sözlü bilgi vermeye çağırılmasına rağmen gelinmemesi, gerçeğe aykırı bilgi verilmemesi durumlarıyla karşılaşılmaktadır. 6362 sayılı Kanununun 103 üncü maddesine eklenmesi öngörülen yedinci fıkrayla Sermaye Piyasası Kurulu veya 6362 sayılı Kanuna göre görevlendirilenler tarafından ilgili gerçek ve tüzel kişilerden anılan Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili olarak talep ettikleri bilgi, belge, açıklama ve kayıtları (elektronik ortamda tutulanlar dâhil) süresi içinde hiç veya istenen şekliyle vermeyen veya eksik, gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte veren veya açıklamalarda bulunan kişiler ve Kurul veya anılan Kanuna göre görevlendirilenlerin görevlerini yapmalarını engelleyen veya zorlaştıran kişiler hakkında idari para cezası verilmesi amaçlanmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulunun da üyesi olduğu Uluslararası Sermaye Piyasası Kurulları örgütü (IOSCO - International Organisation of Securities Commissions) tarafından hazırlanan “Credible Deterrence” raporu ve karşılıklı bilgi ve belge değişimini düzenleyen 2019 yılında kabul edilen Geliştirilmiş Çok Taraflı Mutabakatı (EMMOU) ile de uyum sağlanmaya çalışılmıştır.

6362 sayılı Kanununun 103 üncü maddesine eklenmesi öngörülen sekizinci fıkra ise idari para cezası verilmesi gerektiren durumlara bir yenisinin eklenmesine ilişkindir. Şöyle ki, denetim esnasında Sermaye Piyasası Kuruluna ve Sermaye Piyasası Kurulunca görevlendirilenlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı bilgi vermek 6362 sayılı Kanununun 111 inci maddesi kapsamında suç teşkil etmektedir. Ancak kastın olmadığı durumlarda anılan Kanununun 103 üncü maddesinin yedinci fıkrası kapsamında idari para cezası verilmesi önerilmektedir. Ancak, gereksiz nedenle denetime başlanmasına neden olan kişilere bir işlem yapılmamaktadır. Zira denetim öncesi gerçeğe aykırı bilgi verilmesi bir yaptırıma bağlanmamıştır. Haksız yere yapılan denetimler hem Sermaye Piyasası Kurulunun mali ve personel olanaklarını zorlamakta, hem de denetim yapılan kişi ve kurumlar açısından itibar kaybına neden olmaktadır. Bu kapsamda, Sermaye Piyasası Kuruluna gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte bilgi, belge vermek suretiyle haksız olarak bir denetime başlanılmasına neden olan kişiye idari para cezası verilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu değişiklik, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanundaki bilgi alma hakkına bir hanel getirmemekte; gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bilgi ve belge verilmesini kapsamaktadır.

Madde 37- Sermaye piyasalarında gerçekleşen işlemler bilgiye dayanmaktadır. Bir şirketin kâr yapacağı beklentisi, yeni bir iş alması gibi olumlu beklentiler hisse fiyatını artırırken; zarar açıklanması, üretim tesislerindeki grev gibi olumsuz beklentiler ise hisse fiyatını azaltmaktadır. Bu nevi bilgileri önceden sahip olanların bu bilgiyi kullanarak diğer yatırımcıların zararına olacak şekilde işlem yapması olasıdır. Bu eyleme bilgi suiistimali veya içeriden öğrenenlerin ticareti denilmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu tip kötüye kullanımlar cezai yaptırıma bağlanmış ve bu suçun cezası iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Madde ile, 6362 sayılı Kanununun 106 ncı maddesi kapsamında verilecek cezaların alt sınırı üç yıla çıkarılarak caydırıcılığın artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 38- Sermaye piyasalarında gerçekleşen işlemler bilgiye dayanmaktadır. Bir şirketin kâr yapacağı beklentisi, yeni bir iş alması gibi olumlu beklentiler hisse fiyatını artırırken; zarar açıklanması, üretim tesislerindeki grev gibi olumsuz beklentiler ise hisse fiyatını azaltmaktadır. Var olan bilgileri yanlış ve yanıltıcı olarak yansıtmak suretiyle diğer yatırımcıların aldatılması da olasıdır. Bu eylemlere piyasa dolandırıcılığı veya manipülasyon denilmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu tip kötüye kullanımlar cezai yaptırıma bağlanmış ve bu suçun cezası iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Madde ile, 6362 sayılı Kanununun 107 nci maddesi kapsamında verilecek cezaların alt sınırı üç yıla çıkarılarak caydırıcılığın artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 39- Yürürlük maddesidir.

Madde 40- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

14/02/2020

Esas No: 2/2596

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2596 esas numaralı, ‘Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ Komisyonumuzun 11/02/2020 ve 12/02/2020 tarihlerinde yaptığı 28 inci ve 29 uncu birleşimlerinde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ ile 88 milletvekili tarafından 06/02/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2596 esas numaralı '*Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 07/02/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 11/02/2020 ve 12/02/2020 tarihlerinde yaptığı 28 inci ve 29 uncu birleşimlerinde 2/2596 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Rekabet Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Sosyal Güvenlik Kurumu, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, İller Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Türkiye İhracat Kredi Bankası, Borsa İstanbul Anonim Şirketi, Finansal Kurumlar Birliği, Merkezi Kayıt Kuruluşu, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği, Yatırımcı İlişkileri Derneği, Kitlesel Fonlama Derneği ile Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2596 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/2596 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) denetimleri sonucunda bankacılık mevzuatını ihlal eden, bankacılık sistemini veya bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşüren banka mensuplarının imza yetkilerinin Kurumun Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvurusu ile geçici olarak kaldırılmasına,

- Kalkınma ve yatırım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini ve mal karşılığı vesaiğin finansmanının ortak yatırımların Kanun uygulamasında kredi sayılabilmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesine,

- Bankaların dâhil olduğu risk grubuna, bankanın genel müdür yardımcıları ve bunlara denk yöneticiler ile eş ve çocuklarının dâhil edilmesine, ayrıca Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki bankalar ve kamu idarelerinin ayrı birer risk grubu olarak değerlendirilmesine,

- Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlar ile yapılan her türlü işlemlerin, bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen borçlanma araçlarının kredi sınırlamalarına tabi olmamasına,

- Mevduat toplamaları mümkün bulunmayan kalkınma ve yatırım bankalarının fon sağlayabilecekleri alanların genişletilmesi amacıyla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde nakdi ve gayri nakdi kredi müşterilerinden sağlayacakları fonların mevduat olarak değerlendirilmemesine, ayrıca bankanın tüm ortaklarından sağlayacakları fonların mevduat sayılmamasına ilişkin uygulamanın sağlıklı bir şekilde takip edilebilmesine ve küçük pay sahiplerinin kapsam dışında tutulabilmesine,

- Bankaların mali bünyelerinde oluşması muhtemel risklerin ve bu risklere ilişkin alınması öngörülen önlemlerin önceden belirlenmesi suretiyle hazırlayacakları önlem planlarını BDDK'ya göndermesi, böylece uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesine, BDDK tarafından konsolide ve konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda mali bünyede bozulma yaratacak hallerin gerçekleştiğinin veya gerçekleşme ihtimalinin tespit edilmesi halinde önlem planlarının bankaca uygulanması beklenmeksizin gerekli tedbirlerin alınması konusunda BDDK'ya yetki verilmesine,

- BDDK tarafından yapılan denetimlerde bankalarca hazırlanacak önlem planında öngörülen tedbirlerin derhal alınmaması, alınan tedbirlere rağmen sorunların giderilmemesi ya da sorunların giderilemeyeceğinin anlaşılması durumunda, Banka hakkında düzeltici veya iyileştirici tedbirlerin uygulanmasına, ayrıca bankalar hakkında öz kaynağın artırılması, karşılıkların artırılması, hissedarlara kredi verilmesinin durdurulması, aktiflerin elden çıkarılarak likidite temin edilmesi, hakkında mali bünyenin düzeltilmesi, sermaye yeterliliğinin veya likidite düzeyinin yükseltilmesi, uzun vadeli veya duran varlıkların elden çıkarılması, işletme ve yönetim giderlerinde kısıntıya gidilmesi gibi yaptırımların ve önlemlerin uygulanabileceğine,

- Banka müşterilerinin bankalar ile müşteri bağı kurulmadan önce de var olan adres, telefon bilgisi, lokasyon bilgisi gibi genel nitelikteki kişisel verileri için yalnızca 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanacağına, banka ile müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan mevduat bilgisi, krediler, kredi skoru, hesap hareketleri gibi bilgiler için ise hem 5411 sayılı Bankacılık Kanununun sır saklamaya ilişkin yükümlülüklerinin hem de Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanacağına, ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme sonrası, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin yurtdışına aktarılmasını yasaklamaya yetkili kılınmasına,

- Finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılmasının, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bilgilerin yayılmasının, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı ve yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi veya bu amacı sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamalar yapılmasının finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilmesine, hangi işlemlerin bu kapsamda olacağıın Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenmesi ve ilan edilmesine, bu eylemlere, sağlanan menfaatin iki katından az olmamak üzere, bir önceki yılsonu finansal tablolarında yer alan faiz, kar payı gelirleri, alınan ücret ve komisyonlar ile bankacılık hizmet gelirleri toplamının yüzde beşine kadar idari para cezası verilmesine,

- Bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların, kalkınma ve yatırım bankaları için farklılaştırılması, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının 5411 sayılı Kanunda düzenlenen faaliyetleri faizsiz yöntemlerle gerçekleştirmelerine ilişkin usûl ve esasları belirleme konularında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesine,

- Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınca faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıkların bankanın dâhil olduğu risk grubu kapsamında değerlendirilmemesine, kalkınma ve yatırım bankalarına tanınan ortaklık payı sınırlamasına ilişkin muafiyetin katılım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla edindikleri ortaklık payları için de tanınmasına, ayrıca katılım bankalarının faizsiz yöntemlerle finansman sağlaması nedeniyle üstlendikleri yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yaptıkları işlemlere ilişkin özel hükümlerin düzenlenmesine,

- Bankaların kredi, mevduat, dış ticaret, transfer, nakit yönetimi ve kredi kartı gibi tüm faaliyetlerinden her ne ad altında olursa olsun aldıkları ücret, masraf ve komisyonların belirlenmesi hususundaki yetkilerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına (TCMB) verilmesine,

- Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilen işlem ve uygulamaların idari para cezası yaptırımına tabi tutulmasına, ayrıca, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesine,

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili gerçek ve tüzel kişilere 5411 sayılı Kanun kapsamında verilmesi öngörülen idari para cezası tutarlarının güncellenmesine, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak uygulanacak idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisi verilmesine, ayrıca telafisi mümkün olmayan zararların önlenmesini teminen izinsiz faaliyetlerin işlenmesinde kullanılan internet sitelerine erişimin içerik ve yer sağlayıcının yurt içinde olması halinde engellenmesine, yurtdışında bulunan internet siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda ise bu internet sitelerine erişimin, Kurumun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenmesine,

- 5411 sayılı Kanunda ortaklık sınırlarının aşılması hâlinde, aşım tutarının özkaynak hesaplamasında ana sermayeden indirilmesi yerine söz konusu aşım tutarının Basel standartları uyarınca yüksek risk ağırlığına tabi tutulmasına, 5411 sayılı Kanunda yapılan değişikliklere göre çıkarılacak düzenlemeler yürürlüğe konulana kadar mevcut hükümlerin uygulanmasına, ayrıca ilgili Kanunda belirtilen sınırlama ve oranlara uyum konusunda yapılan değişiklikler sebebiyle oluşabilecek aşımaların giderilmesine yönelik olarak bankalara süre verilmesi hususunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesine,

- 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda belirtilen azami akdi ve gecikme faiz oranlarının açıklanma periyodunun belirlenmesinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bırakılmasına, aynı Kanundaki idari para cezası tutarlarının güncellenmesine ve yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesine,

- Sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve daha kurumsal bir yapıya kavuşturulmalarını teminen faktoring şirketlerinin kuruluşlarında nakden ödenecek sermaye tutarının yirmi milyon Türk Lirasından elli milyon Türk Lirasına çıkarılmasına, faaliyette bulunan faktoring şirketlerinin de sermayelerinin bir yıl içinde elli milyon Türk Lirasına çıkarılmasına, ayrıca 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununda yer alan idari para ceza tutarlarının güncellenmesi ve yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesine,

- 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda sayılan önemli nitelikte işlem örneklerinde sadeleşmeye gidilmesine, önemli nitelikteki işlemlerin tespitinde dikkate alınacak temel kriterlerin belirlenmesine ve Sermaye Piyasası Kuruluna (SPK) halka açık şirketlerin niteliğine göre farklı usuller belirleme yetkisinin tanınmasına,

- Halka açık ortaklıklardan ayrılma hakkının kullanılmasında adil fiyat esasına geçilmesine, ortaklık tarafından satın alınmadan önce rüçhan hakkına veya önalım hakkına benzer şekilde ilk olarak pay sahiplerine önerilme hakkının tanınmasına, ortaklıklara seçim hakkı verilmesi veya bunun zorunlu tutulması hususunda SPK'ya inisiyatif bırakılmasına, pay sahiplerinin genel kurulda oy kullanmasının haksız şekilde engellenmesi halinde muhalif kalma ve muhalefetini tutanağa kaydettilme şartı aranmaksızın ayrılma hakkından faydalanabilmesine,

- Halka açık anonim ortaklıklarda hakim ortağın değişmesiyle ortaya çıkan pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu sonucu oluşan maliyetin sınırlandırılması için pay alım teklifi zorunluluğunun, payın ya da oy hakkının iktisabına ilişkin bilginin kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan yatırımcılara tanınmasına yönelik değişiklik yapılmasına,

- 6362 sayılı Kanunda yatırımcıların değişen koşullara göre toplu bir şekilde hareket edebilmesi ve ihraççılar ile yatırımcıların borçlanma araçlarının hüküm ve şartlarının değişmesi yönünde mutabakata varabilmesi amacıyla borçlanma aracı sahipleri kurulu müessesesinin oluşturulmasına, borçlanma araçlarının ödenmesinde temerrüde düşülmesi halinde yatırımcılar ve ihraççının yeniden yapılandırma konusunda mutabakata varmaları halinde, yeniden yapılandırmanın uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla daha önce başlatılmış takiplerin durmasına, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesine ve borçlanma araçlarının ifasıyla takiplerin düşmesine,

- Yurt dışı sermaye piyasalarında geniş bir uygulama alanı bulan "Teminat Yöneticisi-Trust-Yed-i Emin" kurumunun Türk sermaye piyasasına kazandırılmasına ve buna ilişkin genel esasların belirlenmesine,

- Kitle fonlama platformları üzerinden yürütülecek kitle fonlaması faaliyetlerinin ortaklığa veya borçlanmaya dayalı olarak halktan para toplanması suretiyle yapılması konusunda SPK'ya yetki verilmesine, borçlanmaya dayalı kitle fonlaması faaliyetlerine bankacılık mevzuatı hükümlerinin uygulanmamasına, ayrıca payları kayden izlenen girişim şirketlerinin genel kurullarına elektronik ortamda katılım sağlanmasına ve kitle fonlaması işlemlerine ilişkin hazırlanan bilgi formunu imzalayan gerçek ve tüzel kişilerin bilgi formunda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumlu olmasına,

- Yatırım kuruluşlarının proje finansmanı konusunda faaliyette bulunmasına, bu amaçla kredi verebilmelerine ya da proje finansman fonları kurabilmelerine imkan verilmesine ve böylece sermaye piyasasının gelişimine katkı sağlanmasına,

- Tüzel kişiliği bulunmayan Gayrimenkul Yatırım Fonlarının tüzel kişiliği haiz addolunmaları suretiyle tescil dışındaki diğer tapu işlemlerinde ve Girişim Sermayesi Yatırım Fonlarının ortağı olacakları limited ve anonim şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı veya pay devri işlemleri dâhil her tür ticaret sicili işlemlerinde yaşadıkları problemlerin önüne geçilmesine,

- Tüzel kişiliği bulunmayan konut ve varlık finansmanı fonlarının tapu ve ticaret sicili dâhil diğer resmi sicillerde tescil, terkin ve benzeri işlemlerde tüzel kişiliği haiz addolunmalarına,

- Proje Finansmanı Fonu kurulmasına ve bu yolla uzun vadeli ve yoğun sermaye gerektiren altyapı, enerji, sanayi, teknoloji yatırımları gibi büyük projelere münhasıran proje bazında fon sağlanması amacıyla Projeye Dayalı Menkul Kıymet ihraç imkânı öngörülmesine,

- Sermaye piyasalarında izahname, ihraç belgesi ve diğer kamuyu aydınlatma belgelerine aykırı olarak yapılan işlemlere ilişkin alınacak tedbirler belirlenmesine, halka açık şirketlerin ve yatırımcıların zararlarının telafi edilmesine veya halka açık şirketten çıkan paranın geri döndürülmesi hususundaki eksikliklerin giderilmesine,

- 6362 sayılı Kanundaki emredici kurallara aykırı hareket edilmesinin yaptırıma bağlanması hususundaki boşluğun giderilmesi ve idari para cezalarının daha caydırıcı hale getirilmesi amacıyla tüzel kişiler için satış hasılatı veya vergi öncesi kâr dikkate alınarak idari para cezalarında üst sınırın, kurumun hasılat veya kârlılık durumuna göre belirlenebilmesine, tüzel kişilere idari para cezası verilmesine ilişkin esaslarda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 8 inci maddesine paralel şekilde düzenlenme yapılmasına, ayrıca 6362 sayılı Kanuna göre görevlendirilenler tarafından ilgili gerçek ve tüzel kişilerden anılan Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili olarak talep ettikleri bilgi, belge, açıklama ve kayıtları (elektronik ortamda tutulanlar dâhil) süresi içinde hiç veya istenen şekliyle vermeyen veya eksik, gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte veren veya açıklamalarda bulunan kişiler ile birlikte Kurul kararı ya da anılan Kanuna göre görevlendirilenlerin görevlerini yapmalarını engelleyen veya zorlaştıran kişiler hakkında idari para cezası verilmesine,

- Sermaye piyasalarında var olan bilgileri yanlış ve yanıltıcı olarak yansıtmak suretiyle piyasa dolandırıcılığı veya manipülasyon yapanlara karşı 6362 sayılı Kanunun “Bilgi suistimali” başlıklı 106 ncı maddesi ve “Piyasa dolandırıcılığı” başlıklı 107 nci maddeleri kapsamında verilecek cezaların alt sınırının üç yıla çıkarılarak bu alandaki caydırıcılığın artırılmasına,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Bankacılık ve sermaye piyasalarında regülasyonu öngören düzenlemelerin önemli olduğu, ancak bu alandaki düzenlemelerde sık değişikliğe gidilmesinin piyasanın istikrarlı bir şekilde işleyişini olumsuz yönde etkileyebileceği, finans sektörünün çok fazla paydaşının bulunduğu ve düzenlemelerin çok geniş alanda etki gösterdiği, bu nedenle düzenlemelerin sektör temsilcileriyle istişare yoluyla ve etki analizi hazırlanarak yapılması gerektiği,

- Finansal piyasalarda istikrar ve ekonomik güvenliğin sağlanması bakımından BDDK'nın manipülasyon konusunda yetkin olması gerektiği, ancak öngörülen düzenlemede belirtilen suç ve ceza hükümlerinin yeterince açık olmadığı, suçun içeriği ve cezanın ağırlığı konusunda BDDK'ya tanınan geniş takdir yetkisinin suç ve cezanın kanuniliği ilkesi ile ters düşebileceği,

- Türkiye Varlık Fonu A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonların kredi sınırlamalarına tabi olmamasının Fona sınırsız bir finansman yetkisi vermek suretiyle borçlanma miktarlarını artırıp mali disiplini bozabileceği, halihazırda Fonun finansal denetimi ve kontrolünün gereği gibi yerine getirilemediği bir ortamda kredi sınırlamasının kaldırılmasının denetim ve kontrolü daha da zorlaştıracağı,

- Bankacılık sırrı kapsamındaki kişisel verilerin yurt dışına çıkarılmasının engellemesinin ekonomik güvenlik gereği önemli ve yerinde bir düzenleme olduğu, ancak Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler bakımından da bu durumun değerlendirilmesi gerektiği, ülkemizde faaliyette bulunan yabancı sermayeli bankaların bu düzenleme ile bankacılık işlemlerinin yürütülmesi açısından veri akışı konusunda problem yaşayabileceği,

- Teklif genelinde bankalara öngörülen ceza miktarlarındaki artışların bankaları finansman konusunda zor duruma düşürebileceği, böyle bir durumda finansal piyasalardaki kredi kullanım oranının düşebileceği, bunun da ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkileyeceği, farklı aktif büyüklüğe sahip bankalara aynı seviyede ceza uygulanmasının bankalararası rekabeti olumsuz yönde etkileyebileceği, bu hususların göz önüne alınması gerektiği,

- Faktoring şirketleri hakkında sermaye artırımı düzenlemesinin olumlu bulunduğu, ancak bu şartı yerine getiremediğinden dolayı sektörden çekilmek durumunda kalacak şirketler sonrasında ilgili piyasada rekabetin azalacağı, bu durumun ilgili şirketlere başvuran kişileri olumsuz yönde etkileyebileceği,

- Büyük ölçekli projelerin finansman fonlamasının etkin denetim gerektirdiği, varlığa dayalı menkul kıymet fonlarının geçmişte dünyada önemli krizlere neden olduğu, projeye dayalı menkul kıymet müessesesinin büyük ölçekli projelerde kullanılması durumunda, sistemin iyi kurulması ve denetiminin iyi yapılması gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Mustafa SAVAS ve ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- BDDK'nın piyasa regülasyonu konusunda kamu otoritesini kullanma adına yetkin olduğu, ancak bu yetkinliğini kullanabileceği yaptırım yetkisinin yeterince bulunmadığı, öngörülen düzenleme ile BDDK'ya Avrupa ve ABD örneklerindeki gibi yaptırım yetkisi verildiği, ilgili suç ve cezaların detaylarının ikincil mevzuatlar ile düzenlenerek, suç sayılan eylemlerin ve cezaların açıkça belirtilmesi suretiyle BDDK'nın konuyla ilgili takdir yetkisinin netleştirileceği,

- Teklifte yeni getirilen manipülasyon ve yanıltıcı işlemlere yönelik düzenlemelerin ABD ve AB ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede uygulanmakta olduğu, bu hususta düzenleyici otoriteler tarafından kamuoyunda çokça bilinen inceleme ve cezaların var olduğu, Teklif ile getirilen düzenlemenin esasen Fransa gibi AB üyesi ülkelerde de iç hukuk normu olarak uygulanmakta olan 2014/596 numaralı AB direktifinin manipülasyon maddeleri esas alınarak hazırlandığı,

- Türkiye Varlık Fonu dışında halihazırda Merkez Bankası, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesindeki "Kredi sınırlamasına tabi olmayan işlemler" kapsamında yer aldığı, bu düzenleme ile sayılan kurumların arasına Türkiye Varlık Fonu Varlık Fonu A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonların da eklendiği,

- Son dönemde dünyada kalkınma ve yatırım bankacılığının büyük gelişme kaydettiği, öngörülen düzenleme ile ülkemizde kalkınma ve yatırım bankacılığının ürün ve hizmetlerinin uluslararası örneklerle uyumlu bir şekilde gelişmesinin amaçlandığı, ilgili bankaların finansman yöntemlerinin genişletilerek piyasada daha aktif hâle getirilmesinin hedeflendiği,

- Bankacılık Kanununda müşteri sırrı kavramının yeterince net düzenlenmediği, Kişisel Verileri Koruma Kurumu ile ortak çalışma sonrası bu eksikliğin giderilmesine yönelik düzenleme yapıldığı, ayrıca uluslararası bankaların verileri yurt dışında tutma talebine karşın müşteri mağduriyetinin yaşanmamasının amaçlandığı, Bankacılık Kanununda yurt dışına bilgi aktarımının engellendiği ancak cezaların tanımlanmadığı, cezaların bu düzenlemeyle Kanuna eklenerek BDDK'nın kişisel bankacılık verilerinin korunması bakımından yaptırım gücünün kuvvetlendirildiği,

- Bankacılık Kanununun kabul edildiği 2005'ten itibaren bankacılık sektörü aktif büyüklüğünün on kat artmasına rağmen öngörülen düzenlemede cezaların en fazla dört kat arttığı ve dolayısıyla cezaların büyüme rakamının altında kaldığı, bankaların aktif büyüklüklerine göre ceza vermenin kanun önünde eşitlik ilkesi ile bağdaşmayıp, benzer alanı düzenleyen diğer kanunlar ile tezat oluşturacağı, ceza artış oranları planlanırken ihlal sayıları dikkate alınarak caydırıcılığın öngörüldüğü,

- Faktoring şirketlerinin batık kredi miktarının fazla olmasından dolayı, fonlarının bankalardan daha fazla risk taşıdığı ve bu nedenle yüksek sermaye miktarı bulundurması gerektiği, güçlü sermaye yapısının hem şirketler hem de müşteriler için önem arz ettiği, bu düzenlemenin ilgili alanda kurumsallaşmayı artırmasının planlandığı,

- Proje finansmanı konusunda firmaların hangi mal gruplarının projenin içinde olduğu, toplanacak paranın ne amaçla kullanılacağı, proje gerçekleşmemesi durumunda toplanan paranın nereye harcanacağı gibi bilgilerin bir izahname ile SPK'ya bildirileceği, uygulamanın SPK'nın gözetimi ve denetimi altında gerçekleştirileceği, öngörülen düzenleme ile yurt içi ve yurt dışı fonlar için piyasalardaki yatırım araçlarının çeşitlendirileceği,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerine geçilmesi oylanmış ve kabul edilmiştir. Teklifin maddelerine ilişkin aşağıdaki kararlar alınmıştır.

Madde 1 ve 2

Teklifin çerçeve 1 ve 2 nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 3 ve 4

Teklifin çerçeve 3 üncü ve 4 üncü maddeleri; anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla maddelerde yer alan “bunlara ait” ibarelerinin “bunların sahip olduğu” şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi; kalkınma ve yatırım bankalarının ortaklarından sağlayacakları fonların hangi hallerde mevduat sayılmayacağına ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna belirleme yetkisi verilmesini teminen değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 6, 7, 8 ve 9

Teklifin çerçeve 6, 7, 8, ve 9 uncu maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 10

Teklifin çerçeve 10 uncu maddesi; anlama açıklık kazandırmak amacıyla madde metninde yer alan “bile” ibaresinin “dahi”, “kendisinden” ibaresinin “müşteriden” şeklinde değiştirilerek redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 ve 38

Teklifin çerçeve 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 ve 38 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 39 ve 40

Teklifin yürürlüğe ilişkin 39 uncu maddesi ve yürütmeye ilişkin 40 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylamaya sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
 - Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
 - Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
 - Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
 - Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
 - Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
 - Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
 - İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
 - İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
 - Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
 - Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
 - Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
 - Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
 - Trabzon Milletvekili Salih CORA,
 - Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
- özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Mersin	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Durmuş Yılmaz</i>	<i>Cavit Arı</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Ankara	Antalya	Aydın
	(Muhalefet şerhim vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet İpekyüz</i>	<i>İsmail Tatlıoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Batman	Bursa	Denizli
(Muhalefet şerhi var)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye <i>Garı Paylan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhi vardır)	Üye <i>Ayşe Keşir</i> Düzce (Bu raporun özel sözcüsüdür, son toplantıya katılamadı)	Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Emine Gülizar Emecan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Erol Katırcıoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Kamil Okyay Sındır</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Baki Ersoy</i> Kayseri (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Abdullatif Şener</i> Konya (Muhalefet şerhimiz var)
Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Süleyman Girgin</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon (Bu raporun özel sözcüsüdür)
	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2596) esas numaralı "Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin genel gerekçesinde özetle;

"Teklif ile:

-Finansal sektörün denetim ve düzenlenme çerçevesinin uluslararası ilkeler ve standartlarla tam uyumunun sağlanması,

-Katılım bankalarının çalışma prensiplerine uygun ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması,

-Kalkınma ve yatırım bankacılığının geliştirilmesi,

-Faktoring şirketlerinin kuruluşunda nakden ödenecek sermaye tutarının artırılması,

-Sermaye piyasalarının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişi ve gelişmesi ile birlikte yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması,

-Sermaye piyasalarının derinliğinin ve rekabet gücünün artırılması,

-Borçlanma aracı sahipleri kurulu oluşturulması ve yatırım fonları ile konut ve varlık finansmanı fonlarının tapu ve diğer resmî sicil işlemlerinde tüzel kişiliği haiz addolunmalarının sağlanması,

-Şirketlerin mevzuat uyum maliyetlerinin azaltılması ve finansal yeniden yapılandırma süreçlerinin sadeleştirilmesi,

-Sermaye piyasalarının tabana yayılması, bu piyasalara esneklik kazandırılması ve banka yoluyla finansmana alternatif sağlanması,

-Sermaye piyasalarında işlenen ihlallerin tespit edilmesi, tedbirlerin uygulanması ve idari, hukuki ve cezai yaptırımların etkinliğinin sağlanması,

-5411 sayılı Bankacılık Kanununda, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nda ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda yer alan idari para cezası tutarlarının güncellenerek daha caydırıcı hale getirilmesini sağlayacak değişiklikler yapılması amaçlanmaktadır."

denilmektedir.

Türkiye'de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık yirmi aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini sağlayacak düzenlemeler yerine günü birlik, uzun vadeli perspektifi olmayan çözümler peşinde koşmaktadırlar.

Üretim darboğazında bulunan küçük ve orta ölçekli işletmelerin, kredi darboğazında bulunan firmaların, ödeme güçlüğü içerisinde bulunan ve çarşı-Pazar enflasyonu altında ezilen küçük memur, esnaf, işçi, tarım üreticisinin, artan işsizlik neticesinde işlerini kaybeden emekçilerin sorunlarını çözmek ve daha kalıcı adımlar atmak, yargı bağımsızlığının sağlanması, olağanüstü hal hukukundan arınma, düşünce suçuna son verme ve demokratik hukuk devleti gerekleri doğrultusunda bir anayasal düzenleme yapma yerine Devletin şahsiyetinde parti ve tek adam iktidarını kutsallaştırmaya çalışan bir yaklaşım sergilenmektedir.

Ekonominin gerçekleri ve ihtiyaçlarından kopuk bir yönetimle karşı karşıyayız. Türkiye'de ağır bir ekonomik kriz ve sosyal toplumsal bunalım ortamı bulunmaktadır. Mevcut toplumsal bunalım, krizin artık ekonomik finansal boyutunun ötesinde bir sosyal boyuta eriştiğini göstermektedir.

Mevcut ekonomik krizin nedeni iktidarın uyguladığı vahşi neoliberal rant ekonomisi düzenidir. Gelir yaratacak üretken alanlar yerine rantı önceleyen ve bunu yaparken de gelir yaratmadığı için, çok borçlanan, aşırı finansallaşan bir düzen kurulmuştur. Şimdi bu kanun teklifindeki bazı düzenlemelerle mevcut iktidar kendi çıkardığı krizi çözmek için daha da çok finansallaşan daha da çok kredi peşinde koşan bir çare arayışı içerisine girilmiştir. Bu durum mevcut düzenin devamını sağlayacaktır, krizi çözmeyecektir, krizi daha da derinleştirecektir.

2020 yılının ilk ayları olmasına rağmen hükümet Merkez Bankasının kaynaklarına başvurarak, Merkez Bankasının birikmiş karların dağıtımının öne alınması, kar payının avans olarak dağıtımı ve değerlendirme hesaplarının kullanımı yöntemlerini kullanarak merkezi yönetim bütçesinin finansmanını dengelemeye çalışmaktadır. Mevcut iktidar algı yönetimi de uygulamak suretiyle kamu bankaları aracılığıyla aynı anda hem düşük faiz hem de düşük kur baskılamasıyla ekonomik

sorunların çözümünü ertelemekte, ekonomik bunalımın daha da derinleşmesine aynı zamanda güven erozyonuna da neden olmaktadır.

Bugün finans piyasalarının günlük işleyişine ciddi şekilde müdahale edilmektedir. Ekonomiye ve Merkez Bankası gibi ekonominin önemli kurumlarına iktidar tarafından yapılan rasyonellikten uzak müdahalelerin döviz piyasalarında ve diğer finansal göstergelerde daha da kötüleşmeye yol açacağı açıktır. Kanun teklifi metnindeki bazı düzenlemeler bağımsız idari otoriteler üzerinden iktidarın finans piyasaları üzerindeki baskı ve müdahale eğiliminin artarak devam edeceğini göstermektedir.

Finans piyasaları için güçlü düzenleyici ve denetleyici çerçevenin var olması şarttır. Ancak bağımsız kurulların iktidar tarafından sürekli baskılanmaya başlanması finans piyasalarında sistemik riski önlemeye değil, sistemik riskin daha da fazla tetiklenmesine neden olacaktır. Emir ve komuta ile işleyen bir piyasa ekonomisi Türkiye'nin mevcut durumunu yansıtmaktadır.

Kanun teklifindeki birkaç düzenlemenin Basel Kriterlerine uyum amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak bu düzenlemelerin yanı sıra söz konusu düzenlemeler arasında Türkiye Varlık Fonu ve bu fona bağlı alt fonlar ve şirketler açısından borçlanma limitlerinin kaldırılmasına yönelik hükümlerin yerleştirilmesini ülke ekonomisinin içerisinde bulunduğu mevcut durum ve mali disiplin sağlanması açısından oldukça yanlış ve sakıncalı bir adım olarak görmekteyiz. Kurulduğu günden beri "paralel hazine" mantığıyla işletilen Türkiye Varlık Fonu'na yasal borçlanma limitlerine tabi olmadan kaynak sağlama adı altında borçlanma olanağı getirilmesi yanlıştır, bu durum aynı zamanda kamu maliyesinde şeffaflığı da ortadan kaldırmaktadır.

Yine büyük altyapı, enerji yatırımların finansmanı için getirildiği ifade olunan proje finansman fonları ile ilgili olarak teklif metnindeki düzenlemeler sistemik risk yaratıcı özellikler taşımaktadır.

İtiraz ve eleştiri demokrasinin temelidir. Kanun teklifindeki bazı düzenlemeler ekonomideki uygulamaları eleştiren, bazı uygulamalara itiraz eden herkesi manipülatif ve spekülasyon hareketle suçlayabilecek, düşünce açıklama özgürlüğünü kısıtlayabilecek niteliktedir. Oysa, şiddet içermeyen her türlü düşünce -iktidarın hoşuna gitsin ya da gitmesin- özgür olmalıdır.

Bu kanun teklifinin, teknik düzenlemeler kılıfı adı altında iktidarın düşürülemeyen işsizlik, yoksulluk yüzünden yaşanan intiharlar, bir türlü belini doğrultamayan ülke ekonomisi, kamu bankalarının yandaş şirketleri kurtarma operasyonları ve Varlık Fonu'nun gizlenen işlemleri gibi devasa sorunlar hakkında gerçeklerin söylenmesinin önüne geçilmesi amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır. Kanun teklifindeki bazı düzenlemelerle ekonomi alanında farklı sesleri bastırmak ve zarar etmesi neredeyse kesin olan akıl ve bilim dışı projelere vatandaş ve baskı altında tutulan finans kuruluşlarını zorla ortak etmenin yolları yasallaştırılmaya çalışılmaktadır.

Türkiye'de finansal piyasaların etkin işlememesinin ve kaynakların verimli kullanılmıyor olmamasının sebebi finansal araç eksikliği değildir. Bunun nedeni kuralsızlık, kurumsuzluk ve keyfilik düzenidir, aynı zamanda güvensizlik ve güvencesizlik ortamıdır.

Ekonomide güven ortamından giderek uzaklaşılırken, ciddi yapısal sorunlara çözüm aranılması gerekirken, aceleyle getirilmiş bir yasal düzenleme ile yapısal sorunlar çözülmeyen, geçici çözümlerle bir yere varılamayacağı da açıkça ortadadır.

Kanun teklifindeki düzenlemeler güven bunalımını derinleştirecek unsurlar taşımaktadır.

Bu yasa teklifi mali disiplini yok ettiği için güveni yok eden, aynı zamanda kamu maliyesinde şeffaflığı ortadan kaldıran bir yasa teklifidir.

Özet olarak; bu yasa teklifi, içeriğindeki bazı düzenlemeler nedeniyle ekonomik krizi çözemeyecek, krizi daha da derinleştirecek bir niteliğe haiz bulunmaktadır.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin bazı maddeleri ile bağımsız idari otorite konumunda bulunan yasama, yürütme ve yargının dışında, kuruluşlarıyla, üyelerinin belirlenmesiyle, işleyişleriyle, kullandıkları yetkilerle, denetim işlevleriyle adeta dördüncü erk olarak adlandırılan Bankacılık Düzenleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurumunun görev ve yetkileri artırılmaktadır. Ayrıca kanun teklifinde yer

alan bazı düzenlemelerle Türkiye Varlık Fonunun kullanacağı kaynakların sınırları genişletilmektedir.

Ancak söz konusu bağımsız idari otoriterin ve Türkiye Varlık Fonunun, 9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliği sonrası oluşturulmaya çalışılan adına “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” denilen sistemdeki konumlarının anayasal açıdan sorgulanması gerekmektedir,

Yaklaşık 20 aydır sürdürülmeye çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte yasama ve yargının üzerinde yürütmenin gücünün artması, kurumların siyasallaşması, şahsileşmesi, düzenleyici ve denetleyici kurumlar üzerinde Cumhurbaşkanlığının özellikle belirleyici güce sahip olması, ekonomide bağımsız işleyen kurumlarla ilgili olarak çok önemli sorunlar doğurmaktadır.

Uluslararası kuruluşların raporlarında güçler ayrılığı ilkesinin zayıflamasıyla birlikte bağımsız kurumların siyasi otoritenin etki alanına çok fazla çekildiği hususu önemle vurgulanmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak bu bağımsız idari otoriterin, kurulların tüm üyelerinin atanması Cumhurbaşkanı tarafından yapılmakta, uygulamada bu kurumlar tamamen Cumhurbaşkanı’na bağlı olarak çalışmaktadır. Dolayısıyla kanunlarla bu bağımsız idari otoritelere verilen yetkilerin kullanımında Cumhurbaşkanlığı ile yürütme hiyerarşisi içinde kurulan ilişki düzeyinin Anayasa’nın mevcut esprisi içinde yeniden değerlendirilmesi zorunlu görülmektedir.

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Başkanlığının da bizzat Cumhurbaşkanı uhdesinde bulunması nedeniyle, Türkiye Varlık Fonu’nun ve bu fona bağlı alt fonların ve şirketlerinin özel hukuk tüzel kişisi niteliğindeki konumunun, bu Fona, alt fona ve şirketlere verilen yetkilerin bunlara tahsis edilen kaynakların kullanımının da mevcut Anayasal yapı içerisinde tanımlanması ve statülerinin açıklığa kavuşturulması gerekli görünmektedir.

Söz konusu kanun teklifinin görüşülmesi sırasında bağımsız idari otoriteler ve Türkiye Varlık Fonunun anayasal konumunun değerlendirilmesi konusundaki taleplerimiz kabul görmemiştir.

Anayasa’nın 11. maddesi,

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz”,

hükmünü içermektedir.

Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi; “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımaktadır.

Finans sektörünün dört temel yasasının birçok maddesinde değişiklik yapan kanun teklifinin tüm hükümlerinin Komisyonunda görüşülmesine geçilmeden önce özellikle Anayasa'nın 2, 13, 38, 48, 167. maddeleri açısından değerlendirmeye tabi tutulması gerekmekte idi.

Anayasa'nın

“Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması” başlıklı 13. maddesi;

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

“Suç ve cezalara ilişkin esaslar” başlıklı 38. maddesi;

“Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.....”

“Çalışma ve sözleşme hürriyeti başlıklı” 48. maddesinin ikinci fıkrası;

“Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.”

“Mali ve Ekonomik Hükümler” başlıklı Dördüncü Kısımının “Ekonomik hükümler” başlıklı İkinci kısmında bulunan 167. maddenin birinci fıkrası;

“Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.”

hükmünü içermektedir.

Kanun teklifinin 1. maddesinde yer alan “Bankacılık sistemini tehlikeye düşürdükleri tespit edilen” ibaresinin içeriğinde bulunan “Bankacılık sistemini tehlikeye düşürmek” fiilinin yasal olarak ne anlama geldiğinin açıklanması ve belirlenmesi gerekmektedir.

Kanun teklifinin 10. maddesinin son fıkrasında yer alan; “Sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak paylaşım ve aktarımlarına ilişkin kapsam, şekil, usul ve esasları belirlemeye veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirmeye Kurul yetkilidir.” ifadesinin,

Kanun teklifinin “Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler” başlıklı 11. madde düzenlemesinde yer alan, “... Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir ve Resmi Gazetede yayımlanır.” şeklindeki düzenlemenin,

Kanun teklifinin 14, 16, 21 ve 23. maddelerinde yer alan, tekerrüre bağlı olarak cezaların artırılmasında Kurullara yetki tanınmasına yönelik hükümlerin,

uygulamada keyfiliğe yol açabilecek düzenlemeler olduğu izahından varestedir.

Ayrıca kanun teklifinin 26. maddesinde yer alan, halka açık şirketlerde ayrılma hakkına sahip ortaklar ilgili “adil bedelin hesaplanması”na ilişkin düzenlemelerin yapılmasında Kurulun yetkili kılınması da sınırları yasal olarak belirlenmemiş hüküm niteliğindedir.

Söz konusu düzenlemelerin Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan hukuk devleti ilkesine aykırılık yönünden değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Kanun teklifinin 14, 15, 16, 17, 21, 23, 36, 37 ve 38. maddelerinde yer alan cezalarla ilgili düzenlemelerle, mevcut idari para cezalarındaki miktar ve oransal artışın Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan “hukuk güvenliği ilkesi” ve “hukuki belirlilik ilkesi” ile Anayasa’nın 13. maddesinde tanımını bulan “ölçülülük ilkesi” ne aykırılık açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca **kanun teklifinin “Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler” başlıklı 11. maddesinde** yer alan düzenlemenin “kanunsuz suç olmaz” ilkesini içeren Anayasa'nın suç ve cezalara ilişkin 38. maddesi hükmüne aykırılık açısından değerlendirilmesi, uluslararası standart ve düzenlemeler de dikkate alınarak yeni baştan düzenlenmesi gerekmektedir.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan kanun teklifi üzerinde görüşmelere geçilmesi içtüzüğe aykırı bulunmaktadır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, ”11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı "Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun", 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına

Dair Kanun", 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı "Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı "Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 21.12.2019 tarih ve 7201 sayılı "Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" torba kanun tekliflerinden farklı olarak Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 88 milletvekili tarafından verilen "Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ; mali sektörü ilgilendiren 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ve 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu gibi dört temel yasanın bir çok maddesinde değişiklik yapan bir ölçüde geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri de taşıyan 40 maddelik mini torba yasasıdır. Söz konusu kanun teklifinin sektör temsilcilerinin geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi 06.02.2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, 07.02.2020 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Adalet ve Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 11.02.2020 Salı günü saat 15.15'de Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 07.02.2020 gün ve 1392241-130.02-616647 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Yürürlük ve yürütme maddeleri dahil 40 maddeden oluşan finans sektörünü ilgilendiren mini torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 11.02.2020 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir.

Söz konusu kanun teklifin Adalet ve Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Teklif metninde yer alan 1, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 23, 26, 36, 37 ve 38. maddelerin özellikle Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa'ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından ayrıca değerlendirilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Kanun teklifindeki bazı düzenlemelerin gerekçesinde uluslararası piyasalarla bütünleşmekten, Avrupa Birliği ve Basel kriterlerine uyumdan bahsedilmektedir. Bu nedenle kanun teklifinin Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda da görüşülmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Bu durumun en son örneği; komisyon ve genel kurul görüşmelerinde tüm uyarılarımız dikkate alınmadan acele ile yasalaştırılan 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda yer alan Değerli Konut Vergisi ile ilgili bazı hükümlerin, söz konusu kanunun yürürlüğe girmesinin üzerinden sadece iki ay sonra, 14.02.2020 tarih ve 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Bazı

Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un T.B.M.M. Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında verilen önergelerle değiştirilmesi ve verginin uygulanmasının bir yıl süre ile ertelenmesidir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalastırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonunda görüşülen kanun teklifinin;

-1, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 23, 36, 37 ve 38. maddelerinin Adalet Komisyonunda,

-25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ve 35. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda,

-Tüm maddelerinin Avrupa Birliği ve Basel kriterlerine uyumunun kontrolü açısından Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda da,

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İcütüzüğünün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denirken, yine İcütüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonunda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda

görüülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de içtüzükle uygun olacaktır.

“Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ; mali sektörü ilgilendiren 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ve 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu gibi dört temel yasanın bir çok maddesinde değişiklik yapmakta veya yeni ve ilave hükümler getirmektedir.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452)

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ’nun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ihlâl ettikleri ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "bankacılık sistemini ya da" ibaresinin eklenmesi ve "kanuni kovuşturma talep edilen" ibaresinin "Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan" şeklinde değiştirilmesi.
2		5411 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar" ibaresinin "bankaları" şeklinde, "benzer" ibaresinin "Kurulca belirlenecek diğer" şeklinde değiştirilmesi.
3		5411 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarının değiştirilmesi.
4		5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla" ibaresinin “, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlarla” şeklinde değiştirilmesi.
5		5411 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasının değiştirilmesi.
6		5411 sayılı Kanuna 66 ncı maddesinden sonra gelmek üzere 66/A maddesinin eklenmesi.
7		5411 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasına bent eklenmesi.
8		5411 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "(a), (b), (c) ve (d)" ibaresinin "(a), (b),

		(c), (d) ve (h)" şeklinde ve aynı fıkrada yer alan "plan" ibaresinin "program" şeklinde değiştirilmesi.
9		5411 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "(a), (b), (c) ve (d)" ibaresinin "(a), (b), (c), (d) ve (h)" şeklinde, (b) bendinde yer alan“, (g) bendi ile ilgili olarak” ibaresinin "veya" şeklinde, "plân" ibaresinin "program" şeklinde ve "plânın" ibaresinin "programın" şeklinde değiştirilmesi.
10		5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümleler ve maddeye fıkra eklenmesi.
11		5411 sayılı Kanuna 76 ncı maddesinden sonra gelmek üzere 76/A maddesinin eklenmesi.
12		5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin başlığıyla birlikte değiştirilmesi.
13		5411 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Cumhurbaşkanı" ibaresinin "Merkez Bankası" şeklinde, "bu maddede belirtilen işlemlerde sağlanacak" ibaresinin "her türlü işlemlerinde elde edecekleri ücret, masraf, komisyon ve" şeklinde değiştirilmiş ve ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması.
14		5411 sayılı Kanunun 146 ncı maddesinin değiştirilmesi.
15		5411 sayılı Kanunun 147 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "beşbin Yeni" ibaresinin "yüzbin" şeklinde, "onbeşbin Yeni" ibaresinin "ikiyüz bin" şeklinde, (b) bendinde yer alan "beşbin Yeni" ibaresinin "yüz bin" şeklinde, "yirmibin Yeni" ibaresinin "ikiyüz bin" şeklinde, (c) bendinde yer alan "beşbin Yeni" ibaresinin "elli bin" şeklinde, "yirmibin Yeni" ibaresinin "ikiyüz bin" şeklinde değiştirilmesi.
16		5411 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "onbin Yeni" ibaresinin "beşyüz bin" şeklinde, "binde beşine" ibaresinin "yüzde beşine" şeklinde değiştirilmiş, (b) bendine "alınan kararlara" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve verilen talimatlara" ibaresinin eklenmiş, aynı bentte yer alan "beşbin Yeni" ibaresinin "elli bin" şeklinde, "onbin Yeni" ibaresinin "beşyüz bin" şeklinde değiştirilmesi ve fıkraya cümle eklenmesi.
17		5411 sayılı Kanunun 150 nci maddesinin üçüncü fıkrasının değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi.
18		5411 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 57 nci maddesinin üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması.
19		5411 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
20	2	23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu 'nun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının değiştirilmesi.
21		5464 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi.
22	3	21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama,

		Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 5 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi ve mevcut ikinci fıkranın üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmesi.
23		6361 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin değiştirilmesi.
24		6361 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
25	4	6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi.
26		6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin değiştirilmesi.
27		6362 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına "iktisap edilmesi hâlinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "söz konusu payların veya oy haklarının iktisabının kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan" ibaresinin eklenmesi.
28		6362 sayılı Kanuna 31 inci maddesinden sonra gelmek üzere 31/A maddesinin eklenmesi.
29		6362 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 31/A maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi.
30		6362 sayılı Kanunun 35/A maddesinin birinci fıkrasına cümleler, ikinci fıkrasına cümle ve maddeye fıkra eklenmesi.
31		6362 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin değiştirilmesi.
32		6362 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin beşinci fıkrasının değiştirilmesi.
33		6362 sayılı Kanunun 58 inci maddesine fıkra eklenmesi.
34		6362 sayılı Kanuna 61/A maddesinden sonra gelmek üzere 61/B maddesinin eklenmesi.
35		6362 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin başlığının "Kanuna aykırı ihraçlar ile izahnamede yer alan bilgi ve açıklamalara aykırılık halinde uygulanacak tedbirler" şeklinde değiştirilmesi, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesi.
36		6362 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasına "Bu Kanuna" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bu Kanuna" ibaresinin ve fıkraya cümle eklenmesi, ikinci fıkrasında yer alan "verilir" ibaresinin "verilebilir" şeklinde değiştirilmesi ve maddeye fıkralar eklenmesi.
37		6362 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki yıldan" ibaresinin "üç yıldan" şeklinde değiştirilmesi.
38		6362 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan "iki" ibarelerinin "üç" şeklinde değiştirilmesi.
39	-	Yürürlük
40	-	Yürütme

40 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu kanun teklifinin, 2 maddesi Merkez Bankasını, 22 maddesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme

Kurumunu, 14 maddesi ise Sermaye Piyasası Kurumunu ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

40 maddelik "Bankacılık Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nde;

-Yapılan denetimlerde bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdüğü gerekçesiyle hakkında yasal kovuşturma talep edilen bankacıların imza yetkisinin BDDK tarafından geçici olarak kaldırılabilmesine ilişkin düzenlemenin, Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunma şeklinde kolaylaştırılması,

-Kendi bankasının yanı sıra "bankacılık sistemini" emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdüğü gerekçesiyle hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan bankacıların imza yetkisinin de geçici olarak kaldırılması,

-Kalkınma ve yatırım bankalarının; taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi yoluyla suretiyle veya kar ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini, finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar yoluyla sağlayacağı finansmanın yanı sıra BDDK tarafından belirlenecek diğer yöntemlerle sağladıkları finansmanların da kredi olarak kabul edilmesi,

-Bankacılık Kanununun "risk gruplarının" tanımlandığı ilgili maddesinin değiştirilerek, Bankanın dahil olduğu risk grubuna genel müdür yardımcıları ile unvanı başka olsa da yetki ve görevleri bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticiler ile bu yöneticilerin eş ve çocukları ile bu kişilerin birlikte veya tek başına doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri, yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları şirketlerin de bankanın risk grubuna dahil edilmesi,

-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunların sahip olduğu fonlara veya merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait bankaların her birinin, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile ayrı bir risk grubu oluşturmasının sağlanması,

-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlar ile yapılan işlemler, bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri borçlanma araçlarının kredi sınırlamalarına tabi olmamasının sağlanması,

-Mevduat toplamaları mümkün bulunmayan kalkınma ve yatırım bankalarının fon sağlayabilecekleri alanların genişletilmesi için 5411 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinde yer alan müstakriz ibaresinin kaldırılarak, kalkınma ve yatırım bankalarının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde tüm kredi müşterilerinden sağlayacakları fonların da mevduat olarak değerlendirilmemesinin sağlanması,

-BDDK tarafından "sistemik önemli" olarak belirlenen bankalara, mali bünyelerinde bozulma yaratacak hallerden birinin görülmesi veya görülme olasılığının ortaya çıkması halinde alınacak önlemleri önceden belirlemek amacıyla "önlem planı" hazırlama ve BDDK'ya gönderme zorunluluğunun getirilmesi,

-Önlem planı kapsamındaki önlemleri derhal almayan, alınan tedbirlere rağmen sorunlarını gideremeyen veya tedbirler alınsa bile sonuç alınamayacağı belirlenen bankalar hakkında da Bankacılık Kanunu'nun 68, 69 ve 70'inci maddelerinde öngörülen önlemlerin alınmasının sağlanması,

-Bankacılık Kanunu'nun "Düzeltilici önlemler" başlıklı 68'inci maddesinin değiştirilerek, BDDK'nın sistemik önemli bankalardan da düzenleyici önlemler almasını isteyebilmesine olanak sağlanması,

-Bankacılık Kanununun "İyileştirici önlemler" başlıklı 69'uncu maddesinin değiştirilerek , BDDK'nın mali durumu bozulan sistemik önemli bankalardan iyileştirici önlemler almasını istemesine olanak sağlanması,

-Bankacılık Kanununun "Sırların saklanması" başlıklı 73'üncü maddesinde değişiklik yapılarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait verilerin müşteri sırrı haline gelmesinin sağlanması, müşteri sırrı haline gelen (adres, telefon, lokasyon gibi genel nitelikte olanlar dışındaki) bilgilerin Kişisel Verileri Koruma Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa bile, kendisinden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içi veya yurt dışındaki üçüncü kişilere aktarılmaması, BDDK'nın ekonomik güvenliğe ilişkin olarak yapacağı değerlendirme sonucunda müşteri veya banka sırrı niteliğindeki her türlü verinin, yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmasını veya bunlara aktarılmasını yasaklayabilmesine olanak sağlanması,

-Bankacılık Kanunu'na "Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler" başlıklı yeni bir madde eklenerek; bankacılık işlemlerini kapsayacak şekilde

“finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin yanıltıcı bir şekilde yönlendirilmesi gibi işlemler” finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem olarak kabul edilmesi ve hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceğini belirleme yetkisinin BDDK’ya verilmesi,

-Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem yapanlara o yılki “faiz, kâr payı gelirleri, alınan ücret ve komisyonlarla bankacılık hizmet gelirlerinin yüzde 5’ine kadar para cezası verilmesi”,

-Bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların kalkınma ve yatırım bankaları için farklı belirlenebilmesi konusunda BDDK’ya yetki verilmesi,

-Kalkınma ve yatırım bankaları ile katılım bankalarının bankacılık faaliyetlerini “faizsiz yöntemlerle” gerçekleştirebilmelerine yönelik düzenlemeler konusunda BDDK’nın yetkilendirilmesi,

-Bankaların, kredi, mevduat, dış ticaret, transfer, nakit yönetimi ve kredi kartı gibi faaliyetlerinden çeşitli adlar altında aldıkları ücret, masraf ve komisyonları belirleme yetkisinin Merkez Bankası’na devredilmesi,

-Kuruluşlara uygulanacak idari para cezalarını düzenleyen Bankacılık Kanunu’nun 146’ncı maddesinde yer alan para cezalarının artırılması, ayrıca yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesi,

- Bankacılık Kanununun 147’nci maddesinde yapılan değişiklikle, söz konusu kanuna aykırı davranan gerçek ve tüzel kişilere verilecek para cezaları artırılması,

-Bankacılık Kanununun 148’inci maddesinde yapılan değişiklikle, Bankacılık Kanunu kapsamındaki ve kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara uymayanlara uygulanacak para cezaları artırılması, ayrıca BDDK’ya aykırılığın birden fazla işlenmesine veya aykırılığın iki yıl içerisinde birden fazla işlenmiş olmasını dikkate alarak para cezalarını iki katına çıkarabilme yetkisinin verilmesi,

-Bankacılık Kanununun 150'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, izin almadan banka gibi faaliyet gösterip fon toplayan, mevduat kabul eden gerçek veya tüzel kişilerle ilgili olarak BDDK'nın savcılıktan talep etmesi halinde sulh ceza hakimi, dava açılması halinde ise davayla bakan mahkeme tarafından işyerlerinin faaliyet ve reklamları geçici olarak durdurulması, internet sitelerine erişimin engellenmesinin sağlanması,

-Bankacılık Kanunu'nun 56. maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak, bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payının kendi öz kaynaklarının yüzde on beşini, bu ortaklıklardaki paylarının toplam tutarının ise kendi öz kaynaklarının yüzde altmışını aşması halinde aşım tutarının öz kaynak hesaplamasında ana sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınmasına yönelik düzenleme değiştirilerek, ortaklık sınırlarının aşılması halinde aşım tutarının öz kaynak hesaplanırken sermayeden indirilmesi yerine yüksek risk ağırlığına tabi tutulmasının sağlanması,

-Bankacılık Kanununa eklenen bir geçici maddeyle, söz konusu teklifle yapılan değişikliklerle ilgili çıkarılacak düzenlemeler yapılıncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu değişikliklere aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasının sağlanması,

-Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, Merkez Bankasının, bankaların kredi kartlarına uygulayabileceği en yüksek sözleşme ve gecikme faiz oranlarını üç ayda bir belirleme zorunluluğu kaldırılarak, Bankaya istediği ya da gerekli gördüğü zaman aralıklarıyla faiz kredi kartı faizlerinin üst sınırını belirleme yetkisinin verilmesi,

-Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 35. maddesinin değiştirilerek kapsamındaki kuruluşlara, (Kartlı sistem kuran, kart çıkaran, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile üye işyerleri) uygulanacak para cezalarının artırılması, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bu maddedeki cezaları iki katına kadar artırarak uygulama yetkisinin verilmesinin sağlanması,

-6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 5. maddesinde yapılan değişiklik ve 24. Maddesine eklenen geçici madde ile faktoring şirketlerinin kuruluşunda nakden ödenecek sermaye tutarının yirmi milyon Türk Lirasından elli milyon Türk Lirasına çıkarılması, mevcut şirketlerin ise sermayelerini bir yıl içerisinde 50 milyon liraya çıkarmalarının sağlanması, ancak BDDK'ya gerekli görürse bu süreyi iki yıla kadar uzatabilme yetkisi verilmesi,

-6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 44. Maddesinde yer alan idari para ceza tutarlarının artırılması, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bu maddedeki cezaları iki katına kadar artırarak uygulama yetkisinin verilmesinin sağlanması,

-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 23. maddesinde yapılan değişiklikle "Ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri" olarak sayılan unsurlardan bazılarının madde metninden çıkarılması, bunun yerine "yatırımcıların yatırım kararlarının değişmesine yol açacak ortaklığın yapısına ilişkin temel işlemler" şeklinde genel bir tanım ifadesinin eklenmesi, Sermaye Piyasası Kuruluna halka açık şirketlerin niteliğine göre farklı usuller belirleme yetkisinin tanınması,

-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 24. maddesinde yapılan değişiklikle halka açık ortaklıklardan ayrılma hakkının kullanılmasında, son otuz gün içinde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasının esas alınmasından adil fiyat esasına geçilmesi ve adil fiyata ilişkin esasları belirleme yetkisinin Sermaye Piyasası Kuruluna verilmesi,

-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 26. maddesinde yapılan değişiklikle halka açık anonim ortaklıklarda hakim ortağın değişmesi durumunda ortaya çıkan pay alım teklifinde bulunma zorunluluğunun payın ya da oy hakkının iktisabına ilişkin bilginin kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan yatırımcılara tanınması,

-6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa eklenen maddeler ile "Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu" müessesesinin oluşturulması, "Teminat Yöneticisi-Trust-Yed-i Emin" kurumunun Türk sermaye piyasasına kazandırılması ve bunlara ilişkin genel esasların belirlenmesi,

-Kitle fonlaması alanının genişleterek yatırımlar için halktan para toplanarak ortak ya da borç veren konumunda yatırımcı olmalarının teşvik edilmesi amacıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Kitle fonlama platformları" başlıklı 35/A maddesinde yapılan değişiklikle 2017 yılında getirilen kitle fonlamasına yeni yöntemler eklenerek kitle fonlaması hususunda SPK'ya sermaye ve borç verme yöntemlerini de kullandırabilmeyi sağlayıcı düzenleme yetkisinin verilmesi, ayrıca, borçlanma modelinin , bankacılık mevzuatından istisna tutulmasının sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununun 38. maddesinde yapılan değişiklikle yatırım kuruluşlarına (*Sermaye piyasasında faaliyet gösteren aracı kurumlar ile yatırım hizmeti ve faaliyetinde bulunmak üzere kuruluş ve faaliyet esasları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları ve bankalar*) proje finansmanı konusunda faaliyette bulunma olanağının tanınması, yatırımcı kuruluşlarına proje finansmanı için kredi verebilme ve proje finansman fonları kurabilme imkanlarının sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununun 52. maddesinde yapılan değişiklikle halen sadece tapu işlemlerinde tüzel kişi sayılan (addolunan) yatırım fonlarının ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde, tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemlerinde tüzel kişiliğe sahip sayılmalarının sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununun 58. maddesinde yapılan değişiklikle tüzel kişiliği bulunmayan konut finansmanı fonları ve varlık finansmanı fonlarının tapu ve ticaret sicili dâhil diğer resmi sicillerde tescil, terkin ve her türlü sicil işlemini yürütürken tüzel kişiliği haiz sayılmalarının sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununa eklenen madde ile, uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen altyapı, enerji, sanayi veya teknoloji yatırımları gibi projelerin gerçekleştirilmesi için, "Proje Finansman Fonlarının" kurulabilmesine ve belirli bir altyapı projesinin finansmanı amacıyla ihraç edilen "*Projeye Dayalı Menkul Kıymet*" yoluyla projenin beklenen gelirinin, faiz ve anapara ödemeleri için kullanılmasına olanak sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununun "Kanuna aykırı ihraçlarda alınacak tedbirler" başlıklı 91. maddesinde yapılan değişiklikle maddeye "izahnamede yer alan bilgi ve açıklamalara" aykırılıkların da dahil edilmesi,

-Sermaye Piyasası Kanununun 103. maddesinde yapılan değişikle bu madde uyarınca verilecek (20 bin TL'den 250 bin TL'ye kadar) idari para cezalarına ilişkin olarak tüzel kişilere özel bir düzenleme yapılarak, tüzel kişilere verilebilecek idari para cezası tutarı yukarıdaki tutarlardan az olmamak üzere brüt satış hasılatının %1'i ile vergi öncesi karının %20'sine kadar olabilmesine olanak sağlanması,

-Ayrıca mevcut Kanunda denetimle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesine ilişkin bir yaptırım öngörülmediğinden bu eksikliği gidermek üzere İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Genel esaslarını düzenleyen 103. Maddesine buna yönelik düzenleme eklenerek ve denetimle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda 20 bin TL'den 250 bin TL'ye kadar idari para cezası verilmesinin sağlanması,

-Yine 103. maddeye bir fıkra daha eklenerek Sermaye Piyasası Kuruluna gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte bilgi, belge vermek suretiyle haksız olarak bir denetime başlanılmasına neden olan kişilere bin TL'den 25 bin TL'ye kadar idari para cezası verilmesinin sağlanması,

-Sermaye Piyasası Kanununun "Bilgi suistismali" başlıklı 106. maddesinde yapılan değişikle; bilgi suiistimali'nin (içeriden öğrenenlerin ticareti) cezasının alt sınırının iki yıldan üç yıla çıkarılması,

-Sermaye Piyasası Kanununun "Piyasa dolandırıcılığı" başlıklı 107. maddesinde yapılan değişikle; "piyasa dolandırıcılığının" (manipülasyonun) cezasının alt sınırının iki yıldan üç yıla çıkarılması

gibi konularda değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonunda iki günlük mesai sonucunda görüşülüp kabul edilen 40 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda finans sektörünü ilgilendiren dört temel kanunla ilgili mini torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve

"yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın mevcut temel kanunlarda değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılamamaktadır. Türk finans sektörünün dört temel yasasının mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan, yeni finansman modelleri öneren söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İhtisat Komisyonunun 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracığı kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve

savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Özellikle teklif metninde yer alan 1, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 23, 26, 36, 37 ve 38. maddelerin özellikle Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa'ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından ayrıntılı değerlendirilmesi yapılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir. Kanun teklifi ile ilgili olarak Bankalar Birliği tarafından hazırlanıp Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna gönderildiği ve komisyona iletildiği iddia edilen değerlendirme notu komisyon üyeleri ile paylaşılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

Finans sektörünü ilgilendiren dört temel kanunda değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 1.maddesi;

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ihlâl ettikleri ve" ibaresinden sonra gelmek

üzere “bankacılık sistemini ya da” ibaresi eklenmiş ve “kanunî kovuşturma talep edilen” ibaresi “Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan” şeklinde değiştirilmiştir.

hükmünü içermektedir.

Maddenin gerekçesinde;

“Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca yazılı başvuruda bulunularak soruşturma talep edilebildiğinden 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, madde lafzı tereddüde mahal vermeyecek şekilde yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca, yapılan değişiklik ile bankacılık sistemini tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının imza yetkisinin geçici kaldırılacaklar kapsamına alınması amaçlanmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Söz konusu değişiklikle mevcut 26. maddede;

Yapılan denetimlerde bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdüğü gerekçesiyle hakkında yasal kovuşturma talep edilen bankacıların imza yetkisinin BDDK tarafından geçici olarak kaldırılabilmesine ilişkin düzenlemenin, Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunma şeklinde kolaylaştırılması,

-Kendi bankasının yanı sıra “bankacılık sistemini” emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdüğü gerekçesiyle hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan bankacıların imza yetkisinin de geçici olarak kaldırılması amacıyla iki değişiklik yapılmaktadır.

Söz konusu düzenleme banka yöneticilerinin imza yetkisinin geçici olarak kaldırılması hususunda eski hükümde olduğu gibi Cumhuriyet Savcılıklarınca soruşturma açılmasını beklenilmeyeceğini, Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmanın imza yetkisinin geçici olarak kaldırılmasına yeterli olacağı hususu ile ilgilidir.

Ceza muhakemesinde bulunan mevcut sistem açısından soruşturma ve kovuşturma evreleri farklıdır. Soruşturma aşaması Savcılıklarca resen veya başvuru üzerine bizzat Cumhuriyet Savcılıklarınca yürütülen bir süreç olup, gerekli bilgi, belge ve keşif ve ifade işlemlerinin ardından şüpheli açısından suç işlediği kanaatine varılmazsa takipsizlik, suç işlediği kanaatine varılırsa iddianame düzenlenip dava açılmasına karar verilen durumları içermektedir. Cumhuriyet savcılığı takipsizlik kararı değil de bu kişi hakkında bir suç işlediğine dair bir kanaat oluşturup iddianame hazırlamışsa ve söz konusu iddianame hakim tarafından kabul edilmişse “kovuşturma aşamasına” geçilmektedir.

Kurum denetimleri sonucunda, Bankacılık Kanunu veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlâl ettikleri ve bankacılık sistemini ya da bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen ve haklarında Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan banka mensuplarının imza yetkileri Kurul kararı ile geçici olarak kaldırılması; bu kimselerin, Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiçbir bankada çalıştırılmaması kanun maddesi metnindeki içeriği belirsiz ifadeler nedeniyle banka sektöründe çalışanlar için baskı ve keyfi uygulamalara neden olabilecek bir düzenleme konumuna gelmektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında söz konusu değişikliğin bu madde ile 162. madde arasındaki uyumun sağlanması amacıyla yapıldığı ifade edilmiş, maddeye “bankacılık sistemi” ibaresinin eklenmesi konusunda tatmin edici açıklamada bulunulmamıştır. Maddenin görüşülmesi sırasında, ayrıca madde metninde bulunan “bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen” ifadesinin ne anlama geldiğinin tartışılması gerektiği yönündeki uyarılar da dikkate alınmamıştır.

Maddenin bu haliyle yasalaşması halinde söz konusu düzenleme; “hem bankanın hem de bankacılık sisteminin emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespiti” haline dönüşmekte idareye ve idare adına denetimi yapanlara olağanüstü takdir yetkisi veren bir düzenleme haline dönüşmektedir. Bu maddedeki sübjektif ifadeler sübjektif sonuçlar doğurabilecektir.

Örneğin; bankada çalışan bir mali analistin “rasyolar iyi değil, bankacılık sisteminin sermaye yeterlilik rasyosu Basel Kriterlerinin altına inmiştir.” şeklinde bir rapor yazması veya “Ekonomide gelecek yıla ilişkin beklentimiz pozitif büyüme değil negatif büyüme, küçülme var.” şeklinde bir rapor yazması, bankacılık sistemini tehlikeye düşürecek bir eylem olarak alınacak mıdır alınmayacak mıdır? Madde metninde yapılacak düzenlemelerle bu konudaki belirsizliklerin giderilmesi gerektiği yönündeki önerilerimiz de kabul görmemiştir.

Söz konusu düzenlemelerin Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan hukuk devleti ilkesi açısından (“hukuk güvenliği ilkesi” ve “hukuki belirlilik ilkesi”) anayasaya aykırılık yönünden değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Teklifin 1. maddesinin Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa’ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından değerlendirilmeden acele ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.2 Teklifin 2. ve 5. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 2. maddesi ile Bankacılık Kanununun, bankaların yapacağı hangi işlemlerin “kredi” sayılacağını belirleyen 48’inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılması

öngörülen değişlikle, kalkınma ve yatırım bankalarının; taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi yoluyla sağladıkları finansmanlar, kar ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini, finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya BDDK tarafından belirlenecek diğer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da kredi olarak kabul edilmektedir..

Bu tür finansman yöntemleri şimdiye kadar sadece isimlendirilen katılım bankaları için kredi olarak kabul ediliyordu.

Düzenlemeyle kalkınma ve yatırım bankalarına da katılım bankaları gibi finansman sağlama olanağı tanınmaktadır.

Teklifin 5. maddesi ile Bankacılık Kanununun 60'ıncı maddesinin dördüncü fıkrasında yapılması önerilen değişlikle, aslında mevduat toplama yetkileri olmayan kalkınma ve yatırım bankalarının fon (bir tür mevduat) toplayabilecekleri alan genişletilmektedir.

Buna göre kalkınma ve yatırım bankalarının, BDDK'nın belirleyeceği esaslar çerçevesinde tüm kredi müşterilerinden sağlayacakları fonlar mevduat sayılmayacaktır.

Yasanın mevcut halinde kalkınma ve yatırım bankaları "kendi müstakrizlerinin" fonlarını tutabiliyorlardı. Bankacılık sisteminde "müstakrizlerin fonu" bu bankaların verdikleri kredilerin, kredi müşterisi tarafından henüz kullanılmayan kısmı olarak tanımlanmaktadır.

Teklifteki bu düzenleme ile söz konusu bankalar BDDK'nın yapacağı düzenlemeye bağlı olmakla birlikte kredi müşterilerinin tüm fonlarını mevduat gibi kabul edebileceklerdir. Bu düzenleme ile söz konusu bankaların ortaklarından sağladıkları fonlar mevduat olarak kabul edilmemektedir.

Söz konusu düzenleme ile BDDK'ya verilmiş bulunan yetkinin finans sektöründeki diğer aktörler de dikkate alınarak dengeleri bozucu tarzda kullanılmaması gerekir

3.3 Teklifin 3. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 3. maddesi;

MADDE 3- 5411 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir banka ile bankanın nitelikli pay sahipleri, banka yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü, genel müdür yardımcıları ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri ile bunların eş ve çocukları, birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar, bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur.”

“Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazineye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunların sahip olduğu fonlara veya merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait bankaların her biri, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

Kamu iktisadi teşebbüsleri ile hisselerinin çoğunluğu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin, Türkiye Varlık Fonunun veya bunların sahip olduğu fonların elinde bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her biri, sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.”

hükmünü içermektedir.

Teklifin gerekçesinde;

“Madde ile, bankanın dâhil olduğu risk grubuna dâhil edilecek kişilerin, Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından yayımlanan Etkin Bankacılık Denetimine İlişkin Temel İlkelere uyumlu bir şekilde yöneticileri ile bunların eş ve çocuklarını da içerecek şekilde yeniden belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca bankanın dâhil olduğu risk grubu tanımı kapsamında, nitelikli pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürün başka kuruluşlarda genel müdür ve yönetim kurulu üyesi olarak görev yaptığı kuruluşlar da dâhil olduğundan özellikle fıkra da geçen kuruluşlar bakımından neredeyse tüm kamu kurum ve kuruluşlarını da içerecek şekilde bankanın dâhil olduğu risk grubu genişleyecek, bu durum ise bu kuruluşların kredi imkanlarını oldukça daraltacaktır.

Bu durumun engellenmesi amacıyla söz konusu bankaların risk grubunun sadece kontrol ettikleri kuruluşlarla sınırlandırılması ve Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunlara ait fonlara ait bankalar açısından da benzer sakıncaların gündeme gelmesi nedeniyle bu bankaların da kapsama dâhil edilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca benzer durum tüzel kişi risk grubu tanımından dolayı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunlara ait fonlara ait diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her biri açısından da geçerli olması nedeniyle bu kamu kurum ve kuruluşlarının da sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bunun yanı sıra Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından yayımlanan standartlar ile uyumlu olarak risk gruplarının ve maddenin uygulanmasına ilişkin detayların belirlenmesi hususunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yetkilendirilmesi öngörülmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Bu madde ile Bankacılık Kanununun “risk gruplarının” tanımlandığı 49’uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Bankanın dahil olduğu risk grubuna genel müdür yardımcıları, unvanı başka olsa da yetki ve görevleri bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticiler ile sahip ve bu yöneticilerin eş ve çocukları da dahil edilmektedir. Şu ana kadar mevcut uygulamada sadece bankanın nitelikli pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü bankanın risk grubuna dahil edilmekte idi. Ayrıca bu kişilerin birlikte veya tek başına doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri, yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları şirketler de bankanın risk grubuna dahil edilmektedir.

Maddede yapılması önerilen diğer değişikliklerle de Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunların sahip olduğu ait fonlara ait banka ve şirketlerin her birinin kontrol ettikleri ortaklıklarıyla birlikte ayrı ayrı bir risk grubu oluşturması öngörülmektedir.

Risk grubu tanımı bankaların kimlere ne kadar ve ne koşullarla kredi kullandırabilecekleri açısından önem arz etmektedir.

Örneğin;

“Bankanın dâhil olduğu risk grubu”nda bulunan gerçek ve tüzel kişilere kredi kullandırılması hâlinde, gerekli kararlar yönetim kurulunun üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınmak zorundadır. Ayrıca bunlara sağlanan kredinin koşulları, kredi kullananın lehine diğer kişi ve gruplara kullandırılanlardan ve piyasa koşullarından farklı olamamaktadır.

Banka, bankanın risk grubunda yer alan kişilere açtığı kredileri BDDK'ya düzenli olarak rapor etmek zorunda bulunmaktadır.

Bankaların bir risk grubuna kullandırılacakları kredilerin toplamı öz kaynaklarının yüzde 25'ini geçmemektedir.

Bir risk grubuna öz kaynakların yüzde 10'u veya daha fazlası oranında kullandırılan krediler büyük kredi sayılmakta ve bunların toplamı öz kaynakların sekiz katını aşmamaktadır

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait alt fonların kontrolündeki banka ve şirketlerin kontrol ettikleri kendi ortaklıklarıyla birlikte ayrı ayrı bir risk grubu olarak tanımlanması ise bu banka ve şirketlerin kredi kullandırmalarını kolaylaştırıcı bir düzenleme olmaktadır.

Teklifin komisyonunda görüşmeleri sırasında, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait alt fonların kontrolündeki banka ve şirketlerin kontrol ettikleri kendi ortaklıklarıyla birlikte ayrı ayrı bir risk grubu olarak tanımlanmasının nedeni konusunda tatminkar cevaplar alınamamıştır.

3.4 Teklifin 4. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 4. maddesi;

“MADDE 4- 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla” ibaresi “, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunların sahip olduğu fonlarla” şeklinde değiştirilmiştir.”

hükmünü içermektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile, 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde yapılan değişiklikte; Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlar ile yapılan işlemler, bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri borçlanma araçlarının kredi sınırlamalarına tabi olmaması amaçlanmaktadır.”

açıklaması yer almaktadır.

Bankacılık Kanununun 55'inci maddesinde yapılması teklif edilen düzenlemeyle, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait alt fonların çıkaracağı borçlanma kağıtları bankaların kullanılabilecekleri kredi sınırlamalarına tabi olmayacaktır. Mevcut yasaya göre Hazine, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi ve TOKİ'nin çıkardığı borçlanma kağıtları kredi sınırlamalarına tabi tutulmamaktadır. Bu düzenleme, Türkiye Varlık Fonu'nun bankalardan borçlanmasını kolaylaştırmaktadır. Örneğin, eğer kredi sınırlamalarına dahil olsaydı, bir bankanın Türkiye Varlık Fonu'nun çıkaracağı bono, tahvil veya benzeri borçlanma araçlarına yatırabileceği para öz kaynaklarının yüzde 25'ini aşamayacak idi.

Türkiye Varlık Fonu ile denetimi zayıf paralel bir hazine oluşturulmuştur. Söz konusu düzenleme, kaynak yaratmak için kurulduğu ifade edilen Türkiye Varlık Fonu'nun bu niteliğinden iyice uzaklaştığının, finans sistemindeki mevcut kaynakları sınırsızca kullanma eğiliminde olduğunun itirafı niteliğindedir. Bu durumun iç piyasalarda kullanılabilecek fonlar açısından crowding out etkisi yaratacağı gözden ırak tutulmamalıdır. Üstelik Türkiye Varlık Fonunun bünyesinde bazı kamu bankalarının da bulunduğu dikkate alındığı takdirde borçlanma-kredi-kaynak ilişkisi daha da karmaşık ve kontrolsüz bir duruma bürünecek niteliktedir. Bankacılık

sisteminden sınırsızca borçlanma olanağı tanınan Türkiye Varlık Fonu'nun bizatihi kendisi finans piyasaları açısından risk unsuru teşkil edebilecektir.

Bu maddede yer alan düzenleme 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla devletin, hazinenin borçlanmasına yönelik sınırı tamamen ortadan kaldıran, mali disiplini yok eden bir düzenlemedir.

3.5 Teklifin 6, 7, 8, 9. Maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 6. maddesiyle “hazırlanacak önlem planı” başlıklı 66/A maddesi Bankacılık Kanununa eklenmektedir. Maddeyle, BDDK tarafından “sistemik önemli” olarak belirlenen bankalara, mali bünyelerinde bozulma yaratacak hallerden birinin görülmesi veya görülme olasılığının ortaya çıkması halinde alınacak önlemleri önceden belirlemek amacıyla önlem “planı hazırlama” ve BDDK'ya gönderme zorunluluğu getirilmektedir.

Ne Bankacılık Kanununda ne de getirilen teklifte “sistemik önemli banka”nın tanımı yapılmamıştır. Bankacılık literatüründe ise *sistemik önemli bankalar; Büyüklükleri, finansal sistem içindeki ilişkilerinin yüksek olması, bilanço yapılarının ve faaliyetlerinin karmaşıklığı ve verdikleri hizmetlerden biri veya bir kaçının diğer kuruluşlarca ikame edilmesinin zor olması gibi özellikleri nedeniyle, mali sıkıntı yaşamaları durumunda, ekonominin geneline yansıtacak çapta olumsuzluklar oluşturabilecek bankalar* olarak tanımlanmaktadır.

Maddeye göre BDDK, yapılan denetimlerle mali bünyede bozulma oluşturacak hallerin gerçekleştiği veya gerçekleşme olasılığının tespit edilmesi halinde, bu bankalardan önlem planındaki tedbirlerden biri veya birkaçını almasını isteyebilecektir.

Maddenin Komisyondaki görüşmeleri sırasında, söz konusu düzenlemenin Uluslararası Direktifler dikkate alınarak düzenlendiği ifade edilmiş, “sistemik önemli bankalar” tabiri konusunda yöneltilen sorula tatmin edici yanıtlar verilmemiş, konunun ikincil mevzuatla çözümlendiği ve 8 adet bankanın sistemde bu şekilde adlandırıldığı yönünde cevaplarla yetinilmiştir.

Teklifin 7. maddesiyle Bankacılık Kanununun 67'inci maddesinin birinci fıkrasına fıkrasına eklenen yeni bir bentle, bu teklifin bir önceki maddesiyle eklenen (66/A) maddesi kapsamındaki önlemleri derhal almayan, alınan tedbirlere rağmen

sorunlarını gideremeyen veya tedbirler alınsa bile sonuç alınamayacağı belirlenen bankalar hakkında da Bankacılık Kanunu'nun 68, 69 ve 70'inci maddelerinde öngörülen önlemlerin alınması öngörülmüyor.

Teklifte sözü edilen Bankacılık Kanunu'nun 68'inci maddesi , mali yapısı bozulan bankalar için alınacak "düzenleyici" önlemleri, 69'uncu madde "iyileştirici önlemleri", 70'inci madde ise kısıtlayıcı önlemleri içermektedir.

Teklifin 8. maddesiyle Bankacılık Kanunu'nun "Düzeltilici önlemler" başlıklı 68'inci maddesinde yapılan değişiklikle BDDK'nın sistemik önemli bankalardan da düzenleyici önlemler almasını isteyebilmesine olanak sağlanmaktadır. Böyle bir durumda BDDK bankadan, öz kaynağın artırılması, karın dağıtımının geçici bir süreyle durdurularak ihtiyatlara aktarılması, ayrılan karşılıkların artırılması, hissedarlara kredi verilmemesi, aktiflerin elden çıkarılması, yatırımlarının sınırlandırılması veya durdurulması, ücret ve diğer ödemelerin sınırlandırılması gibi önlemler almalarını isteyebilmektedir.

Teklifin 9. maddesiyle, Bankacılık Kanununun "İyileştirici önlemler" başlıklı 69'uncu maddesinde yapılan değişiklikle, BDDK'nın mali durumu bozulan sistemik önemli bankalardan iyileştirici önlemler almasını istemesine olanak sağlanmaktadır.

Bir önceki maddeye göre alınan "düzenleyici önlemlerin" sonuç vermemesi veya alınsalar bile sonuç vermeyeceğinin belirlenmesi halinde BDDK, bu bankalardan, sermaye yeterliliği ve likiditesini yükseltmesini, uzun vadeli ve duran varlıklarını elden çıkarması, işletme ve yönetim giderlerinin kısılması, mensuplara yapılan ödemelerin durdurulması, belli kişi, kurum, risk grubu, veya sektörlerle kullandığı kredilerin kısıtlanması gibi önlemlerin alınmasını isteyebilmektedir.

Maddelerin görüşülmesi sırasında Bankacılık Kanununa getirilen "önlem planı hazırlama" ve bu düzenleme ile ilgili diğer tedbirlerin uygulamasında Bankacılık sektörünün geçmekte olduğu has has dönemin özelliklerinin de dikkate alınması gerektiği tarafımızca ifade olunmuştur.

Söz konusu düzenlemelerin Basel Kriterlerine ve Uluslararası Direktifler dikkate alınarak yapıldığı ifade edilmesine karşın, söz konusu maddelerin Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda görüşülüp tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmuyoruz.

3.6 Teklifin 10.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 10. maddesi;

“MADDE 10- 5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait veriler, müşteri sırrı hâline gelir. Diğer kanunların emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla, müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler, bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hâller haricinde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa dahi, müşteriden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içindeki ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşamaz ve bunlara aktarılamaz. Kurul ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme neticesinde, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin, yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmasını ya da bunlara aktarılmasını yasaklamaya, ayrıca bankaların faaliyetlerini yürütmede kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurt içinde bulundurulması hususunda karar almaya yetkilidir. Bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hâllerde yapılacak paylaşımlar da dâhil olmak üzere, müşteri sırrı ve banka sırrı niteliğindeki bilgiler, sadece belirtilen amaçlarla sınırlı olmak ve ölçülülük ilkesine uygun olarak bu amaçların gerektirdiği kadar veriyi içermek kaydıyla paylaşılabilir.”

“Sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak paylaşım ve aktarımlarına ilişkin kapsam, şekil, usul ve esasları belirlemeye veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirmeye Kurul yetkilidir.”

hükmünü taşımaktadır.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile 5411 sayılı Kanun ve alt düzenlemeleri ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu arasındaki uygulamada var olabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. “Bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek kişilere ait kişisel veriler ve tüzel kişilere ait bilgiler müşteri sırrı haline gelir.” ifadesi eklenerek, gerçek kişi müşterilerin bankalar ile müşteri ilişkisine girmeden önce de var olan ve bankalar dışındaki pek

çok şirket, kuruluş tarafından da işlenmekte olan adres, telefon bilgisi, lokasyon bilgisi gibi genel nitelikteki kişisel veriler için yalnızca 6698 sayılı Kanunun uygulama alanı bulacağı; banka ile müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek kişilere ait bankacılık faaliyetlerine özgü mevduat bilgisi, krediler, kredi skoru, hesap hareketleri gibi bilgiler için ise hem 5411 sayılı Kanunun sır saklamaya ilişkin yükümlülüklerinin hem de 6698 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama alanı bulacağı, ancak sır kapsamındaki müşteri bilgileri için 5411 sayılı Kanunun hükümlerinin özel nitelikli kanun hükümleri olarak ele alınması gerektiği netleştirilmektedir.

Öte yandan, sır saklama ödevinin yükümlüsü olan bankaların kanunların tanıdığı bir istisna ya da herhangi bir mecburiyet bulunmadığı halde, 6698 sayılı Kanun uyarınca kendi belirleyecekleri amaç ve yöntemler için ve kendi hazırlayacakları rıza metinleri ile bu yükümlülüklerini delmeleri yasaklanmakta, bu kapsamda, sır saklama yükümlülüğünün bankanın aktif rol aldığı rıza metni yöntemiyle değil, sır sahibi müşterinin aktif rol aldığı "müşterinin talebi ya da talimatı" yöntemiyle kaldırılabilmesini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Bunun yanında, madde ile 5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca sır saklama yükümlülüğünden istisnaya tabi tutulan tarafların bu kolaylığı suiistimal ederek fıkra da belirtilen amaçlarla orantılı olmayacak şekilde sır niteliğindeki bilgileri paylaşmalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin yurtdışına aktarılması hususunda diğer kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olacağını belirtmiş olmasına rağmen 5411 sayılı Kanunda bu konuda açık bir hüküm bulunmadığından, sır niteliğindeki verilerin yurtdışına aktarılması konusunda 5411 sayılı Kanun hükümlerinin özel nitelikli kanun hükümleri olarak ele alınmasını sağlamak bakımından, müşterilerin açık rızası olsa bile talep ya da talimatı olmadan sır niteliğindeki bilgilerin yurtiçindeki ve yurtdışındaki kişilere aktarılamayacağı hüküm altına alınmakta ancak ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme sonrası Kurul, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin yurtdışına aktarılmasını yasaklamaya da yetkili kılınmaktadır. Yapılan değişiklikle ayrıca, bankaların faaliyetlerini yürütmeye kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurtiçinde bulundurulması hususunda karar alma konusunda Kurula kanunen yetki verilmektedir.

Ayrıca, sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan haller de dahil olmak üzere, sır niteliğindeki bilgilerin paylaşımına ilişkin uygulamada yaşanabilecek tereddütleri gidermek bakımından bu paylaşımların kapsam, şekil, usul ve esaslarının belirlenmesi veya ihtiyaç duyulması halinde bu paylaşımlara sınırlama getirilmesine yönelik olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.”

denilmektedir.

Bu madde ile özetle;

-Bankacılık Kanununun “Sırların saklanması” başlıklı 73’üncü maddesinde değişiklik yapılarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait verilerin müşteri sırrı haline gelmesi,

-Müşteri sırrı haline gelen (adres, telefon, lokasyon gibi genel nitelikte olanlar dışındaki) bilgilerin Kişisel Verileri Koruma Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa bile, kendisinden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içi veya yurt dışındaki üçüncü kişilere aktarılmaması,

-BDDK’nın ekonomik güvenliğe ilişkin olarak yapacağı değerlendirme sonucunda müşteri veya banka sırrı niteliğindeki her türlü verinin, yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmasını veya bunlara aktarılmasını yasaklayabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Kişisel verilerin paylaşımı konusunda günümüz dünyasında oldukça tartışmalı bir ortama girilmiş bulunmaktadır. Yeni dönemin en önemli unsurunun “veri” olduğu kabulüyle “veri” sömürgeciliğinin önlenmesi gerektiği kabulüyle, bireyi ve toplumları veri sömürgeciliği yapacak olan iki güçten korumamız gerekmektedir. Bunlardan birincisi tekelleşen piyasa koşulları, ikincisi ise iktidarların devlet gücüyle ele geçirdiği verileri halk aleyhine verinin kullanma refleksidir. Ayrıca “bilgilendirilmiş rıza” kavramının bankacılık işlemlerinde banka ve müşteri arasındaki ilişkiler açısından önemli olduğunun, finansal ve dijital okuryazarlığın da geliştirilmesinin toplumun gerçek bilgiye ulaşması açısından bu rızanın oluşumu için çok önemli, olduğunun altını çizmek gerekir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında madde metninde yer alan ekonomik güvenlik, bilgilerin üçüncü kişilere aktarılmama kavramının içeriği, bilgilerin

uluslararası kuruluşlarla paylaşılma düzeyi konusunda yöneltilen sorulara tatmin edici yanıtlar verilmemiş, ikincil düzenlemelerde yer alan hükümlerin yasa maddesi metni haline getirildiği ifade olunmuştur.

Maddenin son fıkrasında yer alan “Sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak paylaşım ve aktarımlarına ilişkin kapsam, şekil, usul ve esasları belirlemeye veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirmeye Kurul yetkilidir.” şeklindeki düzenleme uygulamada keyfiliğe neden olabilecek nitelikte bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemelerin Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan hukuk devleti ilkesi açısından (“hukuk güvenliği ilkesi” ve “hukuki belirlilik ilkesi”) anayasaya aykırılık yönünden değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Teklifin 10. maddesinin Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa’ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından değerlendirilmeden acele ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.7 Teklifin 11.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 11. maddesi;

“MADDE 11- 5411 sayılı Kanuna 76 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 76/A maddesi eklenmiştir.

“Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler

MADDE 76/A- Bu Kanun kapsamındaki bankalar tarafından; 4 üncü maddede sayılan işlemler yoluyla finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı veya yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi ya da bu amaçları sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamaların yapılması, finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilir. Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir ve Resmi Gazetede yayımlanır.”

hükümünü taşımaktadır.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile, finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı ve yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi veya bu amacı sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamaların yapılması finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilmesi hangi işlemlerin bu kapsamda olacağıının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenerek Resmi Gazetede yayımlanması öngörülmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Bankacılık Kanunu'na “Finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler” başlıklı 76/A maddesi eklenmektedir.

Buna göre, bankacılık işlemlerini kapsayacak şekilde “finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin yanıltıcı bir şekilde yönlendirilmesi gibi işlemler” finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem olarak kabul edilecektir. Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceğini belirleme yetkisi ise BDDK'ya verilmektedir.

Maddenin ilk cümlesi ile son cümlesi birbiriyle çelişmektedir. İlk cümlede Bankacılık Yasasının 4'üncü maddesinde sayılan işlemler denilmesine rağmen, son cümlesinde ise hangi işlemlerin bu kapsamda sayılacağına BDDK'nın karar vereceği hususu düzenlenmektedir.

Bu teklifin 14'üncü maddesiyle de finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlem yapanlara o yılki “faiz, kâr payı gelirleri, alınan ücret ve komisyonlarla bankacılık hizmet gelirlerinin yüzde 5'ine kadar para cezası verilmesi” hükmü getirilmektedir. Söz konusu düzenlemenin Anayasa'nın 13. maddesinde tanımını bulan ölçülülük ilkesine aykırı olup olmadığının da ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Uluslararası standartlar ve Basel Kriterleri dikkate alınarak getirildiği ifade olunan bu madde bankacılık sektörü açısından oldukça tartışmalı bir düzenleme içermektedir. Hem cezanın ağırlığı hem de hangi işlemlerin suç sayılacağıının

BDDK'nın öznel değerlendirmesine bırakılması, sektör açısından sakıncalı sonuçlar doğurabilecektir.

Madde metninde yer alan Bankacılık Kanununun 4. maddesinde sayılan işlemler ile manipülasyon ve yanıltıcı işlemler yapılması hususunun açıklıkla ortaya konulması gerekmektedir. Madde metninde geçen manipülasyon ve yanıltıcı işlemlerin nelerden ibaret olduğunun madde metnine uluslararası standartlar da dikkate alınmak suretiyle yazılmasının zorunlu olduğuna inanıyoruz.

Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi vardır, suç ve cezaların kanuniliği ilkesinde suçlar ve cezalar kanunda ayrı ayrı belirtilir.

Madde düzenlemesinde yer alan, "... Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir ve Resmi Gazetede yayımlanır." şeklindeki düzenlemenin, uygulamada keyfiliğe yol açabilecek düzenlemelerden olduğu izahattan varestedir.

Söz konusu düzenlemelerin Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan hukuk devleti ilkesine (hukuk güvenliği-hukuki belirlilik) aykırılık yönünden değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Anayasa'nın "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. maddesi;

"Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur....."

hükmünü içermektedir.

Madde metninde yer alan düzenlemenin "kanunsuz suç olmaz" ilkesini içeren Anayasa'nın suç ve cezalara ilişkin 38. maddesi hükmüne aykırılık açısından da değerlendirilmesi, uluslararası standart ve düzenlemeler de dikkate alınarak yeni baştan düzenlenmesi gerekmektedir.

Teklifin 11. maddesinin Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa'ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından değerlendirilmeden acele ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.8 Teklifin 12.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 12. maddesi;

“MADDE 12- 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarına ilişkin hükümler

MADDE 77- Kalkınma ve yatırım bankaları, bu Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 54, 55, 56, 57, 61, 63, 64, 106 ilâ 129 uncu maddeleri, 130 uncu maddesinin (a) bendi, 131 ilâ 142 nci maddeleri hariç olmak üzere diğer hükümlerine tâbidir.

Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, kalkınma ve yatırım bankalarından biri, bir grubu ya da tamamı için, belirlenen asgarî veya azamî standart oranlar ve sınırlardan farklı bir oran veya sınır tesis etmeye, hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya veya genel olarak belirlenmemiş oran ve sınırlar tespit etmeye yetkilidir.

Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınca faizsiz yöntemlerle gerçekleştirilebilecek faaliyetlere ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıklar 49 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilmez.

Katılım bankalarının, faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle edindikleri ortaklık paylarının toplam tutarı katılım bankaları tarafından kabul edilen katılım fonlarının yüzde ellisini aşamaz ve 56 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen sınırların hesabında dikkate alınmaz. Katılım bankalarınca faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle üstlenilen yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemler 57 nci madde kapsamında değerlendirilmez.”

hükümünü içermektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, mevduat veya katılım fonu kabul etme yetkileri bulunmayan, kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kalkınma ve yatırım bankalarının faaliyet ölçekleri ile finansal yükümlülüklerinin ve risk kompozisyonunun mevduat veya katılım fonu kabul eden bankalarla farklılık göstermesi nedeniyle bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların kalkınma ve yatırım bankaları için farklılaştırılması konusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca maddeyle, katılım bankaları ve kalkınma ve yatırım bankalarının Bankacılık Kanununda düzenlenen faaliyetleri faizsiz yöntemlerle gerçekleştirmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesi öngörülmektedir.

Maddeyle, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınca faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıkların bankanın dâhil olduğu risk grubu kapsamında değerlendirilmemesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kalkınma ve yatırım bankalarına tanınan ortaklık payı sınırlamasına ilişkin muafiyetin katılım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla edindikleri ortaklık payları için de tanınması, katılım bankalarının faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle üstlendikleri yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yaptıkları işlemlere ilişkin özel hükümlerin düzenlenmesi öngörülmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Teklifin bu maddesiyle Bankacılık Kanununun 77. maddesinde yapılan değişiklikle bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların kalkınma ve yatırım bankaları için farklı belirlenebilmesi konusunda BDDK'ya yetki verilmektedir. Bu yetkinin bankacılık sektörünün diğer aktörleri de dikkate alınarak rekabeti bozmayacak şekilde kullanılması gerekmektedir.

3.10 Teklifin 14, 15, 16, 17, 21, 23, 36, 37, 38.maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 14. maddesinde;

Kuruluşlara uygulanacak idari para cezalarını düzenleyen Bankacılık Kanunu'nun 146'ncı maddesinde yer alan para cezalarının artırılması, ayrıca yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna idari yaptırımı ağırlaştırma yetkisinin verilmesi,

Teklifin 15. maddesinde;

Bankacılık Kanununun 147'nci maddesinde yapılan değişiklikle, söz konusu kanuna aykırı davranan gerçek ve tüzel kişilere verilecek para cezaları artırılması

Teklifin 16. maddesinde;

Bankacılık Kanununun 148'inci maddesinde yapılan değişiklikle, Bankacılık Kanunu kapsamındaki ve kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara uymayanlara uygulanacak para cezaları artırılması, ayrıca BDDK'ya aykırılığın birden fazla işlenmesine veya aykırılığın iki yıl içerisinde birden fazla işlenmiş olmasını dikkate alarak para cezalarını iki katına çıkarabilme yetkisinin verilmesi,

Teklifin 17. maddesinde;

-Bankacılık Kanununun 150'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, izin almadan banka gibi faaliyet gösterip fon toplayan, mevduat kabul eden gerçek veya tüzel kişilerle ilgili olarak BDDK'nın savcılıktan talep etmesi halinde sulh ceza hakimi, dava açılması halinde ise davayla bakan mahkeme tarafından işyerlerinin faaliyet ve reklamları geçici olarak durdurulması, internet sitelerine erişimin engellenmesinin sağlanması,

Teklifin 21. maddesinde;

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 35. maddesinin değiştirilerek kapsamındaki kuruluşlara, (Kartlı sistem kuran, kart çıkaran, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile üye işyerleri) uygulanacak para cezalarının artırılması, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bu

maddedeki cezaları iki katına kadar artırarak uygulama yetkisinin verilmesinin sağlanması,

Teklifin 23. maddesinde;

6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 44. Maddesinde yer alan idari para ceza tutarlarının artırılması, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olması veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması hususları dikkate alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bu maddedeki cezaları iki katına kadar artırarak uygulama yetkisinin verilmesinin sağlanması,

Teklifin 36. maddesinde;

-Sermaye Piyasası Kanununun 103. maddesinde yapılan değişiklikle bu madde uyarınca verilecek (20 bin TL'den 250 bin TL'ye kadar) idari para cezalarına ilişkin olarak tüzel kişilere özel bir düzenleme yapılarak, tüzel kişilere verilebilecek idari para cezası tutarı yukarıdaki tutarlardan az olmamak üzere brüt satış hasılatının %1'i ile vergi öncesi karının %20'sine kadar olabilmesine olanak sağlanması,

-Ayrıca mevcut Kanunda denetimle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesine ilişkin bir yaptırım öngörülmediğinden bu eksikliği gidermek üzere İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Genel esaslarını düzenleyen 103. Maddesine buna yönelik düzenleme eklenerek ve denetimle ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda 20 bin TL'den 250 bin TL'ye kadar idari para cezası verilmesinin sağlanması,

-Yine 103. maddeye bir fıkra daha eklenerek Sermaye Piyasası Kuruluna gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte bilgi, belge vermek suretiyle haksız olarak bir denetime başlanılmasına neden olan kişilere bin TL'den 25 bin TL'ye kadar idari para cezası verilmesinin sağlanması,

Teklifin 37. maddesinde;

Sermaye Piyasası Kanununun "Bilgi suiistimali" başlıklı 106. maddesinde yapılan değişiklikle; bilgi suiistimali'nin (içeriden öğrenenlerin ticareti) cezasının alt sınırının iki yıldan üç yıla çıkarılması,

Teklifin 38. maddesinde;

Sermaye Piyasası Kanununun "Piyasa dolandırıcılığı" başlıklı 107. maddesinde yapılan değişiklikle; "piyasa dolandırıcılığının" (manipülasyonun) cezasının alt sınırının iki yıldan üç yıla çıkarılması

hususlarında düzenleme yapılmaktadır.

Kanun teklifinin 14, 16, 21 ve 23. maddelerinde yer alan, tekerrüre bağlı olarak cezaların artırılmasında Kurullara yetki tanınmasına yönelik hükümlerin, uygulamada keyfiliğe yol açabilecek düzenlemeler olduğu izahıta varestedir.

Kanun teklifinin 14, 15, 16, 17, 21, 23, 36, 37 ve 38. maddelerinde yer alan cezalarla ilgili düzenlemelerle, mevcut idari para cezalarındaki miktar ve oransal artışın Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan "hukuk güvenliği ilkesi" ve "hukuki belirlilik ilkesi" ile Anayasa'nın 13. maddesinde tanımını bulan "ölçülülük ilkesi" ne aykırılık açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

14, 15, 16, 17, 21, 23, 26, 36, 37 ve 38. maddelerin özellikle Anayasa ve/veya Adalet Komisyonları tarafından bizzat Anayasa'ya ve Türk hukuk ve ceza sistemine uygunluk açısından değerlendirilmeden acele ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.11 Teklifin 26. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 26. maddesinde;

"MADDE 26- 6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 24- (1) 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçirten pay sahipleri, paylarını halka açık ortaklığa satarak ayrılma hakkına sahiptir. Kurul, halka açık ortaklığın niteliğine göre, ayrılma hakkını, ayrılma hakkına konu önemli nitelikteki işlemin kamuya açıklandığı tarihte sahip olunan paylar için kullanılabilmesine ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir. Halka açık ortaklık bu payları pay sahibinin talebi üzerine, Kurulca belirlenecek esaslara göre adil bir bedel üzerinden satın almakla yükümlüdür. Kurul, ayrılma talebine konu payların ortaklık tarafından satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyebilir.

(2) Pay sahibinin 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılmasına veya oy kullanmasına haksız bir biçimde izin verilmemesi, çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereği gibi ilan edilmemesi hâllerinde, genel kurul kararlarına muhalif kalma ve muhalefet şerhini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Ayrılma hakkının doğmadığı hâller ile ortaklığa bu hakkın kullanılması yükümlülüğünden muafiyet verilmesine, bu hakkın kullanılmasına ve adil bedelin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Kurul ayrılma hakkının kullanılmasına ilişkin bu hususlarda ortaklıkların niteliğine göre farklı usul ve esaslar belirleyebilir.”

hükmüne yer verilmiştir.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerde genel kurul kararları aleyhine iptal davası açılmasına ilişkin 446 ncı maddesindeki ifadeler ile 6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının uyumlu hale getirilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, söz konusu fıkroda yapılması öngörülen değişiklikle halka açık ortaklıklardan ayrılma hakkının kullanılmasında tüm dünyada benimsenen adil fiyat esasına geçilmesi ve İtalyan Hukukunda 2004 yılında yapılan reform örnek alınarak ortaklık tarafından satın alınmadan önce rüçhan hakkına veya önalım hakkına benzer şekilde ilk olarak pay sahiplerine önerilme hakkının tanınmasına imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda ortaklıklara seçim hakkı verilmesi veya bunun zorunlu tutulması hususunda Sermaye Piyasası Kuruluna inisiyatif bırakılması için daha esnek bir düzenleme şekli öngörülmektedir.

6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, pay sahibinin genel kurulda oy kullanmasının haksız şekilde engellenmesi halinde de muhalif kalma ve muhalefetini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın ayrılma hakkından faydalanabilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, muafiyetlere ilişkin fıkranın kapsamı genişletilerek, ayrılma hakkına ilişkin olarak ortaklığın niteliğine göre istisna öngörebilme yetkisinin yanı sıra İtalyan Hukukunda olduğu gibi kurtarma amaçlı birleşmeler, ayrılma hakkının kullanılması halinde sermaye kaybı veya borca batıklık belirtilerinin başlaması gibi bazı

hususlarda ortaklık bazında, başvuru üzerine muafiyet hali öngörülebilmesine imkan sağlanması ve ayrılma hakkını tetikleyen hallerin farklılaştırılabilmesi için farklı ortaklıklar bazında farklı esasların uygulanabilmesinin önünün açılması amaçlanmaktadır.”

açıklaması yer almaktadır.

Madde ile Sermaye Piyasası Kanununun 24. maddesinde yapılan değişiklikle; Halka açık ortaklıklardan ayrılma hakkının kullanılmasında, son otuz gün içinde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasının esas alınmasından adil fiyat esasına geçilmesi öngörülmektedir. Adil fiyata ilişkin esasları Kurul belirleyecektir.

Kurul, ayrılma talebine konu payların, ortaklık tarafından satın alınmadan önce rüçhan hakkına veya önalım hakkına benzer şekilde ilk olarak pay sahiplerine önerilmesine ilişkin kurallar belirleyebilecektir.

Değişiklikle ayrıca, pay sahibinin genel kurulda –diğer durumlarda birlikte- oy kullanmasının haksız şekilde engellenmesi halinde de muhalif kalma ve muhalefetini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın ayrılma hakkından faydalanabilmesi öngörülmektedir.

Önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısının gündeminde, karara muhalif kalanların ayrılma hakkı olduğu ve ödenecek bedelin yazılı olması kuralı kaldırılmaktadır.

Ayrıca Kurula; ortaklığın niteliğine göre ayrılma hakkından istisna tutabilme ve bazı hususlarda ortaklık bazında, başvuru üzerine muafiyet hali öngörebilme ve ayrılma hakkını tetikleyen hallerin farklılaştırılabilmesi konusunda yetki verilmektedir.

Komisyonunda yapılan görüşmeler sırasında adil fiyat uygulamasının nedeni ile ilgili olarak,, “sadece son bir aydaki fiyatların esas alınmasının burada muhtemel manipülatif ve piyasa bozucu işlemler neticesinde gerçek fiyatı, olması gereken fiyatı yansıtmaması olasılığından kaynaklandığı, burada temel amacın yatırımcıların haklarını korumak olduğu, bu nedenle sadece son otuz güne bağlı kalınmadan, değerlendirme raporu dâhil, son altı aylık, son bir yıllık ve son beş yıllık fiyatların ortalamasından hangisi yüksekse onun uygulayıp yatırımcıların mağduriyetini giderme amacı taşındığı” şeklinde açıklamalara yer verilmiştir.

Madde metninin birinci fıkrasında bulunan, "*Kurulca belirlenecek esaslara göre adil bir bedel üzerinden satın almakla yükümlüdür. Kurul, ayrılma talebine konu payların ortaklık tarafından satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyebilir.*" ifadesi sınırları yasal olarak belirlenmemiş hüküm niteliğindedir.

Söz konusu düzenlemelerin Anayasanın 2. maddesinde tanımını bulan hukuk devleti ilkesine (hukuk güvenliği-hukuki belirlilik) aykırılık yönünden değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu madde düzenlemesinin, sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla tüm boyutlarıyla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda, değerlendirilip görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun bulmuyoruz.

3.12 Teklifin 30. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 30. maddesi;

"MADDE 30- 6362 sayılı Kanununun 35/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurul, kitle fonlama platformları üzerinden yürütülecek kitle fonlaması faaliyetlerinin; ortaklığa veya borçlanmaya dayalı olarak halktan para toplanması suretiyle yapılması konusunda belirleme yapabilir. Borçlanmaya dayalı kitle fonlaması faaliyetlerine bankacılık mevzuatı hükümleri uygulanmaz."

"Payları kayden izlenen girişim şirketlerinin genel kurul toplantılarına 29 uncu madde ile 30 uncu maddenin ikinci ve beşinci fıkraları kıyasen Kurulun belirleyeceği esaslar çerçevesinde uygulanır."

"(6) Kitle fonlaması işlemlerine ilişkin hazırlanan bilgi formunu imzalayan gerçek ve tüzel kişiler bilgi formunda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumludur."

hükümünü içermektedir.

Madde ile kitle fonlaması alanının genişleterek yatırımlar için halktan para toplanarak ortak ya da borç veren konumunda yatırımcı olmalarının teşvik edilmesi

amacıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Kitle fonlama platformları" başlıklı 35/A maddesinde yapılan değişiklikle 2017 yılında getirilen kitle fonlamasına yeni yöntemler eklenerek kitle fonlaması hususunda SPK'ya sermaye ve borç verme yöntemlerini de kullanılabilmeyi sağlayıcı düzenleme yetkisinin verilmesi, ayrıca, borçlanma modelinin , bankacılık mevzuatından istisna tutulmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Dünyada uygulanan dört farklı kitle fonlaması yönteminden ikisini ulusal mevzuata ekleyen bu madde, dünyada uygulanan ve ülkemizde de birçok küçük girişimciyi başarıya ulaştıran "melek yatırımcı", "start-up girişim"lerin yasal zeminidir. Sermaye Piyasası Kanunu 35/A maddesinde yapılması önerilen değişiklikle 2017 yılında getirilen kitle fonlamasına yeni yöntemler eklenmektedir.

Dünyada da uygulanan kitle fonlamasında, (1)Bağış/yardım, 2-ödül, 3-borç verme, 4-sermaye) olmak üzere 4 finansman yöntemi bulunmaktadır.

Bağış/yardım ve ödül yöntemlerinde destekçiler o yatırıma ortak olmamakta, aralarında borç ilişkisi doğmamaktadır. Bağış/yardım yönteminde finansmanın sonunda hiçbir beklenti yoktur, ancak ödül yönteminde yatırıma ortak olunmamakla beraber, proje başarıya ulaşırsa o ürünü indirimli ya da ücretsiz alma, ödül alma gibi avantajlar sağlanmaktadır.

Sisteme yeni getirilen borç verme/sermaye sağlama yöntemlerinde ise katılımcılar bir yatırım yapmış sayılmakta; borç veren ya da sermaye vererek ortak konumunda olmaktadır.

Teklif, SPK'ya sermaye ve borç verme yöntemlerini de kullanılabilmeyi, kitle fonlaması alanını genişleterek yatırımlar için halktan para toplanarak ortak ya da borç veren konumunda yatırımcı olmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, bu borçlanma modeli, bankacılık mevzuatından istisna tutulmaktadır.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında burada toplanılacak olan fonun platform başına 1.000.000 TL.'yi geçmeyeceği ifade olunmuştur. Yine söz konusu görüşmeler sırasında söz konusu düzenlemenin yürürlüğe girdiği 2017 yılından bu yana SPK'dan izin almış bulunan herhangi bir kitle fonlama platformunun olmadığı, ancak Kuruldan izinsiz kitle fonlama platformu kuruluş teşebbüslerinin olduğu öğrenilmiştir.

Türkiye’de son dönemde yaşanan “Çiftlikbank, Kazbank, Sütbank vb gibi binlerce vatandaşımızı mağdur eden ve hüsrarla sonuçlanan girişimler de dikkate alınarak söz konusu yatırım platformuyla ilgili tüm işlemlerin ikincil mevzuat yerine yasa maddeleri ile güvenceli bir şekilde sürdürülmesi gerektiğine inanıyoruz..

Ayrıca söz konusu madde düzenlemesinin, sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla tüm boyutlarıyla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda, değerlendirilip görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun bulmuyoruz.

3.13 Teklifin 34. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 34. maddesi;

“MADDE 34- 6362 sayılı Kanuna 61/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 61/B maddesi eklenmiştir.

“Proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet

MADDE 61/B- (1) Proje finansmanı; uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen altyapı, enerji, sanayi veya teknoloji yatırımları gibi projelerin gerçekleştirilmesi için proje finansman fonu yoluyla finansman sağlanmasıdır.

(2) Proje finansman fonu; projeye dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan para ve/veya diğer varlıklarla, projeye dayalı menkul kıymetler sahipleri hesabına, proje finansmanına konu varlık ve hakların gelirlerine dayalı olarak oluşturulan portföyü işletmek amacıyla yatırım kuruluşları tarafından inançlı mülkiyet esaslarına göre fon iç tüzüğü ile kurulan tüzel kişiliği olmayan mal varlığıdır.

(3) Proje finansmanına konu olan projenin gelirleri ve diğer hakları proje finansman fonuna temlik edilir.

(4) Proje finansmanına konu olacak varlık ve haklara, proje finansman fonunun kurucularına, fonun kuruluşuna, faaliyet şartlarına, yönetimi ve sona ermesine ve projeye dayalı menkul kıymet ihracına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) Kurucu, fon kurulu ve ihraç edilen projeye dayalı menkul kıymet sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda ve fon iç tüzüğünde hüküm bulunmayan hâllerde 6098 sayılı Kanunun 502 ila 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

(6) Fon; tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur. Devrinin geçerliliği bir tapu veya sicil kaydına bağlı olan ve proje finansman fonu portföyüne alınan varlık ve haklar, tapu siciline veya ilgili sicile fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, proje finansman fonu kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.

(7) Projeye dayalı menkul kıymet itfa edilmeye kadar, proje finansman fonu portföyünde yer alan varlıklar ve haklar, proje finansman fonunun kurucusunun ve fon kullanıcısının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez.”

hükmü yer almaktadır.

Madde metninin gerekçesinde;

“6362 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 61/B maddesiyle proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet hususlarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Altyapı yatırımlarının finansmanı gibi büyük projelere ilişkin krediler, büyük hacimli, uzun vadeli olması açısından, menkul kıymetleştirmek için idealdir. Bu projelerin nakit akışlarına dayalı menkul kıymet ihraç edilerek proje yüklenicilerin riskinden olabildiğince bağımsız bir ürün ortaya çıkarılacaktır. Belirli bir alt yapı projesinin finansmanı amacıyla ihraç edilen “Projeye Dayalı Menkul Kıymet” yoluyla projenin beklenen geliri, faiz ve anapara ödemeleri için kullanılacaktır. Projeye dayalı menkul kıymeti tahvilden ayıran temel özellik, ilgili projenin gelirlerinin projeye dayalı menkul kıymet faiz ve anapara ödemelerine tahsis edilmesi ve yatırımcıların ihraççının genel riskine olabildiğince az maruz kalmasıdır. Finansman, ihraççıya

değil, projeye verilecektir. Madde metninde ayrıca proje finansmanı fonunun, üçüncü kişilerden gelecek taleplere karşı korunmasına yönelik tedbirlere de yer verilmesi öngörülmektedir.

Kurulması planlanan Projeye Dayalı Menkul Kıymet yapısı ile kurucunun ve fon kullanıcının riskinden bağımsız olarak projelere yatırım yapılabilmesi ve projelerinin gelirlerinin proje finansman fonuna aktarılması ile yatırımcıların gelir beklentilerinin netleşmesi, yabancı yatırımların ülkemize gelişine katkı sağlanması ve özellikle kamu projelerinin uzun vadeli finansmanının sağlanması hedeflenmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Sermaye Piyasası Kanununa eklenmesi teklif edilen 61/B maddesiyle; uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen altyapı, enerji, sanayi veya teknoloji yatırımları gibi projelerin gerçekleştirilmesi için, “Proje Finansman Fonlarının” kurulabilmesine olanak sağlanıyor. Belirli bir altyapı projesinin finansmanı amacıyla ihraç edilen “*Projeye Dayalı Menkul Kıymet*” yoluyla projenin beklenen geliri, faiz ve anapara ödemeleri için kullanılacaktır.

Projelerin yüklenicilerinin riskleri yerine, “yüklenici”ye değil “proje”ye odaklanan, yabancı yatırımcıyı da bu yolla riskten uzaklaştırarak ülkeye çağırarak bir finansman modeli getiriliyor. *Finansman, ihraççıya değil, projeye verilecektir.* Projeye dayalı menkul kıymeti tahvilden ayıran temel özellik, projenin gelirlerinin projeye dayalı menkul kıymet faiz ve anapara ödemelerine tahsis edilmesi ve yatırımcıların ihraççının genel riskine olabildiğince az maruz kalmasıdır.

Maddeyle “Proje finansman fonu” tanımı yapılmaktadır. Fon, projeye dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan para ve/veya diğer varlıklarla (teklifte madde 30), projeye dayalı menkul kıymetler sahipleri hesabına, proje finansmanına konu varlık ve hakların gelirlerine dayalı olarak oluşturulan portföyü işletmek amacıyla yatırım kuruluşları tarafından inançlı mülkiyet esaslarına göre fon iç tüzüğü ile kurulan tüzel kişiliği olmayan mal varlığıdır (teklifte madde 31).

Fonun yapısı ve yatırımcıyla ilişkileri, SPK Kanunu ve fon iç tüzüğündeki hükümlere başvurularak belirlenecek, eğer bu iki mevzuatta da hüküm bulunmuyorsa Türk Borçlar Kanununun m. 502-514 arasındaki “vekalet sözleşmesi” hükümlerine göre yönetilecektir.

Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, proje finansman fonu kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilecektir.

Maddenin 7. fıkrası gereği; fonun çıkaracağı menkul kıymetleri alan kişilere, yani yatırımcılara bunların değeri ödeninceye kadar, borç/ortaklık ilişkisi sona erinceye kadar, fondaki varlıklar ve haklar rehn edilemeyecek, amacı dışında tasarruf edilemeyecek, başka bir konuda teminat gösterilemeyecek, kamu alacaklarının tahsil amacı da dâhil olmak üzere haczedilemeyecek, iflas masasına dahil edilemeyecek, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı alınamayacaktır. Devlet fona el koysa, yönetimi kamu kurumlarına geçse dahi bu kural işleyecektir.

Söz konusu madde düzenlemesi ile finans sektörü açısından Proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet kavramları yeni finansal araçlar olarak mevzuatımıza girmektedir.

Bilindiği kadarıyla proje fonları çok uzun vadeli projeksiyonları, hesapları, her şeyi çok detaylı şekilde yapılmasına, en iyi senaryosu, en kötü senaryosu ortaya konulmasına rağmen yurt dışında riske açık fonlar olarak görülmektedir. Yurt dışında faiz oranları da biraz düşük olduğu için yatırımcılar tarafından bu proje fonlarına yatırım yapılarak, risk alınarak girilebilmektedir. Türkiye’de emir- komuta zinciri ile her ne kadar düşürülmeye çalışılsa da yine de faiz oranları da yüksek olduğu için bu proje fonları hangi düzeyde risk teşkil edecek yani hangi oranda faiz oranlarıyla finanse edilebilecektir. Özetle bu tür finansal borçlanma araçlarının işlerlik kazanması yurt ekonomisinde istikrar, güven ve güvence ortamına bağlı bulunmaktadır. Sadece mevzuat esnekliğine dayanılarak yerli ve yabancı yatırımcının iştahının kabartılabileceği yönündeki beklentilerin gerçekleşmesi olanaksız görülmektedir. Ayrıca 2008-2009 yılında Avrupa ve ABD’de görülen Varlığa Dayalı Menkul Kıymet Krizinin meydana geliş nedenlerinin ve sonuçlarının da iyice tahlil edilmesi gerekmektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında madde metninin son fıkrasında yer alan *“Proje dayalı menkul kıymet itfa edilinceye kadar, proje finansman fonu portföyünde yer alan varlıklar ve haklar, proje finansman fonunun kurucusunun ve fon kullanıcısının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat*

gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez.” şeklindeki düzenlemenin amacının yatırımcıları korumak olduğu, “Kamu alacakları için haciz yapılamaz.” ifadesinin yüklenicinin vergi borcu için yatırım fonunun mal varlığına gidilemez anlamında kullanıldığı, yoksa yatırım fonunun kendi vergi borcu için hacze gidilemez anlamında kullanılmadığı ifade edilmiştir. Söz konusu fıkra düzenlemesinin kötüye kullanımı ile ilgili olarak yasal ne tür tedbirler alınabileceği yönündeki ısrarlı sorulara tatmin edici cevaplar verilememiştir. Ancak “proje finansman fonu” modelinin Sermaye Piyasası Birliğinin önerileri arasında bulunduğu ifade olunmuştur.

Türkiye’de finansal piyasaların etkin işlememesinin ve kaynakların verimli kullanılmıyor olmamasının sebebi sadece finansal araç eksikliği olmadığını bir kez daha vurgulamak gerekmektedir. Bu durumun nedeni kuralsızlık, kurumsuzluk ve keyfilik düzenidir, aynı zamanda güvensizlik ve güvencesizlik ortamıdır

Proje finansman fonları ile ilgili olarak teklif metnindeki düzenlemeler sistemik risk yaratıcı özellikler taşımaktadır

Söz konusu madde düzenlemesinin, tüketici ve yatırımcıyı koruma dernekleri dahil tüm sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla tüm boyutlarıyla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda, değerlendirilip görüşülmeden acele ile yasalaştırılması gayretini de uygun buluyoruz.

3.14 Teklif metninin görüşülmesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerce Ek madde ihdasını isteyen 1 adet reddedilen önerenin değerlendirilmesi

Söz konusu teklif metninin görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun CHP’li üyeleri tarafından teklif metnine madde eklenmesi için kamuoyunda “ihlas mağdurları” olarak bilinen vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi amacı ile ilgili olarak verilen;

“Madde - Bankacılık Kanunu’nun geçici 2’nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Geçici Madde 2 - 12.05.2001 tarihli ve 4672 sayılı Kanunun geçici 2’nci maddesinin (a) fıkrası hükmü uyarınca genel hükümlere göre tasfiye edilmekte olan Özel Finans Kurumlarının tasfiyesi Fon tarafından yürütülür. Genel hükümlere

göre atanmış olan tasfiye memurlarının görevi bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Özel Finans Kurumlarının tasfiyesi Fon tarafından tamamlanır. Fon söz konusu Özel Finans Kurumlarının tasfiyesine ilişkin olarak bu kanun ve diğer kanunların kendilerine vermiş olduğu görev ve yetkilere sahiptir.”

içeriğindeki önerge çoğunluk partisi milletvekilleri ve çoğunluk partisini destekleyen 4. partinin milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Söz konusu önerge 12.05.2001 tarihli ve 4672 sayılı Kanunun geçici 2'nci maddesinin (a) fıkrası hükmü uyarınca genel hükümlere göre tasfiye edilmekte olan Özel Finans Kurumlarının tasfiyesinin Fon tarafından yürütülmesini ve tasfiye işlemlerinin hızlandırılmasını öngörmekte idi.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de “Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Abdullatif Şener
Konya

Kamil Okyay Sındır
İzmir

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Cavit Arı
Antalya

Süleyman Girgin
Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

2/2596 esas numaralı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Ülke tarihinin en derin ekonomik krizlerinden biri olan 2001 krizi, yıllardır uygulanan yanlış ekonomi politikalarının iflas ettiğinin ifadesiydi. 12 Eylül 1980 faşist darbesinin uygulanması için zemin sunduğu neoliberal politikalar, 2001 yılında ülke ekonomisini çöküşe götürmüştü. Söz konusu dönemde bazı gazete manşetlerine de yansıdığı gibi Türkiye, bir gecede dolar bazında yaklaşık yüzde 30 yoksullaşmıştı.

Klasik emperyalist bir yönetsel hile olarak uygulamaya zorladıkları politikalarla, önce krize sebep olan küresel sermaye ve iktidar tekelleri, krizin ardından sorunların çözümü için yine kendilerini çözüm olarak dayatmışlardı. Yaşanan ağır kriz neticesinde ülke ekonomisi ithal bir kurtarıcı eliyle IMF politikalarına daha da mahkûm haline getirilmişti. Bu büyük krizin ertesinde de ülkede iktidar el değiştirmiş, 3 Kasım 2002 erken seçimleriyle AKP tek başına iktidara gelmişti.

Ülkede iktidarın değişimine yol açan 2001 krizi, pek çok veçheye sahip olmakla birlikte, esasen bir bankacılık krizi olarak ortaya çıkmıştı. Bankacılık sektöründeki çöküş, krizin en bariz semptomuydu. Kemal Derviş'in ve dolayısıyla IMF'nin ve Dünya Bankası'nın "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"ni sahiplenen ve uygulamaya koyan ilk AKP hükümetleri, bu temelde 2005 yılında Bankacılık Kanunu'nu çıkarmıştı. 2001 krizinin temel sorun alanlarından olan bankacılık sektörü, bu kanunla sert önlemleri de içerecek bir şekilde disipline edilmeye çalışılmıştı. 2/2596 Esas Numaralı bu kanun teklifi de yine esasen Bankacılık Kanunu'nun pek çok maddesinde değişiklik öngörerek, bankacılık sektörünün düzenlenmesi amacını taşıyan bir kanun teklifidir.

Uyguladığı yanlış politikalarla ülkeyi derin bir krize sokan AKP, açıktır ki, kendisinden önceki DSP-MHP-ANAP Koalisyonu'nu iktidardan düşüren 2001 krizi gibi bir krizin başına geleceği kâbusunu görmekte, olası bir bankacılık krizinden

korkmaktadır. Bu kâbusun gerçeğe dönüşmesini istememektedir. Bunun için de “önlemler” almaya çalışmaktadır. Ancak bu kanun teklifiyle seçilen yol yine yanlıştır.

2001 krizinin üzerine ihdas edilmiş olan yürürlükteki Bankacılık Kanunu, sert önlemleri de içeren bir yasadır. Bu kanun teklifi, krizin bakiyesi olarak yasalaşmış olan sertliği daha da ileri götürmekte, ülkede tüm alanlarda yaşanan merkezileşme, tekelleşme ve otoriterleşme dalgasından bankacılık sektörü de payına düşeni almaktadır.

Açıkça ifade etmek gerekir ki, bu kanun teklifiyle murat edilen şey, özel bankaların iktidarın ekonomi politikalarına tam destek vermeye zorlanmasıdır. Bugüne değin esasen kamu bankalarına yaptırılan işlemlerin aynı biçimde bu kez özel bankalara da yaptırılmaya çalışılmasıdır. Özel bankalar üzerinde uygulanan siyasi denetim ve baskı, bu kanun teklifiyle yasal hale getirilmeye çalışılmaktadır. Örneğin bu kanun teklifiyle AKP, arzu ettiği oranda kredi musluğunu açmaya yanaşmayan özel bankalara baskının dozunu artırabilecektir. Dolayısıyla bankacılık sektörünün sorunlarını “önlemler” eliyle regüle eden bir kanun teklifiyle değil, siyasi baskıyla zapturapt altına alınmasının önünü açan bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Regülasyon yerine zapturapt altına almayı tercih eden AKP, bunu da özellikle BDDK üzerinden yapacaktır. Bu amaçla BDDK reaktifte edilmektedir. Hatırlanacağı üzere 2011 tarihli 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenleyici ve denetleyici kurumların “bağımsızlığı” tümünden rafa kaldırılmış, bunlar ilgili bakanlıklara bağlı kuruluşlar haline getirilmişti.

Oysa düzenleyici ve denetleyici kurumlar, kamusal karşıtı agresif neo liberal paradigmayı yumuşatan, Post-Washington Uzlaşması rasyonalitesinin Türkiye’deki bir yansıması olarak işler bir serbest piyasa ekonomisinin kurumsallaşması için belirli sektörlerde kamusal müdahaleyi öngören “bağımsız” kuruluşlar olarak ihdas edilmişti.

2011 tarihli söz konusu KHK ile AKP, düzenleyici ve denetleyici kurumları kuruluş amacından saptırarak birer hükümet kurumu haline getirmişti. Dolayısıyla bu kanun teklifiyle de BDDK ve SPK güçlendirilerek, bankacılık ve finans sektöründeki siyasi baskının aracı olarak işlevselleştirileceklerdir. Bankacılık, sermaye piyasaları ve finans sektörü “bağımsız” olması gereken, ancak doğrudan ilgili bakanlıklara bağlanmış olan

BDDK ve SPK eliyle siyasi dizayna tabi tutulacaktır. Bunun da mevcut ekonomi yapısının işleyişinde önemli bir kriter olan güven unsurunun, siyasi kıskaca alınarak güvensizliğe dönüşmesi sürecini hızlandıracağı ortadadır.

Bu kanun teklifi, bankacılık sektöründe ve ekonomide “güven” kriterinin dikkate alınmamış olduğunu göstermektedir. Oysa mevcut ekonomi yapısında amaç, gerçekten bankacılık ve finans sektörünün sorunlarına çözümler üretmek ise, bunun yolu ekonomide güven ortamının tesis edilmesinden geçer.

Buna karşılık yine günü kurtarmaya çalışan, yapısal düzenlemeleri içermeyen bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. AKP'nin günü kurtarmaya çalışan aceleci yasama mantalitesi, özellikle ekonomi alanında kendisini net bir biçimde ortaya koymaktadır. Çünkü AKP'nin ekonomi politikalarının bir rotası yoktur. Ekonomi alanında nasıl bir sistemik tercihte bulunup, nasıl bir ekonomi politikasının peşinden gidildiği belli değildir. AKP, özellikle ekonomi alanında büyük bir kafa karışıklığı yaşamaktadır.

Şayet serbest piyasa ekonomisinden yana tercihte bulunulduysa, ekonominin kurallarının buna göre düzenlenmesi; şayet serbest piyasa ekonomisinden vazgeçilmişse de ekonominin yapısının ve kurallarının buna göre dizayn edilmesi tutarlı olmalıdır. Yaşanan krizin en önemli nedenlerinden biri de işte bu tutarsız ekonomi anlayışı ve pratikleridir.

Tutarsız ekonomi politikaları, ekonomide güvensizliği tetiklerken, bu kanun teklifiyle mevcut güvensizlik ortamı daha da derinleşecektir. Ülkedeki otoriterleşmeden payını alan ekonomi, siyasi baskı ile zapturapt altına alınırken, bunun yol ve yöntemlerinde de çeşitlemelere gidilmektedir.

AKP, bu kanun teklifiyle bu kez bankacılık ve finans sektöründe “gerçek tekeli” kurmaya çalışıyor. Gerçeğin ne olduğuna kendisinin karar verdiği bir anlam tekelciliğini kurumsallaştırmaya yönelik adımlar atıyor. Buna göre Bankacılık Kanunu'na “finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler” başlığı altında “gerçeğe aykırı ve yanıltıcı bilgilerin yayılması”nın manipülasyon sayılacağına ilişkin bir düzenleme getiriliyor. Dahası hangi işlem ve uygulamaların manipülasyon sayılacağı, yani neyin gerçeğe aykırı olduğunu BDDK'nın belirleyeceği hüküm altına alınıyor. Hem manipülasyon kriterinin muğlaklığı, hem de AKP iktidarının ekonomiye

ve dövize dair sadece tvit atıp fikrini belirttiği için onlarca insanı gözaltına aldırması gibi bir uygulama geçmişi düşünüldüğünde, bu kriterlerin keyfiyete ve suistimale dönüşeceği tahminini yapmak güç değildir.

Açıktır ki, ülkede her alanda yaşanan merkezileşme ve tekelleşme, gerçekliğin ne olduğuna karar verilmesi tekelciliğine kadar uzanmıştır. Bu kez BDDK'ya, gerçeğin ne olduğuna ilişkin yargıçlık yapma hakkı tanınmaktadır. AKP'nin, George Orwell'ın meşhur disütopik romanı *1984*'te sözünü ettiği "Gerçek Bakanlığı"nın resmen kurmamış olsa bile, fiilen kurmuş olduğu anlaşılmaktadır.

Çünkü AKP iktidarı toplumsal gerçeği gasp etmeye çalışıyor. Medya ve internet üzerinde baskı kurarak kendi gerçekliğini tek gerçeklikmiş gibi sunmayı amaçlıyor. Oysa asıl gerçek, AKP'nin gerçeklikten de, toplumdaki da, hatta kendi kitlelerinden de kopmuş olmasıdır. AKP gerçeklikten kopmuş, kendi gerçekliğini inşa etme yoluna girmiştir. Gerçek tekeli kurmak isteyen AKP, aslında tersi olacak bir biçimde derealizasyon süreci yaşamaktadır.

Hatay'da bir baba açlık ve yoksulluktan kendisini yakıp intihar ederken, AKP, Plan ve Bütçe Komisyonu'nun gündemine bankacılık sektörünü zapturapt altına almaya çalışan bir kanun teklifini getirebilmiştir. Yurttaşların bizzat hayat memmat meseleleri, işsizlik, yoksulluk gibi yakıcı sorunlar dururken, otoriterleşmeyi bankacılık sektörüne de taşıyan bir kanun teklifini öncelik olarak düşünmesi derealizasyon sürecinin somut bir göstergesidir.

AKP'nin toplumsal gerçeklikten kopuşu, kendi kitlelerinden de kopuşunu getirmiş ve esasen bir temsil krizini de açığa çıkarmıştır. AKP artık ne kendi tabanını, ne de mevcut toplumsal gerçekliği temsil etmektedir. AKP, kamusal ve demokratik meşruiyetini yitirmiş, karşı karşıya kaldığı yönetememe krizi, otoriterleşmeye yol açmıştır.

AKP'nin toplumsal meşruiyet sorunu, aynı zamanda bir kamusal rıza krizine de dönüşmüştür. Antoino Gramsci'nin de vurguladığı gibi, iktidarlar sadece baskı ve zor yoluyla değil, aynı zamanda kamusal rıza mekanizmalarını üreterek de iktidar olup yönetme meşruiyetini sağlarlar. Ancak toplum artık, AKP'nin pek çok icraat, eylem ve projesine destek vermemekte, rıza göstermemektedir.

Bunun en son örneği yapılması bir inat meselesi haline getirilen Kanal İstanbul Projesi'dir. Kanal İstanbul hakkında kamusal destek sağlanamamıştır. Tüm kesimlerden yurttaşlar, Kanal İstanbul'un gerekli ve yararlı bir proje olmadığı hususunda ortaklaşmıştır. Görünen o ki, Kanal İstanbul'a kamuoyu desteği AKP'nin seçmen desteğinin oldukça altındadır. Kanal İstanbul'un yapılması konusunda toplumu ikna edemeyen AKP, bu kez "proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet" başlıklı bir düzenlemeyle "kitle finansmanı" seçeneğine başvurmaktadır.

Bu kanun teklifiyle birlikte, büyük projelere yurttaşların ortak olması sağlanabilecektir. Böylelikle başta Kanal İstanbul olmak üzere "mega projelere" hem dış hem de iç kaynak bulmakta zorlanan AKP, hem finansal kaynak hem de kamusal rıza sorununu yurttaşları projelere ortak yaparak çözme yoluna gitmek istiyor.

AKP'nin özellikle Kanal İstanbul için getirdiği kitle finansmanı, esasen kendi günahlarını paylaşma çağrısıdır. Kitle finansmanı yoluyla yurttaşlar "mega projelere" ortak olma iddiasıyla ekonomik çıkarlara (rant) da, günaha da ortak edilmek istenmektedir. Kitle finansmanı düzenlemesi başta Kanal İstanbul olmak üzere günahlara ortak aramanın adıdır.

Kanun teklifinde yer alan Türkiye Varlık Fonu'na sınırsız borçlanma yetkisi de esasen Kanal İstanbul ile ilgilidir. Zaten kanun teklifinin 31. ve 34. Maddeleri Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri sırasında da itiraf edildiği gibi, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin maddelerdir.

Dünyadaki hiçbir örneğe benzemeyen ve hala ne için kurulduğu kamuoyu tarafından kabullenilmemiş olan Türkiye Varlık Fonu işsiz kalmıştır. Ne işe yaradığı hala belli değildir. Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla şimdiye değin sadece absürt bir biçimde Türkiye Finans Merkezi'ni devralmak dışında somut bir faaliyeti olmamıştır. Bu kanun teklifiyle Türkiye Varlık Fonu'na iş bulmaya çalışılmaktadır.

Buna göre Türkiye Varlık Fonu, kredi sınırlamasına takılmadan borçlanabilecektir. Belli ki, finansman kaynağı sıkıntısı çekilen Kanal İstanbul'a Türkiye Varlık Fonu üzerinden kredi sağlanması yoluna gidilecektir.

Ülkenin tüm yurttaşlarının emeği, vergisi ve katkısıyla ortaya çıkmış olan kamusal değerlerin bir havuzda toplanarak fon haline getirilmesi ve bu fonun da Kanal İstanbul gibi bir fanteziye finansman ve borç kaynağı yaratabilmek için kullanılacak olması kabul edilebilir değildir.

İstanbul'da ve ülkenin pek çok kentinde ciddi bir deprem riski varken, kaynakların depreme hazırlığa değil de Kanal İstanbul gibi bir rant projesine aktarılmak istenmesi toplumsal gerçeklikten ne denli kopulmuş olduğunun acı bir göstegesidir.

Bu torba yasada da Kanal İstanbul gibi ranta öncelik tanınmıştır. Sıradan yurttaşların, işçinin, emekçinin, memurun, çiftçinin, işsizin, kadının, gencin, öğrencinin yararına hiçbir madde yoktur. Bilakis halkın haber alma, söz söyleme, itiraz etme gibi en doğal hakları internete getirilen yeni kısıtlama yetkileriyle elinden alınmaktadır.

Öte yandan bu kanun teklifiyle yine yasama etiği ayaklar altına alınmıştır. Bankacılık sektörü gibi önemli bir alanı düzenleyen bir kanun teklifi, apar topar ve yangından mal kaçırmaya Plan ve Bütçe Komisyonu'na getirilmiştir. Son derece teknik düzenlemeler içeren bir kanun teklifi üzerine muhalefete çalışma fırsatı dahi tanınmamıştır. Açıktır ki, 40 maddelik kanun teklifinin her bir maddesi üzerine ciddi anlamda çalışmak, ne getirip ne götüreceğinin hem kamuoyuyla hem de ilgili meslek örgütleri ve sektör çalışanlarıyla müzakere edilmesi gerekmektedir.

Ancak Bankalar Birliği'nin ivedi bir biçimde kanun teklifi üzerinde çalıştığı 26 maddelik görüş metni, her ne hikmetse komisyon üyelerine ve komisyon salonuna ulaşamamıştır. Belli ki, bu görüşün kamuoyuna yansımaları siyasi iktidar tarafından engellenmiştir.

Zaten AKP, yasama önceliğinden de bihaberdir. Tekrar altını çizmek gerekirse, Hatay'da bir baba açlık ve yoksulluktan çaresizce kendisini yakarken, Plan ve Bütçe Komisyonu'nun gündemine bankacılık sektörüyle ilgili bir kanun teklifine öncelik tanınmıştır. Oysa öncelik sosyal politikalarda, istihdam politikalarında ve işsizlikte, öğrenci borçlarında, ataması yapılmayan öğretmenlerde, EYT'lilerde, çiftçilerin ve tarım çalışanlarının sorunlarında, esnafın dertlerinde, asgari ücretle açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşayanlarda olmalıdır. Ancak AKP tercihini yine halktan, emekçiden ve işçiden, ücretli çalışandan yana kullanmamıştır.

MADDE DEĞERLENDİRMELERİ

Madde 1

Bankacılık sistemini tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının imza yetkisinin geçici olarak kaldırılmasını düzenliyor. Düzenlemede hangi eylemlerin bankacılık sistemini tehlikeye düşüreceğinin belirtilmemesi kanunu suistimale açık hale getiriyor. Düzenleme iktidarın taleplerini yerine getirmeyen bankalara tehdit unsuru olarak kullanılma riskini barındırıyor. BDDK gibi bağımsız olduğu yasalarla belirlenmiş kurumların, siyasi iktidarın talimatlarıyla hareket etmesi bankacılık sektöründe belirsizliğe, dolayısıyla finansal sistemde kriz çıkmasına yol açabilecektir.

Madde 2 ve 5

Teklifin 2'inci maddesi ile kalkınma ve yatırım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kar ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz ekipman veya emtia temini, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımların kanun uygulamasında kredi sayılması sağlanarak, değişen koşullar altında yeni finansman yöntemlerinin oluşması halinde bu yöntemlerin de kredi sayılabilmesi için BDDK'ya yetki verilmektedir.

Teklifin 5'inci maddesindeki düzenleme ile kalkınma ve yatırım bankalarının, BDDK tarafından belirlenecek esaslar çerçevesinde tüm kredi müşterilerinden sağlayacakları fonların da mevduat olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Düzenleme ile kalkınma ve yatırım bankaları faizsiz fon kullanılabilecektir. Değişiklik teklifinin etki analizi yapılmadığı için düzenleme ile birlikte kalkınma ve yatırım bankalarının gelişmesinde pozitif bir etki oluşup oluşmayacağı öngörülememektedir.

Madde 3 ve 4

Madde ile kamu bankalarının (Ziraat, Vakıf) Varlık Fonu'na geçmesi sebebiyle, bu bankaları da içerecek şekilde risk grubunu genişleten düzenlemeler yapılıyor.

Bankanın dahil olduğu nitelikli pay sahipleri ve üst düzey banka yöneticilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar, bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturacak.

Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazine'ye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, Türkiye Varlık Fonu Yönetim ve Anonim Şirketi'nin, Türkiye Varlık Fonu'nun veya bunlara ait bankaların her biri, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturacak.

Teklifin 4. Maddesi ile Varlık Fonu kredi sınırlarına takılmadan borçlanabilecek. Yasa teklifinde bankaların TVF'ye açacakları kredilerin mevcut kredi sınırlamaları dışına çıkartılması öngörülmüyor.

Mevcut düzenlemelere göre bir banka, kamu kuruluşu dahi olsa, herhangi bir müşteriye kredi açma konusunda teminat, döviz geliri, öz kaynak sınırlaması ve ödeme kabiliyeti gibi konularda getirilen bir dizi yasal düzenlemeyi gerekçe göstererek kredi talebini geri çevirebiliyor.

Örneğin 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na göre bir banka, öz kaynaklarının yüzde 25'inden fazlasını tek bir müşteriye kredi olarak kullanıramıyor. Keza bankanın, kredi müşterisi Hazine'nin sahibi olduğu kamu kuruluşu dahi olsa, kredi tutarının en az yüzde 20'si kadar teminat isteme zorunluluğu bulunuyor. Aynı şekilde döviz cinsi kredi kullanımında, son üç yılın toplam döviz gelirinden fazla kredi açılmıyor. Yapılacak değişikliklerle tüm bu sınırlamalar TVF için geçerli olmayacak.

Düzenleme, bankaların üzerlerinde kredi açma konusunda yeni bir baskı yaratacaktır. İktidar herkese kredi açılmasını isterken, bankalar batık hale geleceği belli olan kredileri açma taraftarı olmuyor. Özel bankaların tüketici kredilerini arttırması da iktidara yeterli gelmiyor. Rekabet Kurumu'nun bankalara yaptığı baskılar, sigorta işlemleri nedeniyle bankalara kesilen cezalar ile birlikte değerlendirildiğinde, yasa teklifi baskıların devamı olacaktır.

Söz konusu değişiklikler, AKP iktidarının Kanal İstanbul benzeri altyapı projelerinde bankalara zorla kredi verdirme kabiliyetini artırıcı bir etki yapacaktır. Hükümetin ekonomik kalkınma için altyapı projelerini desteklemek amacıyla kurduğu TVF'nin,

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ısrar ettiği Kanal İstanbul gibi 'cılgın projeler'in finansmanında anahtar rol oynaması bekleniyor. Dolayısıyla bankaların TVF'nin dahil olacağı Kanal İstanbul ve benzeri projelere kredi açmama konusundaki yasal bahaneleri bu değişiklikle ortadan kaldırılıyor.

Madde 6-7-8-9

Bu maddeler; bankaların bünyesinin zayıflaması, öz sermayesinin kaybedilmesi, kredilerinin donması, mevduat kredi oranının bozulması, sermaye yeterlilik rasyosunun son derece kötü seviyelere inmesi karşısında önlem alma konusunda BDDK'ye yetki vermekle beraber, BDDK'nın bankacılık piyasasının en büyük aktörleri üzerindeki etkisini de artırmaktadır. Türkiye'de elliye yakın banka bulunurken, sadece sekiz bankanın bu kapsama girmesi, *sistemik önemli banka* olarak belirlenmesi, geriye kalan bankaların bu kapsama alınmaması, bu bankalardan planlamanın istenmemesi; piyasa ve bu bankalar dışında kalan diğer bankaların müşterilerini riske (olası kötü durumda) açık hale getirmekle beraber, uygulamanın bu alanda hizmet veren bütün kurumları/bankaları kapsamaması da ayrıca yasanın eşitlik ilkesine aykırı bir düzenlemedir.

Bu aksaklıkların yanı sıra bu kanun değişikliği; ekonomiye ilişkin kararların siyasi baskı altında alınmadığı, hukuki denetimin adil ve tarafsız olduğu, bankaların siyasi iradenin ihtiyaçları doğrultusunda değil ekonomik şartların gereği doğrultusunda karar verebildiği bir ortamda pozitif sonuçlar doğurması mümkün olabilir. Ancak daha önce döviz kurları konusundaki beklentilerini/fikirlerini açıklayan elli kişi hakkında dava açan BDDK'nın yetki alanının genişletilmesi, bankaların mali görünümünü veya ekonominin genel durumuna ilişkin değerlendirmeleri ortaya koyan raporların siyasi baskı altında yazılması gibi durumlarda, bankacılık ve ekonomik sistem için daha büyük risklerin doğmasına ve mudilerin haklarının/kazanımlarının tehlikeye düşmesine sebep olacak sonuçlarla karşılaşılmasına da neden olabilir.

Madde 10

Kişisel verilerin korunmasına, yetkili makamlar dışında paylaşımına ilişkin düzenleme maddesidir. ‘*Müşteri sırrı ve banka sırrı niteliğindeki bilgiler, sadece belirtilen amaçlarla sınırlı olmak ve ölçülülük ilkesine uygun olarak bu amaçların gerektirdiği kadar veriyi içermek kaydıyla paylaşılabilir*’ ifadesinde yer alan ölçülülük ve amaçların gerektirdiği sınırların nasıl belirleneceğine dair bir tanımlama yoktur. Müşterinin eksik bilgi sonucu rıza göstermesiyle mağduriyet oluşmasını engellemek adına yapıldığı iddiasındaki düzenleme, Türkiye’de toplumsal vicdanı yaralayan ve şaibe taşıyan işlemlerin kişisel veri kapsamında değerlendirilip denetime açılmamasını kanuni bir güvence altına alma riskini de söz konusu edebilecektir.

Kamu kaynaklarını kullanan iktidarın şu an için kanuni bir yetkisi olmamasına rağmen, Şehir Hastaneleri gibi bazı sözleşmelerin kapsamını açıklama yükümlülüğünü ‘ticari sır ’ gerekçesiyle yerine getirmemesini de göz önünde bulundurarak, bazı usulsüz işlemleri açıklamama sonucunda ortaya çıkacak sıkıntıları kanuni bir yetkiyle elde etmesi risk oluşturmaktadır.

Kamu kaynakları kullanımının şeffaf olmadığı, kamunun bilgi edinme hakkının elinden alındığı (deprem vergileri için Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ‘‘Harcanması gereken yere harcadık. Bu tür şeylerin hesabını vermeye zamanımız yok’’ ifadesinde olduğu gibi), kamu ihalelerinin açıklıkla yapılmadığı, kamu menfaatlerinin öncelikli hale getirilmediği bir sosyal, ekonomik ve hukuki düzende Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun çağın ihtiyaçları doğrultusunda ve yasanın lafzındaki niyetlerle kullanılmayacağını düşündürmektedir.

Kamu gücünün toplumun çıkarlarından çok yandaşları korumak için kullanıldığı bir hukuk düzeninde (Kızılay aracılığıyla vergi kaçırma/kaçınma olayı), iktidarın tahakkümü altındaki kurumların yetki alanını genişletmek, kamunun hareket alanını/menfaatlerini kısıtlamakla eşdeğer bir anlam taşımaktadır.

Madde 11

Finansal piyasalar için yapılan bu düzenlemede ‘*manipülasyon ve yanıltıcı işlemlerin* ’ kapsamına ne tür işlemlerin gireceği tartışmaya açık bir konu olmamasının yanı sıra

“*Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir*” şeklindeki bir ifade BDDK’nın keyfi uygulamalarına yol açabilecek ifadelerdir. 649 Sayılı KHK ile düzenleyici ve denetleyici kurumların ilgili bakanlıkların teftişine tabi olarak özerkliklerini yitirmelerini de göz önünde bulundurursak, piyasaların veya piyasada işlem yapan kişi ve kurumların BDDK’nın keyfi uygulamalarına maruz kalma ihtimali oldukça yüksektir.

Zira denetleyici ve bağımsız olması gereken kurumlar, iktidarın hedef gösteren söylemleri doğrultusunda yapılan bazı işlem ve değerlendirmeleri bu kapsamda değerlendirmiş, Haziran 2019 yılında SPK ve BDDK tarafından ‘döviz spekülasyonu’ yaptıkları gerekçesiyle 50 kişi hakkında dava açılmıştır.

Bu tutum piyasaları negatif etkilemiş ve bu işlem sonucu oluşan güven kaybının ekonomiye olumsuz yansımaları olmuştur. Bu sebeple, manipülasyon ve yanıltıcı işlemlerin neler olduğunun sınırlarının net bir şekilde, kanun maddesinde belirlenmesi gerekir. Aksi takdirde BDDK’nın keyfiyetine açık bir müdahale alanı açılmış olacaktır.

Bunların yanı sıra; spekülasyonun ve manipülasyonun tanım/sınırlarının belirlenmesi, ceza oranlarının kanunda netleştirilmesi gerekmektedir. Bu durumlarda uygulanacak cezai oranların, kanun düzenlemesinde “*yüzde 5’ine kadar idari para cezası uygulanır ve bu oran Kurulca belirlenir*” ifadesi yer almaktadır, kanunla belirlenmesi gerekir. Uygulanacak cezai oran ve değerlendirmelerin Kurulun inisiyatifine bırakılması, yasama yetkisinin BDDK’ya bırakılması anlamına geleceği gibi, ekonomi için de sakınca doğurabilecek bir düzenlemedir.

Madde 13

Bankaların ücret ve masraflarının belirlenmesi yetkisinin Cumhurbaşkanı’ndan alınarak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası’na verilmesi amaçlanmak istense de, konuya daha yakından bakıldığında, MB’nin faiz indirme kararının ardından verilen bir ödül olarak görünmektedir. Keza bireysel kredilerde zaten devletin belirlediği faiz oranları ve ücretler alınırken, ticari kredi ilişkisinde devletin belirleyici olması - kapitalist sistemin işleyişine karşı olsak da, bu haliyle piyasa kurallarına aykırıdır.

Madde 14

Madde BDDK'nin kuruluşlara verdiği idari para cezalarının miktarlarını güncellemektedir.

Teklifte yer alan ifadeden hareketle, hangi işlemlerin “manipülatif” olduğu, “yanıltıcı işlem”in ne olduğu, “bankacılık sistemini tehlikeye düşüren işlemler” yapmanın ne anlama geldiği bilinmemektedir. Söz konusu ifadeler, tanımı yapılmamış, yoruma açık ve duruma göre değişebilecek işlem ve eylemlerdir ve böylesi yeni bir suç tanımı BDDK'ye yetki vererek değil, ancak yeni bir yasayla yapılmalıdır. Dolayısıyla madde hukuka da uygun değildir.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 31 Mart seçimlerinden önce “gözlerinin yaşına bakmayız” dediği bankaların “manipülatif” işlemlere imza attığı kanaati BDDK'de oluşursa, söz konusu bankaların yıllık gelirlerinin yüzde beşine el konulacaktır. Düzenlemenin, yabancı ortaklı bankaların Türkiye'den çekilmesine neden olabileceği düşünülmektedir. Nitekim teklif TBMM'ye sunulmadan bir süre önce, HSBC'nin bu yönde kararını açıkladığı dikkat çekmektedir.

Madde 16

14.,15.,16. Maddeler bir arada değerlendirildiğinde, teklifin geneli itibariyle tanımı belirsiz suç ve ağır ceza maddeleriyle, iktidarın finans sektörüne yeni bir baskı aracı kurduğunu ifade edebiliriz. Yasa teklifinin hazırlanmasından önce Bankalar Birliği'nin görüşünün alınmaması da bu iddiayı doğrular niteliktedir. Özellikle bu üç maddede “güncellenen oranlar” dikkate alındığında, mevcut cezalar her yıl enflasyon oranında artırılırken, bu kez çok ağırlaştırılmış biçimde artırılması “gözünün yaşına bakmama” hamlesinin ilk adımı olarak değerlendirilmektedir.

Madde 17

HDP olarak, ifade özgürlüğünün önündeki en büyük engellerden olan 5651 sayılı yasanın kaldırılmasını talep ederken, getirilen yeni bir düzenlemeyle yeni yasakların önünün açılmasını kabul etmemiz mümkün değildir.

Nitekim mahkemeler ya da idari makamlarca alınan engelleme kararlarına baktığımızda, sadece 2018 yılında 3 bin 306 haber adresi olmak üzere toplam 54 bin 903 siteye erişimin engellendiğini; bugüne kadar ise toplam 245 bin 825 siteye erişimin yasaklandığını görmekteyiz.

Erdoğan'a dönük her türlü eleştiriyi web sitelerine engelleme gerekçesi olarak gören Bilgi Teknolojileri Kurumu ya da sulh ceza mahkemeleri eliyle yaklaşık 250 bin site bugüne kadar yasaklanmışken, sansürün sosyal medya ayağına baktığımızda da, Türkiye'nin sosyal medyaya erişim engeline dünya lideri olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, Ali Kırık kararında görüldüğü gibi, erişim engellemesinin istisnai bir durum olması gerektiği yönünde ilkesel karar vermiştir. AYM'nin bu tür kararlarına karşı Sulh Ceza Mahkemelerinin direndiği ve AYM kararlarına uymadığı görülmektedir.

AİHM, 18 Aralık 2012 tarihli Ahmet Yıldırım/Türkiye davasında (No. 3111/10), 5651 sayılı Kanun ve uygulaması hakkında ihlal kararı vermişti.

18 Aralık 2012 tarihli kararı ile erişim engellenen, Sözleşme'nin 10. Maddesi'nde korunan ifade özgürlüğüne müdahale niteliğinde olduğunu saptayan AİHM, engellenen dayanağı olan ve reform paketinde değişiklik yapılması istenen 5651 sayılı yasanın 8. Maddesi'nin Sözleşme ve Mahkeme içtihatlarında belirlenen "yasa" kalitesini taşımadığı ve AİHS'e aykırı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla hem Anayasa Mahkemesi kararı hem de AİHM kararı ortadayken, yeni düzenlemenin de "ekonomik kriz" tespitini yapanları "finansal terörist" olarak gören iktidar tarafından keyfiyetle uygulanacağı anlaşılmaktadır.

Madde 21

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda değişiklik yapılarak söz konusu ihlal durumlarında BDDK'ya idari yaptırımları ağırlaştırma yetkisi veriliyor. Hatta söz konusu düzenlemede yer alan tutarlar, "birden fazla işlenmiş olması", "cezanın uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanması" gibi kriterler öne sürülerek BDDK tarafından iki katına kadar arttırılabilecek.

Bu maddede de görüleceği üzere, AKP-MHP bloğu, 2001 krizine benzer bir kriz yaşamamak için bankacılık sektörünü daha sıkı bir düzenleme rejimine tabi tutmak

istiyor. Çünkü 2001 krizi esasen bir bankacılık kriziydi ve bu büyük kriz sonucunda DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti devrilmiş, yerine 3 Kasım 2002 seçimleriyle AKP gelmişti. Aynı kabusu görmemek için bu kanun teklifini getirmiş oldukları yorumunu yapmak mümkün.

Bunun için de BDDK'yı daha etkili bir konuma getirme çabasına girilmiş durumda. Oysa hatırlamak gerekirse, ülkede siyasi ve ekonomi alanında yaşanan tekelleşmeden düzenleyici kurullar da nasibini almış, 2011 yılında getirilen bir düzenlemeyle pek çok üst kurul “bağımsız” olması gerekirken, doğrudan ilgili bakanlıklara bağlı hale getirilmişti. Şimdi de bu kanun teklifiyle olası daha derin bir bankacılık krizinin önüne geçilmesi için BDDK güçlendiriliyor.

Madde 25

Sermaye Piyasası Kanunu'nun “ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri” başlıklı hükmünü değiştiren bu maddenin gerekçesinde, önemli nitelikte işlem örneklerinde sadeleşmeye gidilmesi, önemli nitelikte işlemlere ilişkin temel kriterlerin belirlenmesi ve SPK'ya yetki verilmesi amacından söz ediliyor. Ancak dikkat çekici bir biçimde eski maddede yer alan

- Halka açık ortaklıkların sona erme kararı alması,
- Mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya üzerinde bir ayni hak tesis etmesi veya kiralaması,
- Faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi,
- Borsa kotundan çıkması

gibi işlemler bu düzenlemeyle “ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri” olmaktan çıkarılıyor. Böylesi önemli işlemlerin niçin artık önemli nitelikteki işlem olmaktan çıkarıldığı sorusu madde gerekçesinde ve komisyon görüşmelerinde doyurucu bir biçimde ifade edilmemiştir.

Madde 26-27

Söz konusu maddelerde, bilhassa halka arz oranı düşük olan şirketler için, ortaklık yapısının değiştirilmesinde ayrılma, teklifte bulunma ve satın alma sürecinin, hisse değerlemeleri bakımından spekülâtif veya manipülâtif biçimde işletilebileceği riski göz ardı edilmiş durumdadır.

Halka arz oranı düşük olan şirketler, borsanın mevcut manipülâtif etkisinden çok daha fazla etkilenebilir durumdadır. Bu bahiste, söz konusu şirketlerden pay almak isteyen vatandaşlar açısından mağduriyet yaratacak ihtimallerin ortadan kaldırılması da elzemdir. Söz konusu madde teklifleri, şirketlerin halka açıklıklarının artırılmasını ve manipülâtif etkilerin ortadan kaldırılmasını sağlayacak tedbirleri içermediği sürece, adil fiyat ilkesini gerçek anlamda hayata geçirecek nitelikte de sayılamayacaktır.

Halka açık anonim ortaklıklarda, ayrılma hakkının kullanılmasında adil fiyat esasına geçilmesi konusu, daha kapsamlı ve derinlemesine bir bakış açısıyla düzenleme gerektirmektedir. Bu minvalde, madde tekliflerinin sözünü ettiğimiz risk faktörleri hesaba katılarak yeniden düzenlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Madde 28-29

Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu ve Teminat Yöneticisi Kurumu gibi önemli yetkileri haiz yapıların ihdas edildiği, milyonlarca yatırımcıyı ilgilendiren söz konusu değişiklik teklifinin bir torba yasa içinde, iki madde teklifi olarak işlenmesi kabul edilebilir değildir. Söz konusu maddeler, tahvil alan yatırımcıların tamamını koruyan bir düzenleme de getirmemektedir.

Temerrüde düşmüş borçlarda tahsilin sağlanmasının yalnızca alacaklı olunan değer üzerinden kararlaştırılması, tahvil alan tüm yatırımcıların mağduriyetini önlemekte yeterli olmayacaktır. Sadece alacaklı olunan değer hesabına katılmasıyla, payın çoğunu elinde bulunduran bir ya da birkaç kişinin sözü, geri kalan pay sahibi durumundaki çoğunluğun sözüne karşılık geçerli kılınmış olacaktır.

Karar alma sürecinin, düşük değerde tahvili olan alacaklı durumdaki yatırımcı sayısının da hesaba katılarak işletilmesi gerekmektedir. İlâveten, temerrüt durumunda alacakların tahsili için açılan davalarda, büyük ve küçük yatırımcılar arasında, alacağın

tazmini konularında eşitsiz bir süreç işleyebildiği de göz önünde tutularak düzenleme yapılması gerekmektedir.

Bu maddelerin, düşük değerlerde tahvil sahibi olan pek çok yatırımcının durumunu gözetecek biçimde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Madde 30

Söz konusu madde ile SPK'ye kitle fonlama platformlarının ortaklığa veya borçlanmaya dayalı olarak halktan para toplanması konusunda karar verebilme yetkisi sağlanmıştır. Maddede “borçlanmaya bağlı kitle fonlaması” konusunda Bankacılık Kanunu'na bağlı kalınmayacağı belirtilmiştir. Bir başka deyişle bu istisna ile Kanun tarafından belirlenen borçlanma hususları ve limiti, SPK tarafından oluşturulacaktır. Bu durumda, bir şirket veya şahsın ne kadar mal varlığı olduğundan bağımsız şekilde bir fonlama söz konusu olabilir. Bu da borçların akıbetine dair önemli bir tedbir eksikliği yaratabilecektir.

Bir başka önemli nokta ise fonlanacak projelerin gerçekleştirilebilecek olup olmadığı ve güven arz edip etmediğine dair bir denetim mekanizmasının söz konusu maddede muğlak kalmasıdır. Son birkaç yılda “Çiftlik Bank” gibi önemli dolandırıcılık vakaları yaşandığı halde, kanun teklifinin bu tür olayların önüne geçebilmek adına tedbirler öngörmemesi oldukça vahimdir. Maddede “ortaklığa” ve “borçlanmaya” dayalı olmak üzere iki farklı fonlamadan bahsedilmektedir. Ancak, bu ikisi arasındaki risk ve sorumluluk almak bakımından ortaya çıkan farklılıklar göz ardı edilmiştir.

Ortaklığa dayalı fonlamada kişinin veya şirketin sorumluluk aldığı, bir başka deyişle projeye birçok yönden bağlandığı varsayılabilirken; ikinci tür fonlamada yalnızca bir borçlu ve alacaklı ilişkisi bulunmaktadır. İkinci tür ilişki biçiminde, alacaklının borcunun ödenebilmesi için, projenin borçları ödeyebilme açısından güven verip vermediği titizlikle denetlenmelidir. Ancak, söz konusu teklifte ve SPK yetkililerinin komisyonunda yaptıkları açıklamalarda bu yönde ikna edici bir açıklama yapılmamıştır.

Madde 31-34

Söz konusu maddeler ile, her ne kadar madde gerekçesinde belirtilmemişse de, komisyon tartışmalarında tasdiklendiği üzere, Kanal İstanbul dahil olmak üzere diğer mega projeler fonlanabilecektir. Halihazırda Kanal İstanbul çevresinde oluşmuş olan rantı halka mal etmek adına söz konusu teklif, Türkiye'nin öncelikli birçok konusu varken Meclis'in gündemine alınmıştır. Bir başka deyişle bu teklif ile, halka, oluşan bu rantta ortak olabilme, ranttan pay alabilme hayali satılmaktadır.

Bu değişiklikle, Türkiye'deki ekonomik çıkmazda mega projeler için oluşan risklerin tabana yayılması planlanmaktadır. Böylece, kaynak sıkıntısı nedeniyle gerçekleştirilemeyen projeler, bu olası geniş taban katılımıyla mümkün kılınmak istenmektedir. Söz konusu maddeler, bir yandan son derece yıkıcı ve kamunun gerçek ihtiyaçlarını yansıtmayan mega projelerin gerçekleşmesine neden olacak, öte yandan ise oluşan “rantı” görünürde halka açık, halkın faydalandığı bir kaynak olarak gösterecektir. Üstüne üstlük söz konusu teklifte ve komisyon görüşmelerinde, kitlesel olarak fonlanan projeler başlangıçta sunulduğu gibi sonuçlanmadığı takdirde, izlenecek yol haritasına dair herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Madde 35

Uzun süredir şirket zararları ve yatırımların azalması ülkenin gündemindedir. Bu değişikliğin de kamuyu aydınlatma belgeleri, izah name ve ihraç belgeleri nedeniyle ortaya çıkan şirketlerin zararları önlemek ve yatırımcıların daha kaygısız davranmasını sağlamak kaygısıyla hazırlandığı görülmektedir. Bu maddede hükümet, yaşanan sorunları Sermaye Piyasa Kurulu'na daha fazla yetki vererek ve cezai işlem hacmini artırarak çözmeyi hedeflemiştir.

Madde 36

Değişiklik ile Sermaye Piyasası Kurulu'nun etki alanı genişlemiştir. Kurul'un denetimi sırasında “bilgi vermeme” gibi durumlarda para cezası kesilmesi tartışmaya açıktır. Şöyle ki, Sermaye Piyasası Kurulu'na AKP'ye yakın isimler, hatta AKP içinden isimlerin Cumhurbaşkanı tarafından atandığı bilinmektedir. SPK'nin Turkcell'e AKP'li isimleri ataması gibi müdahaleleri akıllara gelmektedir. Kurul'un yetki

alanının genişlemesi, sermaye çevresinde AKP müdahalesinin artacağını düşündürmektedir.

Madde 37 ve 38

Ekonomik krizin piyasalarda ve toplum içinde artık gizlenemez ve tartışılır duruma gelmesi, cezai yaptırımlarla engellenmek istenmektedir. Bu en basit haliyle ifade özgürlüğünün kısıtlanmasıdır. Daha önce de, döviz kurunun yükseldiği dönemlerde, sosyal medya paylaşımlara yönelik soruşturmalar açılmış ve insanlar hükümet yetkilileri tarafından “terörist” yaftasına maruz kalmışlardı. Madde ile “manipülasyon” veya “yanlış bilgi” ifadelerinde bir kısıtlamaya gidilmemiş, yoruma açık bırakılmıştır. Bu durum başlı başına bir endişe kaynağı olmaktadır.

Ayrıca ekonomide asıl manipülasyonu iktidar yapmaktadır. Örneğin TÜİK verilerinin artık inandırıcılığı kalmamıştır. Çünkü iktidar TÜİK verileriyle oynamakta ve gerçek rakamları vermemektedir. Sepetlerde yapılan hilelerle enflasyon küçük gösterilmektedir. Milli gelir hesaplamasındaki değişiklik de, sanki toplumun gelir seviyesi yüksekmiş gibi gösterilmeye çalışılmaktadır.

Erol Katarcioğlu
İstanbul

Garı Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

GİRİŞ

2018 Ağustos ayında yaşanan kur şokunun ardından, Türk Ekonomisi'nde son 10 yıldır biriken yapısal problemler su üstüne çıkmış ve neredeyse tüm makro göstergelerde gözlenir hale gelmiştir. Enflasyon ve dolayısıyla faizde yaşanan artışlar, krediye bağımlı hale getirilen ekonomide daralma ile sonuçlanmıştır.

Henüz son çeyrek verisi açıklanmasa da beklentiler, Türk Ekonomisi'nin 2019'u %0-0,5 arasında bir büyüme oranı ile kapatacağına işaret etmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 2018 Eylül ayında ilan ettiği **Yeni Ekonomi Programı'nda (I. YEP)** 2019 için hedeflenen büyüme oranının %2,3 olduğu göz önüne alındığında, bulunduğumuz nokta itibarıyla tahmin ve öngörülerin çok uzağında kaldığı açıktır.

Bu daralmanın hangi şartlar ve hangi politika uygulamalarına rağmen gerçekleştiğine baktığımızda önümüzdeki tablo daha da netleşmektedir.

Daha önce başvurulmayan bir yol olarak Merkez Bankası ihtiyat akçesi 2019'da Hazine'ye aktarılmış, bu da yetmemiş yine Merkez Bankası değerlendirme hesabı da Hazine'ye aktarılarak ek kaynak yaratılmaya çalışılmıştır.

2019 yılı uzun zaman sonra ilk defa bütçenin faiz dışı açık verdiği yıl olmuştur. 2001 krizi sonrası Türk Ekonomisi'nin istikrar sağladığı yagane çıpa olan **Kamu Dengesi** 2019 yılını yeniden (tek seferlik gelirler göz ardı edildiğinde) Maastricht kriterlerinin üzerinde bir açıkla kapatmıştır.

Tüm bunları alt alta koyduğumuzda şu tespiti yapmak gereklidir: Türk Ekonomisi'nin uzun süredir içinde bulunduğu **YAPISAL TIKANMA** derinleşmektedir.

2/2596 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, son bir yıldır yapılan tüm değişikliklerde olduğu gibi bu yapısal tikanmaya karşı alınan palyatif tedbirlerin bir yenisi olarak Plan Bütçe Komisyonu gündemine getirilmiştir.

Yasama Kalitesi:

24 Haziran 2018 seçimleri sonrasında uygulamaya konulan sistem; yasama ve yürütmenin işleyişinde bir dizi değişikliği teknik bakımdan zaruri kılssa da, aradan geçen yaklaşık iki buçuk yılda, özellikle iktidar partisi grubu tarafından hiçbir samimi çaba ortaya konulmamıştır.

Yeni anayasal düzene rağmen, eski alışkanlık ve uygulamaların sürdürüldüğü ortadadır. Daha önce Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan Kanun Taslakları'nın yerini, milletvekillerinin verebildiği Kanun Teklifleri almış olsa da, "Torba Kanunlar", Meclis'teki tüm operasyonun merkezinde yer almaya devam etmektedir.

Parlamente sistem için dahi mazur görülemeyecek olan bu yaklaşım, bugün uygulanan sistemde ise kabul edilemez bir noktaya gelmiştir.

2/2596 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, bu bakımdan önekilere nazaran masum bir metin sayılabilir. 40 maddeden oluşan teklif, 5411 sayılı Bankacılık Kanununda ve bununla ilgili Düzenleyici Denetleyici Kurumların yetkilerinde bir dizi düzenleme içeriyor.

Finans, sağlıklı bir ekonomik işleyiş için en önemli saç ayaklarından biridir. Tabana yayılmış finansman modellerinin, özellikle bizim gibi tasarruf açığı olan ülkelerde yaratacağı etki daha da büyüktür. Bu bakımdan, finans alanında bir dizi düzenlemeyi içeren teklifteki maddelerin bir kısmına komisyon çalışmaları esnasında da olumlu baktığımızı ifade ettik. Bazı maddelerde ise, suistimale yol açabilecek ibarelerin değiştirilmesi, komisyondaki tüm üyelerin istişaresi ile karar alınmasına dair tekliflerimizi sunduk. Fakat, ne yazık ki bir sonuç alamadık.

Komisyon çalışmalarından evvel, teklif sahipleri ve ilgili bürokratlar ile yapılan ön toplantılarda, madde gerekçeleri için yaptığımız çağrılar dikkate alınmadığı bir ortamda, verimli bir yasama faaliyetinin de yapılabilmesi mümkün gözükmemektedir.

27. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 3. yasama yılı içerisindeyiz. İYİ Parti olarak, bu süre zarfında, parlamentonun yasama kalitesinin günbegün düştüğüne dikkat çekmeye çalıştık. Fakat gelinen nokta bundan daha da vahimdir.

Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat ALBAYRAK, teklifin 13. Maddesinde yer alan düzenlemeye ilişkin birtakım paylaşımlar yaparak, bankaların aldığı işlem ücretlerine sınırlar getirildiğini ilan etmiştir.

Teklif henüz komisyondan geçmeden, ki bir teklifin yasallaşması için TBMM Genel Kurulu'nda kabulü gerekir, bu tür paylaşımların yapılması, bugün uygulanan sistemde Meclis'e olan bakışın da önemli bir örneğidir.

2/2596 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Dünyadaki dönüşümü, Türk Ekonomisi'ne ve finans sektörünün durumunu göz önüne aldığımızda teklifi 5 ayrı başlıkta değerlendirmek gerektiğini düşünüyoruz.

A. Gelişen ve Değişen Şartlara Uyum Sağlamak Amacıyla Yapılan Değişiklikler

Değişikliklerle bazı kurumlar için gerekli olan minimum sermaye tutarları, idari para cezaları, müşterilerin kişisel bilgilerinin korunması, bürokratik engellerin azaltılması, işleyişlerin verimli hale getirilmesi hedeflenerek, mevzuat günün

şartlarına göre uyarlanarak güncellenmektedir. Bu değişiklikler, gelişen ve değişen teknoloji, piyasa ve ekonomik şartar doğrultusunda önerilmiş olup, genel anlamda olumludur. Bu bağlamda yeni kanundaki bu maddeler gelişen şartlar doğrultusunda mevzuatın güncellenmesi ve düzeltilmesi olarak kabul edilmelidir. (İlgili Maddeler 10, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 36 ve 37)

B. Türkiye Varlık Fonu ve Fon Kapsamındaki Kamu Bankalarına Tanınan Hak ve İmtiyazlar

3. ve 4. Madde kapsamında yapılan değişiklik Türkiye Varlık Fonu ve dolayısıyla fon kapsamında bulunan kamu bankalarına özel hak ve imtiyazlar sağlayacak olup, kamu bankalarının diğer özel bakalaradan ayrıcalıklı hale gelmesine neden olacaktır. Bu değişiklikler piyasa ekonomisinin serbest rekabet mantığına aykırı olup, bankalar arası haksız rekabete neden olacak, bankacılık sisteminde dengesizlikler yaratacak, bu imtiyazlar altında verilen krediler veya çıkartılan fonların ödeme güçlüğüne düşmesi halinde hazineye ek yük gelecektir.

Somut örnek vermek gerekirse; **Madde 4** ile yapılan değişiklikle, sadece Kamu Bankaları **“bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullandırılacak kredilerin toplamı, özkaynaklarının yüzde yirmibeşini aşamaz”** şartından muaf olacaklardır. Örnek daha da somutlaştırılırsa, bir Kamu Bankası herhangi bir şirkete, kişiye ya da gruba kendi sermaye tutarını dikkata almaksızın istediği kadar kredi verebilecek, ancak bir özel banka bu şirket, kişi yada gruba en fazla sermayesinin %25'i kadar kredi kullandırabilecektir. Bu dengesizlik haksız rekabet yaratacak, hem özel bankaların hem de kamu bankalarının mali yapılarını olumsuz etkileyebilecektir.

Değişiklik ayrıca, bir önceki madde ile risk grubuna sokulmuş olan **“kamu bankalarının üst düzey yönetici, eş ve çocukları ve bunların yönetiminde söz sahibi oldukları kuruluşları vs.”** de kapsam dışı bırakmaktadır. Zaten siyasi müdahalelere açık durumda olan Kamu Bankaları'nın kaynaklarının kontrolsüz bir şekilde, üst düzey yöneticileri ve bunların eş ve çocuklarının yönetiminde söz sahibi oldukları ilişkili şirket ve kuruluşlara aktarılıp, istismar edilmesine neden olabilecektir.

C. Katılım Bankalarına Tanınan Hak ve İmtiyazlar

12. Maddede yapılan değişiklikle katılım bankaları, katılım payı (“mevduat”) toplama yetkilerinin yanı sıra kalkınma ve yatırım bankalarının sahip olduğu bazı imtiyazlara da ulaşabileceklerdir. Ancak doğaları itibarıyla katılım bankaları kâr payı sahiplerinin fonlarını korumakla yükümlü olup, topladıkları fonlar 150,000 TL'ye kadar TMSF aracılığıyla devlet güvencesi altındadır. Dolayısıyla katılım bankalarının, bir kalkınma veya yatırım bankası gibi çalışması hem bankacılık sisteminin mantığı açısından yanlış olacak, hem de diğer ticari bankalara karşı haksız rekabet yaratacak şekilde bir dengesizlik yaratacağıdır.

Kanun teklifinin 4. Maddesinde olduğu gibi, nasıl ki kamu bankalarına farklı imtiyazlar sağlanması piyasa ekonomisinin serbest rekabet şartlarına ters düşmekteyse, bu maddedeki değişiklik de benzer sorunlara yol açacaktır.

Ayrıca yine 12. Madde içinde önerilen başka bir değişiklikte katılım bankalarının Bankacılık Kanunu 49. Maddesi ikinci fıkrası dışına çıkartılması, diğer özel banka yöneticilere uygulanan kısıtlama ve buna bağlı sorumluluklardan muaf tutulmasına yol açacaktır. Diğer bir deyişle, yapılan değişiklikle katılım bankalarının üst düzey yöneticileri (yönetim kurulu üyeleri, genel müdürler ve gene müdür yardımcıları, vb.) veya bu kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar risk grubunun dışına çıkartılmaktadır. Aynı 4.Madde’de olduğu üzere, bu değişiklik de katılım bankacılarının yöneticilerine, hem özel bankaların yöneticilerine göre ciddi bir korunma ve imtiyaz sağlayacak, hem de 2001 yılı öncesinde yaşanan banka kaynaklarının ilişkili kurumlara kullanılması suretiyle bankanın mali yapısını bozulmasının kapılarını açacaktır.

Bunun yanı sıra, 18. Madde ile önerilen değişiklikle katılım bankalarına yine diğer ticari bankalarda olmayan imtiyazlar verilmekte, özellikle gayrimenkul gibi likit olmayan varlıkları bilançolarında bulundurmaları teşvik edilmektedir. Bu uygulama katılım bankalarının bilançolarının gayrimenkul, vb. nakde dönmesi zor, esas bankacılık faaliyeti dışında kalan kıymetlere yoğunlaşmasına neden olacaktır. Yine bu hakkın sadece katılım bankalarına sağlanması, piyasa ekonomisinin serbest rekabet koşullarına aykırı olup, bankacılık sistemi içinde dengesizlik yaratacaktır.

D. Bankacılık ve Reel Sektör Bilançolarının İç İçe Geçmesi

Madde 18’de önerilen değişiklikle Bankacılık Kanunu’nun 56. Maddesinin 3. Fıkrası lağvedilerek, bankaların reel sektöre ortak olmalarındaki sınırlar kaldırılmaktadır. Bu durum bankacılık sistemi ile reel sektörün iç içe bir ortaklık yapısı içine girmesine ve önceki maddelerde yapılan değişikliklerle banka kaynaklarının kontrolsüz bir şekilde, riski azaltacak çeşitlendirme yapmadan kullanılmasına neden olacaktır. Yine bu durum 2001 öncesinde yaşadığımız bankaların ilişkili taraflara kontrolsüz kredi açarak, risklerin artmasına ve mali yapılarının bozulmasına neden olabilecektir.

E. SPK Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

SPK Kanununda yapılan değişiklikler oldukça olumlu olup, alternatif finansman kaynaklarına ulaşılması, yatırımcıların tasarruf yapmaya teşvik edilmeleri, yatırım getirilerinin artması ve yatırım maliyetlerinin düşürülmesini hedeflemektedir.

Örneğin, 28 ve 29. maddelerde önerilen değişiklikle yurtdışında bulunan “trust” benzeri yapıların “Borçlanma aracı sahipleri kurulu” kapsamında

oluşturulmasının yasal dayanağı oluşturulmakta olup, sermaye piyasalarının etkin olmasının önünü açacaktır.

Keza 31. Maddede SPK Kapsamında olan yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerinin hisse senedi işlemleri ile sınırlı tutulmuş olan kredi ve borç verme alanları genişletilmektedir. Böylelikle, yine bankacılık kesiminin üstüne binmiş olan finansman yükü yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerine kaydırılabilecek, başta proje finansmanı olmak üzere uzun süreli kredi finansman ihtiyacı gerektiren yatırımların finansmanının sermaye piyasalarından sağlanmasının önü açılacaktır.

34. madde ile önerilen, en önemli ve olumlu değişikliktir. Bu maddenin devreye girmesiyle projelere özel fonlar oluşturmak, bu fonları yatırımcılara sunuma olanaklı hale gelecektir. Böylelikle hem alternatif finansman kaynakları yaratılmak suretiyle, bankacılık sisteminin üstündeki finansman yükü azaltılacak, yatırımcılara yeni yatırım araçlarına yatırım olanağı sağlanacak, faiz hassasiyeti olan kimselere daha fazla yatırım yapma ve getiri elde etme olanağı sağlanacaktır.

Dolayısıyla SPK Kanunu'nda önerilen değişikliklerle, hem yatırımcılar banka faizinden (kâr payından) daha yüksek getiri elde edecekler, hem de finansman ihtiyacı olan kurum, kuruluş ve proje sahipleri daha kolay ve daha ucuz fonlamaya ulaşma olanağına sahip olacaklardır.

Maddeler Üzerine Görüşler;

Madde-1

Değişiklik bazı belirsizlikleri ortadan kaldırmakla beraber, "tüm bankacılık sistemini tehlikeye" düşürmek" ibaresiyle kapsamı oldukça genişletilmektedir. Bu durumda, bankacıların bütün bankacılık sistemini olumsuz etkileyecek gelişmeler ve değişiklikler hakkında yorum veya görüş yapma olanağı ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla bankacılar kendi buldukları sistemin gelişmesi ve ilerlemesi konusunda öneri veya yorum yapmaktan kaçınmak durumunda kalabileceklerdir.

Örneğin mesnetlerini anlatmak suretiyle bile olsa bir bankacının "*bu kanun değişikliği ile banka sermaye yeterlilik rasyoları düşer ve bütün bankacılık sistemi zarar görür*" veya "*artan batık krediler ve yeniden yapılandırmalar nedeniyle bankaların likiditesi azalmış ve yeni kredi veremez duruma gelmişlerdir*" şeklindeki genel yorumları yapması bile imza yetkisinin elinden alınmasına (yani aslında bir yerde görevden alınmasına) neden olabilecektir.

Madde-4

Bu değişiklik Türkiye Varlık Fonu ve dolayısıyla fon kapsamında bulunan kamu bankalarına özel hak ve imtiyazlar sağlayacak olup, kamu bankalarının diğer özel bankalardan ayrıcalıklı hale gelmesine neden olacaktır. Bu değişiklikler piyasa

ekonomisinin serbest rekabet mantığına aykırı olup, bankalar arası haksız rekabete neden olacak, bankacılık sisteminde dengesizlikler yaratacak, bu imtiyazlar altında verilen krediler veya çıkartılan fonların ödeme güçlüğüne düşmesi halinde hazineye ek yük gelecektir.

Somut örnek vermek gerekirse, Madde 4 ile yapılan değişiklikle, sadece Kamu Bankaları "bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullanılabilecek kredilerin toplamı özkaynakların yüzde yirmibeşini aşamaz" şartından muaf olacaklardır. Örnek daha da somutlaştırılırsa, bir Kamu Bankası kendi sermaye tutarını dikkata almaksızın herhangi bir şirkete, kişiye yada gruba istediği kadar kredi verebilecek, ancak bir özel banka bu şirket, kişi ya da gruba sermayesinin en fazla %25'i kadar kredi kullanılabilecektir. Bu dengesizlik haksız rekabet yaratacak, hem özel bankaların hem de kamu bankalarının mali yapılarını olumsuz etkileyebilecektir.

Değişiklik ayrıca, bir önceki madde ile risk grubuna sokulmuş olan "kamu bankalarının üst düzey yönetici, eş ve çocukları ve bunların yönetiminde söz sahibi oldukları kuruluşları vs." de kapsam dışı bırakmaktadır. Zaten bankalar üzerindeki siyasi etkilerin tartışıldığı günümüzde bu düzenleme birtakım suiistimleri de beraberinde getirebilecektir.

Madde-12

Bu değişiklikle katılım bankaları, katılım payı ("mevduat") toplama yetkilerinin yanı sıra kalkınma ve yatırım bankalarının sahip olduğu imtiyazlara da ulaşabileceklerdir. Ancak doğaları itibarıyla katılım bankaları kâr payı sahiplerinin fonlarını korumakla yükümlü olup, topladıkları fonlar 150,000 TL'ye kadar TMSF aracılığıyla devlet güvencesi altındadır. Dolayısıyla katılım bankalarının, bir kalkınma veya yatırım bankası gibi çalışması hem bankacılık sisteminin mantığı açısından yanlış olacak, hem de diğer ticari bankalara karşı haksız rekabet yaratacak şekilde bir dengesizlik yaratacaktır.

Kanun teklifinin 4. Maddesinde olduğu gibi, nasıl ki kamu bankalarına farklı imtiyazlar sağlanması piyasa ekonomisinin serbest rekabet şartlarına ters düşmekteyse, bu maddedeki değişiklik de benzer sorunlara yol açacaktır.

Ayrıca katılım bankalarının Bankacılık Kanunu 49. Maddesi ikinci fıkrası dışına çıkartılması, diğer özel banka yöneticilere uygulanan kısıtlama ve buna bağlı sorumluluklardan muaf tutulmasına yol açacaktır. Diğer bir deyişle, yapılan değişiklikle katılım bankalarının üst düzey yöneticileri (yönetim kurulu üyeleri, genel müdürler ve gene müdür yardımcıları, vb.) veya bu kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar risk grubunu dışına çıkartılmaktadır.

Aynı 4.Madde'de olduğu üzere, bu değişiklik de katılım bankacılarının yöneticilerine, hem özel bankaların yöneticilerine göre ciddi bir korunma ve imtiyaz sağlayacak ve sistemin kendisini suiistimale açık hale getirecektir.

Madde-13

Her ne kadar bankaların uyguladıkları faiz ve ücretler piyasa ekonomisi kuralları içinde serbestçe belirlenmesi esas olmakla beraber, bankaların bazı durumlarda oligoplistik bir yaklaşımla finansal tüketiciye gereğinden yüksek masraflar çıkardıkları ve istismar ettikleri bir gerçektir. Dolayısıyla kanun koyucunun serbest piyasa şartlarını bozmayacak bir şekilde bir fiyat kontrol mekanizma uygulaması ve buradaki fiyat kontrolünün Cumhurbaşkanı'nın tekelinden alınıp, konuyla ilgili kurumlara devretmesi doğru bir değişikliktir.

Bununla beraber "her türlü ücret" değişikliği ile bütün kontrolün Merkez Bankası'na devredilmesi doğru bir uygulama olmayacaktır. Başlıca görevi fiyat istikrarının sağlamak olan TCMB'nin başlıca sorumlulukları şu şekildedir:

- Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
- Mali piyasaları izlemek.
- Bankaların ödünç para verme işlemlerinde ve mevduat kabulünde uygulayacakları faiz oranlarını, belirleyeceği usul ve esaslara göre bankalardan istemek.
- Mali piyasaları izlemek amacıyla, bankalar ve diğer mali kurumlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.

Dolayısıyla bu bağlamda TCMB'nin, faiz dışında kalan bankaların uyguladıkları "her türlü ücret" başlığı altındaki (kredi kartı ücreti, hesap kullanım ücreti, EFT masrafı, teminat mektubu komisyonu, erken kredi kapama cezası, referans mektubu ücreti, vb.) tahsilatlardaki gelişme, değişme ve şikâyetleri takip etme sorumluluğu yoktur ve zaten olmamalıdır.

Bankaların faiz dışında kalan "her türlü ücret" uygulamalarının takibi, bankaların düzenlenmesi ve denetlenmesinden sorumlu olan BDDK'nın doğal görevleri arasında bulunduğundan, bu sorumluluk BDDK tarafından yürütülmelidir.

Madde-18

Yapılan değişiklikle Bankacılık Kanunu'nun 56. Maddesinin 3. Fıkrası lağvedilerek, bankaların reel sektöre ortak olmalarındaki sınırlar kaldırılmaktadır. Bu durum bankacılık sistemi ile reel sektörün iç içe bir ortaklık yapısı içine girmesine ve önceki maddelerde yapılan değişikliklerle banka kaynaklarının kontrolsüz bir şekilde, riski azaltacak çeşitlendirme yapmadan kullanılmasına neden olacaktır. Yine bu durum 2001 öncesinde yaşadığımız bankaların ilişkili taraflara kontrolsüz kredi açarak, risklerin artmasına ve mali yapının bozulmasına neden olabilecektir.

Maddede yapılan ikinci değişiklik daha vahimdir. Daha önceki maddelerde olduğu gibi, bu değişiklikle katılım bankalarına diğer ticari bankalarda olmayan imtiyazlar verilmekte, özellikle gayrimenkul gibi likit olmayan varlıkları bilançolarında bulundurmaları teşvik edilmektedir. Bu uygulama katılım bankalarının bilançolarının gayrimenkul, vb. nakde dönmesi zor, esas bankacılık faaliyeti dışında kalan kıymetlere yoğunlaşmasına neden olacaktır. Yine bu hakkın sadece katılım bankalarına sağlanması, piyasa ekonomisinin serbest rekabet koşullarına aykırı olup, bankacılık sistemi içinde dengesizlik yaratacaktır.

Sonuç

Teklifte yer alan düzenlemelerin bazılarına, sebeplerini yukarıda açıkladığımız Şekilde lehte yaklaŐmaktayız. Fakat 40 maddeden oluşan teklifin ruhuna baktığımızda, Őeffaflık ilkesini ihlal edecek, finans piyasasındaki rekabeti olumsuz etkileyecek ve yeni dengesizlikler yaratacak düzenlemelerin ne çıktığı ortadadır.

Bu bakımdan, yukarıda sayılan hususlar nedeniyle, **2/2596 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine** karşı oy kullanmaktayız.

İsmail Tatlıoğlu
Bursa

AYDIN MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SAVAŞ İLE
88 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BANKACILIK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ihlâl ettikleri ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “bankacılık sistemini ya da” ibaresi eklenmiş ve “kanunî kovuşturma talep edilen” ibaresi “Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5411 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar” ibaresi “bankaları” şeklinde, “benzer” ibaresi “Kurulca belirlenecek diğer” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 5411 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir banka ile bankanın nitelikli pay sahipleri, banka yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü, genel müdür yardımcıları ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri ile bunların eş ve çocukları, birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur.”

“Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazineye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunlara ait fonlara veya merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait bankaların her biri, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BANKACILIK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ihlâl ettikleri ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “bankacılık sistemini ya da” ibaresi eklenmiş ve “kanunî kovuşturma talep edilen” ibaresi “Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5411 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar” ibaresi “bankaları” şeklinde, “benzer” ibaresi “Kurulca belirlenecek diğer” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 5411 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir banka ile bankanın nitelikli pay sahipleri, banka yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü, genel müdür yardımcıları ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri ile bunların eş ve çocukları, birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar, bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur.”

“Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazineye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketine, Türkiye Varlık Fonuna veya bunların sahip olduğu fonlara veya merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait bankaların her biri, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

Kamu iktisadi teşebbüsleri ile hisselerinin çoğunluğu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin, Türkiye Varlık Fonunun veya bunlara ait fonların elinde bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her biri, sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

Kurul bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 4- 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla” ibaresi “, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunlara ait fonlarla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 5411 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kalkınma ve yatırım bankalarının Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kredi müşterilerinden, ortaklıklarından ve nitelikli paya veya denetim komitesine üye atama imtiyazına sahip ortaklarından sağlayacakları fonlar ile bankalardan, para piyasaları, sermaye piyasaları ve organize piyasalardan kullanacakları fonlar bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz.”

MADDE 6- 5411 sayılı Kanuna 66 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 66/A maddesi eklenmiştir.

“Bankalarca hazırlanacak önlem planı

MADDE 66/A- Kurulca sistemik önemli olarak belirlenen bankalar, Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması halinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Kamu iktisadi teşebbüsleri ile hisselerinin çoğunluğu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin, Türkiye Varlık Fonunun veya bunların sahip olduğu fonların elinde bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her biri, sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte ayrı bir risk grubu oluşturur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.”

MADDE 4- 5411 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla” ibaresi “, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu veya bunların sahip olduğu fonlarla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 5411 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kalkınma ve yatırım bankalarının Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kredi müşterileri, ortaklıkları ve ortaklarından sağlayacakları fonlar ile bankalardan, para piyasaları, sermaye piyasaları ve organize piyasalardan kullanacakları fonlar bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz.”

MADDE 6- 5411 sayılı Kanuna 66 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Bankalarca hazırlanacak önlem planı

MADDE 66/A- Kurulca sistemik önemli olarak belirlenen bankalar, Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması hâlinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde önlem planı hazırlamak ve Kuruma göndermekle yükümlüdür.

Bu bankalar, konsolide veya konsolide olmayan bazda yaptıkları değerlendirmeler sonucunda, mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin gerçekleşmesi veya gerçekleşme ihtimalinin ortaya çıkması durumlarında, önlem planında yer alan konsolide veya konsolide olmayan bazda uygulanacak tedbirleri almak ve ivedilikle Kuruma bilgi vermekle yükümlüdür.

Kurumca konsolide veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda mali bünyede bozulma meydana getirecek hâllerin gerçekleştiğinin veya gerçekleşme ihtimalinin tespit edilmesi halinde Kurum bankadan önlem planında yer alan tedbirlerden birini veya birkaçını almasını isteyebilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 7- 5411 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h) 66/A maddesi kapsamında önlem planında öngörülen tedbirleri derhal almaması, alınan tedbirlere rağmen sorunların giderilememesi veya tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağının belirlenmesi,”

MADDE 8- 5411 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(a), (b), (c) ve (d)” ibaresi “(a), (b), (c), (d) ve (h)” şeklinde ve aynı fıkra da yer alan “plân” ibaresi “program” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 5411 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(a), (b), (c) ve (d)” ibaresi “(a), (b), (c), (d) ve (h)” şeklinde, (b) bendinde yer alan “, (g) bendi ile ilgili olarak” ibaresi “veya” şeklinde, “plân” ibaresi “program” şeklinde ve “plânın” ibaresi “programın” şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde önlem planı hazırlamak ve Kuruma göndermekle yükümlüdür.

Bu bankalar, konsolide veya konsolide olmayan bazda yaptıkları değerlendirmeler sonucunda, mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin gerçekleşmesi veya gerçekleşme ihtimalinin ortaya çıkması durumlarında, önlem planında yer alan konsolide veya konsolide olmayan bazda uygulanacak tedbirleri almak ve ivedilikle Kuruma bilgi vermekle yükümlüdür.

Kurumca konsolide veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda mali bünyede bozulma meydana getirecek hâllerin gerçekleştiğinin veya gerçekleşme ihtimalinin tespit edilmesi hâlinde Kurum, bankadan önlem planında yer alan tedbirlerden birini veya birkaçını almasını isteyebilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 7- 5411 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h)66/A maddesi kapsamında önlem planında öngörülen tedbirleri derhal almaması, alınan tedbirlere rağmen sorunların giderilememesi veya tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağının belirlenmesi,”

MADDE 8- 5411 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(a), (b), (c) ve (d)” ibaresi “(a), (b), (c), (d) ve (h)” şeklinde ve fıkra da yer alan “plân” ibaresi “program” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 5411 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(a), (b), (c) ve (d)” ibaresi “(a), (b), (c), (d) ve (h)” şeklinde, (b) bendinde yer alan “, (g) bendi ile ilgili olarak” ibaresi “veya” şeklinde, “plân” ibaresi “program” şeklinde ve “plânın” ibaresi “programın” şeklinde değiştirilmiştir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait veriler, müşteri sırrı haline gelir. Diğer kanunların emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla, müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler, bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan haller haricinde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa bile, kendisinden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurtiçindeki ve yurtdışındaki üçüncü kişilerle paylaşılabilir ve bunlara aktarılamaz. Kurul ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme neticesinde, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin, yurtdışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmasını ya da bunlara aktarılmasını yasaklamaya, ayrıca bankaların faaliyetlerini yürütmede kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurtiçinde bulundurulması hususunda karar almaya yetkilidir. Bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hallerde yapılacak paylaşımlar da dâhil olmak üzere, müşteri sırrı ve banka sırrı niteliğindeki bilgiler, sadece belirtilen amaçlarla sınırlı olmak ve ölçülülük ilkesine uygun olarak bu amaçların gerektirdiği kadar veriyi içermek kaydıyla paylaşılabilir.”

“Sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak paylaşım ve aktarımlarına ilişkin kapsam, şekil, usul ve esasları belirlemeye veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirmeye Kurul yetkilidir.”

MADDE 11- 5411 sayılı Kanuna 76 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 76/A maddesi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 10- 5411 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bankacılık faaliyetlerine özgü olarak bankalarla müşteri ilişkisi kurulduktan sonra oluşan gerçek ve tüzel kişilere ait veriler, müşteri sırrı hâline gelir. Diğer kanunların emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla, müşteri sırrı niteliğindeki bilgiler, bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan haller haricinde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca müşterinin açık rızası alınsa dahi, müşteriden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içindeki ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılabilir ve bunlara aktarılamaz. Kurul ekonomik güvenliğe ilişkin yapacağı değerlendirme neticesinde, müşteri sırrı ya da banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin, yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılmasını ya da bunlara aktarılmasını yasaklamaya, ayrıca bankaların faaliyetlerini yürütmede kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurt içinde bulundurulması hususunda karar almaya yetkilidir. Bu maddede belirtilen sır saklama yükümlülüğünden istisna tutulan hallerde yapılacak paylaşımlar da dâhil olmak üzere, müşteri sırrı ve banka sırrı niteliğindeki bilgiler, sadece belirtilen amaçlarla sınırlı olmak ve ölçülülük ilkesine uygun olarak bu amaçların gerektirdiği kadar veriyi içermek kaydıyla paylaşılabilir.”

“Sır niteliğindeki bilgilerin, üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak paylaşım ve aktarımlarına ilişkin kapsam, şekil, usul ve esasları belirlemeye veya bunlara ilişkin sınırlamalar getirmeye Kurul yetkilidir.”

MADDE 11- 5411 sayılı Kanuna 76 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

“Finansal piyasalarda manipülasyon ve
yanıltıcı işlemler

MADDE 76/A- Bu Kanun kapsamındaki bankalar tarafından; 4 üncü maddede sayılan işlemler yoluyla finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı veya yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi ya da bu amaçları sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamaların yapılması finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilir. Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir ve Resmi Gazetede yayımlanır.”

MADDE 12- 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarına ilişkin hükümler

MADDE 77- Kalkınma ve yatırım bankaları, bu Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 54, 55, 56, 57, 61, 63, 64, 106 ilâ 129 uncu maddeleri, 130 uncu maddesinin (a) bendi, 131 ilâ 142 nci maddeleri hariç olmak üzere diğer hükümlerine tâbidir.

Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, kalkınma ve yatırım bankalarından biri, bir grubu ya da tamamı için, belirlenen asgarî veya azamî standart oranlar ve sınırlardan farklı bir oran veya sınır tesis etmeye, hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya veya genel olarak belirlenmemiş oran ve sınırlar tespit etmeye yetkilidir.

Katılım bankaları ve kalkınma ve yatırım bankalarınca faizsiz yöntemlerle gerçekleştirilebilecek faaliyetlere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

“Finansal piyasalarda manipülasyon ve
yanıltıcı işlemler

MADDE 76/A- Bu Kanun kapsamındaki bankalar tarafından; 4 üncü maddede sayılan işlemler yoluyla finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dahil fiyat oluşumunu sağlamak amaçlı işlem ve uygulamaların yapılması, internet ortamı dahil farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgilerin yayılması, tasarruf sahiplerinin gerçeğe aykırı veya yanıltıcı şekilde yönlendirilmesi ya da bu amaçları sağlamaya yönelik benzer işlem ve uygulamaların yapılması, finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilir. Hangi işlem ve uygulamaların bu madde kapsamına gireceği Kurul tarafından belirlenir ve Resmi Gazetede yayımlanır.”

MADDE 12- 5411 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarına ilişkin hükümler

MADDE 77- Kalkınma ve yatırım bankaları, bu Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 54, 55, 56, 57, 61, 63, 64, 106 ilâ 129 uncu maddeleri, 130 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 131 ilâ 142 nci maddeleri hariç olmak üzere diğer hükümlerine tâbidir.

Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, kalkınma ve yatırım bankalarından biri, bir grubu ya da tamamı için, belirlenen asgarî veya azamî standart oranlar ve sınırlardan farklı bir oran veya sınır tesis etmeye, hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya veya genel olarak belirlenmemiş oran ve sınırlar tespit etmeye yetkilidir.

Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınca faizsiz yöntemlerle gerçekleştirilebilecek faaliyetlere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıklar 49 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilmez.

Katılım bankalarının faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle edindikleri ortaklık paylarının toplam tutarı katılım bankaları tarafından kabul edilen katılım fonlarının yüzde ellisini aşamaz ve 56 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen sınırların hesabında dikkate alınmaz. Katılım bankalarınca faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle üstlenilen yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemler 57 nci madde kapsamında değerlendirilmez.”

MADDE 13- 5411 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Cumhurbaşkanı” ibaresi “Merkez Bankası” şeklinde, “bu maddede belirtilen işlemlerde sağlanacak” ibaresi “her türlü işlemlerden elde edecekleri ücret, masraf, komisyon ve” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 5411 sayılı Kanunun 146 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 146- Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

a) 13 üncü ve 14 üncü maddelerine aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması hâlinde, yüz bin Türk Lirasından ikiyüz bin Türk Lirasına kadar,

b) 18 inci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları hükümlerine aykırılık hâlinde, yüz bin Türk Lirasından ikiyüz bin Türk Lirasına kadar,

c) 25 inci maddesine aykırı şekilde atama yapılması veya 26 ncı maddesinde belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması hâlinde, yüz bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına kadar,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıklar 49 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilmez.

Katılım bankalarının, faizsiz yöntemlerle finansman sağlamaları yoluyla edindikleri ortaklık paylarının toplam tutarı katılım bankaları tarafından kabul edilen katılım fonlarının yüzde ellisini aşamaz ve 56 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen sınırların hesabında dikkate alınmaz. Katılım bankalarınca faizsiz yöntemlerle finansman sağlanması nedeniyle üstlenilen yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemler 57 nci madde kapsamında değerlendirilmez.”

MADDE 13- 5411 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Cumhurbaşkanı” ibaresi “Merkez Bankası” şeklinde, “bu maddede belirtilen işlemlerde sağlanacak” ibaresi “her türlü işlemlerden elde edecekleri ücret, masraf, komisyon ve” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 5411 sayılı Kanunun 146 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 146- Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

a) 13 üncü ve 14 üncü maddelerine aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması hâlinde, yüz bin Türk Lirasından ikiyüz bin Türk Lirasına kadar,

b) 18 inci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları hükümlerine aykırılık hâlinde, yüz bin Türk Lirasından ikiyüz bin Türk Lirasına kadar,

c) 25 inci maddesine aykırı şekilde atama yapılması veya 26 ncı maddesinde belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması hâlinde, yüz bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına kadar,

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

d) 28 inci madde hükümlerine aykırılık hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

e) 33 veya 34 üncü maddelerine ya da 37 nci maddesinin birinci fıkrasına, 38, 39 veya 42 nci maddelere aykırı davranılması hâlinde elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

f) 43 üncü maddede öngörülen bildirimlerin yapılmaması hâlinde elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

g) 50 nci maddesindeki kredi yasaklarına uyulmaması hâlinde elli bin Türk Lirasından az olmamak üzere verilen kredinin yüzde beşi tutarına kadar,

h) 52 nci maddesine aykırı davranılması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

i) 53 üncü maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının yüzde beşine kadar,

j) 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde beşine kadar,

k) 56 ncı maddesine aykırı şekilde ortaklık payı edinilmesi hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşine kadar,

l) 57 nci maddesindeki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değerinin yüzde beşine kadar,

m) 58 inci madde hükmüne aykırılık hâlinde beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık tutarı kadar, 59 uncu maddesindeki sınırlamaya uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık tutarı kadar,

n) 60 ıncı maddesinin beşinci ve yedinci fıkralarına uyulmaması hâlinde beşyüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

d) 28 inci madde hükümlerine aykırılık hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

e) 33 veya 34 üncü maddelerine ya da 37 nci maddesinin birinci fıkrasına, 38, 39 veya 42 nci maddelere aykırı davranılması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

f) 43 üncü maddesinde öngörülen bildirimlerin yapılmaması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

g) 50 nci maddesindeki kredi yasaklarına uyulmaması hâlinde, elli bin Türk Lirasından az olmamak üzere verilen kredinin yüzde beşi tutarına kadar,

h) 52 nci maddesine aykırı davranılması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar,

i) 53 üncü maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının yüzde beşine kadar,

j) 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde beşine kadar,

k) 56 ncı maddesine aykırı şekilde ortaklık payı edinilmesi hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşine kadar,

l) 57 nci maddesindeki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değerinin yüzde beşine kadar,

m) 58 inci maddesi hükmüne aykırılık hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık tutarı kadar, 59 uncu maddesindeki sınırlamaya uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık tutarı kadar,

n) 60 ıncı maddesinin beşinci ve yedinci fıkralarına uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar,

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

o) 61 inci maddesi ile 76 ncı maddesine aykırılık halinde beşyüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar,

p) 95 ve 96 ncı maddeleri kapsamında Kurum tarafından bu Kanun kapsamındaki kuruluşlardan talep edilen bilgilerin gönderilmemesi hâlinde elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına, geç gönderilmesi hâlinde elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına, eksik bilgi ile gönderilmesi, kontrol hataları içermesi veya kontrol hatalarının süreklilik arz etmesi hâlinde elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına kadar,

r) 144 üncü maddesi uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere uyulmaması halinde beşyüz bin Türk Lirası, ayrıca Merkez Bankası tarafından miktar ya da oranların tespit edildiği durumlarda, söz konusu miktar ve oranlara aykırılık oluşturan tutarın on katına kadar,

s) 76/A maddesi kapsamındaki finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilen işlem ve uygulamaları gerçekleştirenlere, menfaat sağlanması halinde sağlanan menfaatin iki katından az olmamak üzere, bir önceki yılsonu finansal tablolarında yer alan faiz, kar payı gelirleri, alınan ücret ve komisyonlar ile bankacılık hizmet gelirleri toplamının yüzde beşine kadar,

idari para cezası uygulanır.

Kurul, aykırılığın yaptırım kararı verilinceye kadar birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu maddede yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.

Kurul bu madde uyarınca verilecek cezaları bu Kanunun 68, 69 ve 70 inci maddeleri uygulanan bankalar için yüzde ellisine, 71 inci maddesi uygulanan bankalar için ise yüzde yüzüne kadar indirmeye yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

o) 61 inci maddesi ile 76 ncı maddesine aykırılık hâlinde, beşyüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar,

p) 95 ve 96 ncı maddeleri kapsamında Kurum tarafından bu Kanun kapsamındaki kuruluşlardan talep edilen bilgilerin gönderilmemesi hâlinde, elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına, geç gönderilmesi hâlinde elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına, eksik bilgi ile gönderilmesi, kontrol hataları içermesi veya kontrol hatalarının süreklilik arz etmesi hâlinde, elli bin Türk Lirasından beşyüz bin Türk Lirasına kadar,

r) 144 üncü maddesi uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere uyulmaması hâlinde, beşyüz bin Türk Lirası, ayrıca Merkez Bankası tarafından miktar ya da oranların tespit edildiği durumlarda, söz konusu miktar ve oranlara aykırılık oluşturan tutarın on katına kadar,

s) 76/A maddesi kapsamındaki finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemler olarak kabul edilen işlem ve uygulamaları gerçekleştirenlere, menfaat sağlanması hâlinde, sağlanan menfaatin iki katından az olmamak üzere, bir önceki yılsonu finansal tablolarında yer alan faiz, kâr payı gelirleri, alınan ücret ve komisyonlar ile bankacılık hizmet gelirleri toplamının yüzde beşine kadar,

idari para cezası uygulanır.

Kurul, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu maddede yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.

Kurul bu madde uyarınca verilecek cezaları bu Kanunun 68, 69 ve 70 inci maddeleri uygulanan bankalar için yüzde ellisine, 71 inci maddesi uygulanan bankalar için ise yüzde yüzüne kadar indirmeye yetkilidir.”

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 15- 5411 sayılı Kanunun 147 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “yüzbin” şeklinde, “onbeşbin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde, (b) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “yüz bin” şeklinde, “yirmibin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde, (c) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “elli bin” şeklinde, “yirmibin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 5411 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “onbin Yeni” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde, “binde beşine” ibaresi “yüzde beşine” şeklinde değiştirilmiş, (b) bendine “alınan kararlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve verilen talimatlara” ibaresi eklenmiş, aynı bentte yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “elli bin” şeklinde, “onbin Yeni” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kurul, aykırılığın yaptırım kararı verilinceye kadar birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu fıkra da yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 17- 5411 sayılı Kanunun 150 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yukarıdaki fıkralara aykırılık hâlinde Kurumun ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hâkimince, dava açılması hâlinde davaya bakan mahkemece işyerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilânları toplatılır, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurtiçinde ise internet sitelerine erişim engellenir. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılıncaya kadar devam eder. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 15- 5411 sayılı Kanunun 147 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “yüzbin” şeklinde, “onbeşbin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde, (b) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “yüz bin” şeklinde, “yirmibin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde, (c) bendinde yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “elli bin” şeklinde, “yirmibin Yeni” ibaresi “ikiyüz bin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 5411 sayılı Kanunun 148 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “onbin Yeni” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde, “binde beşine” ibaresi “yüzde beşine” şeklinde değiştirilmiş, (b) bendinde yer alan “alınan kararlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve verilen talimatlara” ibaresi eklenmiş, aynı bentte yer alan “beşbin Yeni” ibaresi “elli bin” şeklinde, “onbin Yeni” ibaresi “beşyüz bin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kurul, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu fıkra da yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 17- 5411 sayılı Kanunun 150 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yukarıdaki fıkralara aykırılık hâlinde Kurumun ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hâkimince, dava açılması hâlinde davaya bakan mahkemece iş yerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilânları toplatılır, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurt içinde ise internet sitelerine erişim engellenir. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılıncaya kadar devam eder. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

“Birinci ve ikinci fıkralardaki aykırılıkların içerik ve yer sağlayıcıları yurtdışında bulunan internet siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda bu internet sitelerine erişim, Kurumun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenir.”

MADDE 18- 5411 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 57 nci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19- 5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun değiştirilen hükümlerine göre çıkarılacak düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bankalar, bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen hükümlerinin yürürlük tarihleri itibarıyla oluşabilecek aşımaları Kurulca belirlenecek süreler içerisinde giderir.”

MADDE 20- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit ve ilan etmeye yetkilidir.”

MADDE 21- 5464 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

b) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar, ikinci fıkrasına

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

“Birinci ve ikinci fıkralardaki aykırılıkların içerik ve yer sağlayıcıları yurt dışında bulunan internet siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda bu internet sitelerine erişim, Kurumun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenir.”

MADDE 18- 5411 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 57 nci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19- 5411 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun değiştirilen hükümlerine göre çıkarılacak düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bankalar, bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen hükümlerinin yürürlük tarihleri itibarıyla oluşabilecek aşımaları Kurulca belirlenecek süreler içerisinde giderir.”

MADDE 20- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit ve ilan etmeye yetkilidir.”

MADDE 21- 5464 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

b) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar, ikinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından az

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık oluşturan tutarın yüzde biri tutarına kadar,

c) 10 uncu maddesi ve 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

d) 14 üncü maddesi hükümlerine aykırılık halinde elli bin Türk Lirasından ikiyüzelli bin Türk Lirasına kadar,

e) 18 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

f) 24 üncü ve 25 inci maddelerine aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

g) 27 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde elli bin Türk Lirasından ikiyüzelli bin Türk Lirasına kadar,

h) İlgili maddelerine göre, Kurul tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar veya aykırılık teşkil eden tutarın yüzde biri oranına kadar,

idari para cezası uygulanır. Kurul, aykırılığın yaptırım kararı verilinceye kadar birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu fıkra yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 22- 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 5 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(2) Birinci fıkranın (e) bendinde yer alan tutar faktoring şirketleri için elli milyon Türk Lirası olarak uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

olmamak üzere, aykırılık oluşturan tutarın yüzde biri tutarına kadar,

c) 10 uncu maddesi ve 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

d) 14 üncü maddesi hükümlerine aykırılık halinde elli bin Türk Lirasından ikiyüzelli bin Türk Lirasına kadar,

e) 18 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

f) 24 üncü ve 25 inci maddelerine aykırılık halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

g) 27 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde elli bin Türk Lirasından ikiyüzelli bin Türk Lirasına kadar,

h) İlgili maddelerine göre, Kurul tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar veya aykırılık teşkil eden tutarın yüzde biri oranına kadar,

idari para cezası uygulanır. Kurul, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu fıkra yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 22- 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 5 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(2) Birinci fıkranın (e) bendinde yer alan tutar faktoring şirketleri için elli milyon Türk Lirası olarak uygulanır.”

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 23- 6361 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- (1) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle şirketlere bu Kanunun;

a) 8 inci maddesine aykırılık hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

b) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (c) bendine aykırılık hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın on katına kadar,

c) 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aykırı işlem yapılması hâlinde altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan işlem tutarının beş katına kadar,

ç) 11 inci maddesinin ikinci veya beşinci fıkrasına aykırılık hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

d) 13 üncü maddesine aykırı şekilde atama yapılması hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde, bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,

e) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

f) 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak şirketin mali büyüklüklerini önemli ölçüde etkileyen veya önemli ölçüde etkilememekle birlikte süreklilik arz eden uygulamalar yapılması hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

g) 14 üncü maddesinin dördüncü veya beşinci fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

ğ) 15 inci maddesine istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara aykırılık hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık oluşturan tutarın yüzde birine kadar,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 23- 6361 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- (1) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle şirketlere bu Kanunun;

a) 8 inci maddesine aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

b) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (c) bendine aykırılık hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın on katına kadar,

c) 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aykırı işlem yapılması hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan işlem tutarının beş katına kadar,

ç) 11 inci maddesinin ikinci veya beşinci fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

d) 13 üncü maddesine aykırı şekilde atama yapılması hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde, bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,

e) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

f) 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak şirketin mali büyüklüklerini önemli ölçüde etkileyen veya önemli ölçüde etkilememekle birlikte süreklilik arz eden uygulamalar yapılması hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

g) 14 üncü maddesinin dördüncü veya beşinci fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

ğ) 15 inci maddesine istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara aykırılık hâlinde, altmışiki bin beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık oluşturan tutarın yüzde birine kadar,

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

h) 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yapılması hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

ı) 16 ncı maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisine kadar; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde ise, tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü oranında,

i) 17 nci maddesinin ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

j) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına, 22 nci maddesinin birinci veya ikinci fıkrasına, 38 inci maddesinin ikinci fıkrasına ve 39 uncu maddesinin ikinci veya üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar

idari para cezası uygulanır.

(2) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle ilgili gerçek ve tüzel kişilere, bu Kanunun;

a) 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde elli bin Türk Lirasından yetmişbeş bin Türk Lirasına kadar,

b) 11 inci maddesinin birinci, ikinci veya üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

c) 17 nci maddesinin ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık hâlinde yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

idari para cezası uygulanır.

(3) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle ilgili gerçek ve tüzel kişilere, ilgili maddelerine göre Kurul ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemeler ile Kurum tarafından verilen talimatlara uyulmaması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yetmişbeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

h) 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yapılması hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

ı) 16 ncı maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisine kadar; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde ise, tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü oranında,

i) 17 nci maddesinin ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

j) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına, 22 nci maddesinin birinci veya ikinci fıkrasına, 38 inci maddesinin ikinci fıkrasına ve 39 uncu maddesinin ikinci veya üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar

idari para cezası uygulanır.

(2) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle ilgili gerçek ve tüzel kişilere, bu Kanunun;

a) 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, elli bin Türk Lirasından yetmişbeş bin Türk Lirasına kadar,

b) 11 inci maddesinin birinci, ikinci veya üçüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

c) 17 nci maddesinin ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, yirmibeş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar,

idari para cezası uygulanır.

(3) Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle ilgili gerçek ve tüzel kişilere, ilgili maddelerine göre Kurul ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemeler ile Kurum tarafından verilen talimatlara uyulmaması hâlinde, elli bin Türk Lirasından yetmişbeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Kurul, aykırılığın yaptırım kararı verilinceye kadar birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu maddede yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 24- 6361 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Faktoring şirketlerinin asgari ödenmiş sermayelerinin artırılması

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Faktoring şirketleri asgari ödenmiş sermayelerini bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tutara artırmak zorundadır.

(2) Kurulca uygun görülmesi halinde birinci fıkrada yer alan süre Kurulca iki yılı geçmemek üzere uzatılabilir.”

MADDE 25- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirmesi, imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi gibi yatırımcıların yatırım kararlarının değişmesine yol açacak ortaklığın yapısına ilişkin temel işlemler bu Kanunun uygulanmasında önemli nitelikte işlem sayılır. Kurul, önemli nitelikteki işlemleri, önemlilik ölçüsü de dâhil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usul ve esasları, halka açık ortaklıkların niteliğine göre belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- (1) 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(4) Kurul, yaptırım kararı verilinceye kadar aykırılığın birden fazla işlenmiş olmasını veya idari para cezasının uygulanmasından itibaren iki yıl içerisinde aynı aykırılığın tekrarlanmasını dikkate alarak bu maddede yer alan tutarları iki katına kadar artırarak uygulamaya yetkilidir.”

MADDE 24- 6361 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Faktoring şirketlerinin asgari ödenmiş sermayelerinin artırılması

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Faktoring şirketleri asgari ödenmiş sermayelerini bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tutara artırmak zorundadır.

(2) Kurulca uygun görülmesi hâlinde birinci fıkrada yer alan süre Kurulca iki yılı geçmemek üzere uzatılabilir.”

MADDE 25- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Halka açık ortaklıkların birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirmesi, imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi gibi yatırımcıların yatırım kararlarının değişmesine yol açacak ortaklığın yapısına ilişkin temel işlemler bu Kanunun uygulanmasında önemli nitelikte işlem sayılır. Kurul, önemli nitelikteki işlemleri, önemlilik ölçüsü de dâhil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usul ve esasları, halka açık ortaklıkların niteliğine göre belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 6362 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- (1) 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçirten pay sahipleri, paylarını halka açık ortaklığa satarak ayrılma hakkına sahiptir. Kurul, halka açık ortaklığın niteliğine göre, ayrılma hakkını, ayrılma hakkına konu önemli nitelikteki işlemin kamuya açıklandığı tarihte sahip olunan paylar için kullanılabilmesine ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir. Halka açık ortaklık bu payları pay sahibinin talebi üzerine, Kurulca belirlenecek esaslara göre adil bir bedel üzerinden satın almakla yükümlüdür. Kurul, ayrılma talebine konu payların ortaklık tarafından satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyebilir.

(2) Pay sahibinin 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılmasına veya oy kullanmasına haksız bir biçimde izin verilmemesi, çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereği gibi ilan edilmemesi hâllerinde, genel kurul kararlarına muhalif kalma ve muhalefet şerhini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Ayrılma hakkının doğmadığı hâller ile ortaklığa bu hakkın kullanılması yükümlülüğünden muafiyet verilmesine, bu hakkın kullanılmasına ve adil bedelin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Kurul ayrılma hakkının kullanılmasına ilişkin bu hususlarda ortaklıkların niteliğine göre farklı usul ve esaslar belirleyebilir.”

MADDE 27- 6362 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “iktisap edilmesi hâlinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “söz konusu payların veya oy haklarının iktisabının kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan” ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçirten pay sahipleri, paylarını halka açık ortaklığa satarak ayrılma hakkına sahiptir. Kurul, halka açık ortaklığın niteliğine göre, ayrılma hakkını, ayrılma hakkına konu önemli nitelikteki işlemin kamuya açıklandığı tarihte sahip olunan paylar için kullanılabilmesine ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir. Halka açık ortaklık bu payları pay sahibinin talebi üzerine, Kurulca belirlenecek esaslara göre adil bir bedel üzerinden satın almakla yükümlüdür. Kurul, ayrılma talebine konu payların ortaklık tarafından satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyebilir.

(2) Pay sahibinin 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılmasına veya oy kullanmasına haksız bir biçimde izin verilmemesi, çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereği gibi ilan edilmemesi hâllerinde, genel kurul kararlarına muhalif kalma ve muhalefet şerhini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Ayrılma hakkının doğmadığı hâller ile ortaklığa bu hakkın kullanılması yükümlülüğünden muafiyet verilmesine, bu hakkın kullanılmasına ve adil bedelin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Kurul ayrılma hakkının kullanılmasına ilişkin bu hususlarda ortaklıkların niteliğine göre farklı usul ve esaslar belirleyebilir.”

MADDE 27- 6362 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “iktisap edilmesi hâlinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “söz konusu payların veya oy haklarının iktisabının kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan” ibaresi eklenmiştir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 28- 6362 sayılı Kanuna 31 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 31/A maddesi eklenmiştir.

“Borçlanma aracı sahipleri kurulu

MADDE 31/A- (1) İhraççının tedavülde bulunan borçlanma araçlarının sahipleri, borçlanma aracı sahipleri kurulunu oluşturur. İhraççının her bir tertip borçlanma aracı sahipleri de ayrı bir borçlanma aracı sahipleri kurulu oluşturabilir.

(2) Borçlanma aracı sahipleri kurulunun ihraççının yönetim kurulu tarafından veya borçlanma araçları sahipleri tarafından toplantıya çağırılmasına ve borçlanma aracı sahipleri kurulunda karar alınmasına ilişkin esasların ve şartların, ihraççı tarafından borçlanma aracı ihracı nedeniyle hazırlanan izahname ve/veya ihraç belgesinde belirlenmesi zorunludur.

(3) Borçlanma aracı sahipleri kurulunda karar alınabilmesi için, Kurul tarafından veya izahname ve/veya ihraç belgesinde aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunmadıkça; her bir tertip borçlanma araçlarının nominal bedelleri toplamının asgari yarısını temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin veya ihraççının tedavülde bulunan tüm borçlanma araçlarının sahiplerinin oluşturacağı kurul için tedavülde bulunan tüm borçlanma araçlarının nominal tutarının asgari yarısını temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin olumlu oyu şarttır. Kurulca öngörülen nitelikli çoğunlukla alınacak borçlanma aracı sahipleri kurulu kararları bu kararlara olumlu oy vermeyen borçlanma aracı sahipleri için de hüküm ifade eder.

(4) Borçlanma aracı sahiplerini temsil etmek üzere temsilci atanabilir.

(5) Borçlanma araçlarının geri ödemelerinde temerrüt oluştuğundan sonra bu borçlanma araçlarının hüküm ve şartlarının değiştirilmesi halinde, borçlanma aracının temerrüdü nedeniyle başlatılmış tüm takipler ilgili borçlanma aracının

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 28- 6362 sayılı Kanuna 31 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Borçlanma aracı sahipleri kurulu

MADDE 31/A- (1) İhraççının tedavülde bulunan borçlanma araçlarının sahipleri, borçlanma aracı sahipleri kurulunu oluşturur. İhraççının her bir tertip borçlanma aracı sahipleri de ayrı bir borçlanma aracı sahipleri kurulu oluşturabilir.

(2) Borçlanma aracı sahipleri kurulunun ihraççının yönetim kurulu tarafından veya borçlanma araçları sahipleri tarafından toplantıya çağırılmasına ve borçlanma aracı sahipleri kurulunda karar alınmasına ilişkin esasların ve şartların, ihraççı tarafından borçlanma aracı ihracı nedeniyle hazırlanan izahname ve/veya ihraç belgesinde belirlenmesi zorunludur.

(3) Borçlanma aracı sahipleri kurulunda karar alınabilmesi için, Kurul tarafından veya izahname ve/veya ihraç belgesinde aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunmadıkça; her bir tertip borçlanma araçlarının nominal bedelleri toplamının asgari yarısını temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin veya ihraççının tedavülde bulunan tüm borçlanma araçlarının sahiplerinin oluşturacağı kurul için tedavülde bulunan tüm borçlanma araçlarının nominal tutarının asgari yarısını temsil eden borçlanma aracı sahiplerinin olumlu oyu şarttır. Kurulca öngörülen nitelikli çoğunlukla alınacak borçlanma aracı sahipleri kurulu kararları bu kararlara olumlu oy vermeyen borçlanma aracı sahipleri için de hüküm ifade eder.

(4) Borçlanma aracı sahiplerini temsil etmek üzere temsilci atanabilir.

(5) Borçlanma araçlarının geri ödemelerinde temerrüt oluştuğundan sonra bu borçlanma araçlarının hüküm ve şartlarının değiştirilmesi halinde, borçlanma aracının temerrüdü nedeniyle başlatılmış tüm takipler ilgili borçlanma aracının

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

hüküm ve şartlarının değiştirilmiş kabul edildiği tarih itibarıyla durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Borçlanma aracından doğan tüm borçlar ifa edildikten sonra duran takipler düşer.

(6) Kurul, bu madde kapsamındaki usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 29- 6362 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 31/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Teminat yönetim sözleşmesi ve teminat yöneticisi

MADDE 31/B- (1) Kurulca belirlenecek sermaye piyasası araçları, bu araçlardan doğan yükümlülüklerin vadesinde yerine getirilmesini teminen Kurulun uygun göreceği varlıklarla teminat altına alınabilir. Teminata konu varlıkların mülkiyeti teminaten genel saklama yetkisine sahip yatırım kuruluşu niteliğini haiz teminat yöneticisine devredilir veya bu varlıklar üzerinde teminat yöneticisi lehine sınırlı ayni hak tesis edilir. Teminata konu varlığın, teminaten devredildiği hususu ilgili sicilde beyanlar hanesine kaydedilir.

(2) Teminat yöneticisi, sermaye piyasası araçlarından doğan yükümlülüklerin teminatını teşkil etmek üzere mülkiyeti kendisine devredilen veya üzerinde lehine sınırlı ayni hak tesis edilen teminat konusu varlıkların sevk ve idaresinin sağlanması, korunması, muhafazası, hukuki yollara müracaat edilmesi, temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; teminata konu varlığın paraya çevrilmesi, teminata konu varlıkların satış tutarının yatırımcılar arasında paylaşılması, yatırımcıların alacağı karşılandıktan sonra arta kalan değer olursa bunun teminat verene iade edilmesi, borcun sona ermesi ile birlikte teminat

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

hüküm ve şartlarının değiştirilmiş kabul edildiği tarih itibarıyla durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Borçlanma aracından doğan tüm borçlar ifa edildikten sonra duran takipler düşer.

(6) Kurul, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 29- 6362 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 31/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Teminat yönetim sözleşmesi ve teminat yöneticisi

MADDE 31/B- (1) Kurulca belirlenecek sermaye piyasası araçları, bu araçlardan doğan yükümlülüklerin vadesinde yerine getirilmesini teminen Kurulun uygun göreceği varlıklarla teminat altına alınabilir. Teminata konu varlıkların mülkiyeti teminaten genel saklama yetkisine sahip yatırım kuruluşu niteliğini haiz teminat yöneticisine devredilir veya bu varlıklar üzerinde teminat yöneticisi lehine sınırlı ayni hak tesis edilir. Teminata konu varlığın, teminaten devredildiği hususu ilgili sicilde beyanlar hanesine kaydedilir.

(2) Teminat yöneticisi, sermaye piyasası araçlarından doğan yükümlülüklerin teminatını teşkil etmek üzere mülkiyeti kendisine devredilen veya üzerinde lehine sınırlı ayni hak tesis edilen teminat konusu varlıkların sevk ve idaresinin sağlanması, korunması, muhafazası, hukuki yollara müracaat edilmesi, temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; teminata konu varlığın paraya çevrilmesi, teminata konu varlıkların satış tutarının yatırımcılar arasında paylaşılması, yatırımcıların alacağı karşılandıktan sonra arta kalan değer olursa bunun teminat verene iade edilmesi, borcun sona ermesi ile birlikte teminat

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

konusu varlıkların teminat verene iade edilmesi, yatırımcıların menfaatlerinin korunması da dâhil diğer her türlü iş ve muamelelerin yerine getirilmesi için ihraçtan önce, ihraççı ile yazılı olarak akdedilecek bir teminat yönetim sözleşmesi ile yetkilendirilir. Teminat yönetim sözleşmesinin tabi olduğu usul, esas ve asgari unsurları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(3) Teminat yöneticisi, teminatlara ilişkin tapuya tescil işlemleri, gemi sicili, araç sicili ve taşınır rehin sicili dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere özel sicillerde yapılacak rehin, ipotek veya herhangi bir ayni hakkın, şerhin, takyidatın, hak ve alacağın tescili, kaydı ve bunlar için gerekli olan her türlü işlem dâhil olmak üzere teminatın tesisi, terkini, fekki, sona erdirilmesi konusundaki tüm iş ve muameleleri kendi adına ve yatırımcılar hesabına yerine getirmeye yetkilidir.

(4) Kurulun onayladığı her teminat yöneticisinin ticaret unvanı, hangi ihraçla ilgili olarak atandığı ve yetkileri, ihraççı tarafından ihraççının merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline ayırt edici şekilde tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan olunur.

(5) Temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat yöneticisi teminata konu varlıkları satıp bedellerini yatırımcılar arasında paylaşabilir.

(6) Teminat konusu varlıklar, teminat yöneticisinin malvarlığından ayrıdır ve ayrı izlenir. Teminat konusu varlıklar, teminat yöneticisinin borçları nedeniyle kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

konusu varlıkların teminat verene iade edilmesi, yatırımcıların menfaatlerinin korunması da dâhil diğer her türlü iş ve muamelelerin yerine getirilmesi için ihraçtan önce, ihraççı ile yazılı olarak akdedilecek bir teminat yönetim sözleşmesi ile yetkilendirilir. Teminat yönetim sözleşmesinin tabi olduğu usul, esas ve asgari unsurları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(3) Teminat yöneticisi, teminatlara ilişkin tapuya tescil işlemleri, gemi sicili, araç sicili ve taşınır rehin sicili dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere özel sicillerde yapılacak rehin, ipotek veya herhangi bir ayni hakkın, şerhin, takyidatın, hak ve alacağın tescili, kaydı ve bunlar için gerekli olan her türlü işlem dâhil olmak üzere teminatın tesisi, terkini, fekki, sona erdirilmesi konusundaki tüm iş ve muameleleri kendi adına ve yatırımcılar hesabına yerine getirmeye yetkilidir.

(4) Kurulun onayladığı her teminat yöneticisinin ticaret unvanı, hangi ihraçla ilgili olarak atandığı ve yetkileri, ihraççı tarafından ihraççının merkezinin bulunduğu yerin ticaret siciline ayırt edici şekilde tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan olunur.

(5) Temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat yöneticisi teminata konu varlıkları satıp bedellerini yatırımcılar arasında paylaşabilir.

(6) Teminat konusu varlıklar, teminat yöneticisinin malvarlığından ayrıdır ve ayrı izlenir. Teminat konusu varlıklar, teminat yöneticisinin borçları nedeniyle kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(7) Teminata konu varlıkların türleri ve nitelikleri, sermaye piyasası araçları ile teminata konu varlıklar arasındaki teminat uyumu, teminata konu varlıklara ilişkin kayıtların tutulması, hak ve yükümlülükler, teminat yöneticisinin nitelikleri, ticaret siciline tescili, terkin ve teminat yöneticisine hizmetleri karşılığında ödeme yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile sermaye piyasası aracı ihracında teminat yapısına ilişkin diğer hususları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(8) Teminat yöneticisinin sorumluluğunu hafifleten ya da kaldıran anlaşmalar, hüküm veya ifadeler geçersizdir.

(9) Sermaye piyasası kurumlarının teminat yöneticisi olarak atanması durumunda, bu maddenin ikinci fıkrasındaki yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmeyen teminat yöneticilerine 96 ncı maddesinin birinci fıkrası; bu maddenin altıncı fıkrasına aykırılık halinde ise 92 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.

(10) Teminat yöneticisinin teminaten mülkiyeti devredilen varlıkları tasarruf amacı dışında kullanması durumunda 5237 sayılı Kanunun 155 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre hükmedilecek ceza beş yıldan az olamaz.

(11) Kurul, bu madde kapsamındaki usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 30- 6362 sayılı Kanunun 35/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurul, kitle fonlama platformları üzerinden yürütülecek kitle fonlaması faaliyetlerinin; ortaklığa veya borçlanmaya dayalı olarak halktan para toplanması suretiyle yapılması konusunda belirleme yapabilir. Borçlanmaya dayalı kitle fonlaması faaliyetlerine bankacılık mevzuatı hükümleri uygulanmaz.”

(7) Teminata konu varlıkların türleri ve nitelikleri, sermaye piyasası araçları ile teminata konu varlıklar arasındaki teminat uyumu, teminata konu varlıklara ilişkin kayıtların tutulması, hak ve yükümlülükler, teminat yöneticisinin nitelikleri, ticaret siciline tescili, terkin ve teminat yöneticisine hizmetleri karşılığında ödeme yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile sermaye piyasası aracı ihracında teminat yapısına ilişkin diğer hususları belirlemeye Kurul yetkilidir.

(8) Teminat yöneticisinin sorumluluğunu hafifleten ya da kaldıran anlaşmalar, hüküm veya ifadeler geçersizdir.

(9) Sermaye piyasası kurumlarının teminat yöneticisi olarak atanması durumunda, bu maddenin ikinci fıkrasındaki yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmeyen teminat yöneticilerine 96 ncı maddenin birinci fıkrası; bu maddenin altıncı fıkrasına aykırılık hâlinde ise 92 nci maddenin birinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.

(10) Teminat yöneticisinin teminaten mülkiyeti devredilen varlıkları tasarruf amacı dışında kullanması durumunda 5237 sayılı Kanunun 155 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre hükmedilecek ceza beş yıldan az olamaz.

(11) Kurul, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 30- 6362 sayılı Kanunun 35/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurul, kitle fonlama platformları üzerinden yürütülecek kitle fonlaması faaliyetlerinin; ortaklığa veya borçlanmaya dayalı olarak halktan para toplanması suretiyle yapılması konusunda belirleme yapabilir. Borçlanmaya dayalı kitle fonlaması faaliyetlerine bankacılık mevzuatı hükümleri uygulanmaz.”

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

“Payları kayden izlenen girişim şirketlerinin genel kurul toplantılarına 29 uncu madde ile 30 uncu maddenin ikinci ve beşinci fıkraları kıyasen Kurulun belirleyeceği esaslar çerçevesinde uygulanır.”

“(6) Kitle fonlaması işlemlerine ilişkin hazırlanan bilgi formunu imzalayan gerçek ve tüzel kişiler bilgi formunda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumludur.”

MADDE 31- 6362 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Proje finansmanı dâhil olmak üzere Kurulca belirlenecek hizmet ve faaliyetlerde, kambiyo düzenlemeleri saklı kalmak kaydıyla, kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması”

MADDE 32- 6362 sayılı Kanununun 52 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Fon; tapu ve diğer resmi sicillere tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile ortağı olacağı limited ve anonim şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı veya pay devri işlemleri dâhil her tür ticaret sicili işlemleriyle sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur. Yatırım fonu portföyünde bulunan taşınmazlar, taşınmaza dayalı haklar ve taşınmaza dayalı senetler tapu kütüğüne fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, portföy yönetim şirketi ile portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.”

MADDE 33- 6362 sayılı Kanununun 58 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(8) Fon; tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

“Payları kayden izlenen girişim şirketlerinin genel kurul toplantılarına 29 uncu madde ile 30 uncu maddenin ikinci ve beşinci fıkraları kıyasen Kurulun belirleyeceği esaslar çerçevesinde uygulanır.”

“(6) Kitle fonlaması işlemlerine ilişkin hazırlanan bilgi formunu imzalayan gerçek ve tüzel kişiler bilgi formunda yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumludur.”

MADDE 31- 6362 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Proje finansmanı dâhil olmak üzere Kurulca belirlenecek hizmet ve faaliyetlerde, kambiyo düzenlemeleri saklı kalmak kaydıyla, kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması”

MADDE 32- 6362 sayılı Kanununun 52 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Fon; tapu ve diğer resmi sicillere tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile ortağı olacağı limited ve anonim şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı veya pay devri işlemleri dâhil her tür ticaret sicili işlemleriyle sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur. Yatırım fonu portföyünde bulunan taşınmazlar, taşınmaza dayalı haklar ve taşınmaza dayalı senetler tapu kütüğüne fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, portföy yönetim şirketi ile portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.”

MADDE 33- 6362 sayılı Kanununun 58 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(8) Fon; tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

Devrinin geçerliliği bir tapu veya sicil kaydına bağlı olan ve konut veya varlık finansmanı fonu portföyüne alınan varlık ve haklar, tapu siciline veya ilgili sicile fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, fon kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.”

MADDE 34- 6362 sayılı Kanuna 61/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 61/B maddesi eklenmiştir.

“Proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet

MADDE 61/B- (1) Proje finansmanı; uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen altyapı, enerji, sanayi veya teknoloji yatırımları gibi projelerin gerçekleştirilmesi için proje finansman fonu yoluyla finansman sağlanmasıdır.

(2) Proje finansman fonu; projeye dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan para ve/veya diğer varlıklarla, projeye dayalı menkul kıymetler sahipleri hesabına, proje finansmanına konu varlık ve hakların gelirlerine dayalı olarak oluşturulan portföyü işletmek amacıyla yatırım kuruluşları tarafından inançlı mülkiyet esaslarına göre fon iç tüzüğü ile kurulan tüzel kişiliği olmayan mal varlığıdır.

(3) Proje finansmanına konu olan projenin gelirleri ve diğer hakları proje finansman fonuna temlik edilir.

(4) Proje finansmanına konu olacak varlık ve haklara, proje finansman fonunun kurucularına, fonun kuruluşuna, faaliyet şartlarına, yönetimi ve sona ermesine ve projeye dayalı menkul kıymet ihracına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) Kurucu, fon kurulu ve ihraç edilen projeye dayalı menkul kıymet sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda ve fon iç tüzüğünde hüküm bulunmayan hâllerde 6098 sayılı Kanunun 502 ile 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Devrinin geçerliliği bir tapu veya sicil kaydına bağlı olan ve konut veya varlık finansmanı fonu portföyüne alınan varlık ve haklar, tapu siciline veya ilgili sicile fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, fon kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.”

MADDE 34- 6362 sayılı Kanuna 61/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Proje finansmanı, proje finansman fonu ve projeye dayalı menkul kıymet

MADDE 61/B- (1) Proje finansmanı; uzun vadeli ve yoğun sermaye isteyen altyapı, enerji, sanayi veya teknoloji yatırımları gibi projelerin gerçekleştirilmesi için proje finansman fonu yoluyla finansman sağlanmasıdır.

(2) Proje finansman fonu; projeye dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan para ve/veya diğer varlıklarla, projeye dayalı menkul kıymetler sahipleri hesabına, proje finansmanına konu varlık ve hakların gelirlerine dayalı olarak oluşturulan portföyü işletmek amacıyla yatırım kuruluşları tarafından inançlı mülkiyet esaslarına göre fon iç tüzüğü ile kurulan tüzel kişiliği olmayan mal varlığıdır.

(3) Proje finansmanına konu olan projenin gelirleri ve diğer hakları proje finansman fonuna temlik edilir.

(4) Proje finansmanına konu olacak varlık ve haklara, proje finansman fonunun kurucularına, fonun kuruluşuna, faaliyet şartlarına, yönetimi ve sona ermesine ve projeye dayalı menkul kıymet ihracına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) Kurucu, fon kurulu ve ihraç edilen projeye dayalı menkul kıymet sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda ve fon iç tüzüğünde hüküm bulunmayan hâllerde 6098 sayılı Kanunun 502 ile 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

(6) Fon; tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur. Devrinin geçerliliği bir tapu veya sicil kaydına bağlı olan ve proje finansman fonu portföyüne alınan varlık ve haklar, tapu siciline veya ilgili sicile fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, proje finansman fonu kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.

(7) Projeye dayalı menkul kıymet itfa edilinceye kadar, proje finansman fonu portföyünde yer alan varlıklar ve haklar, proje finansman fonunun kurucusunun ve fon kullanıcısının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez.”

MADDE 35- 6362 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin başlığı “Kanuna aykırı ihraçlar ile izahnamede yer alan bilgi ve açıklamalara aykırılık halinde uygulanacak tedbirler” şeklinde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre tesessül ettirilmiştir.

“(3) İzahnamede yer alan yatırımcıların yatırım kararını etkileyecek nitelikteki taahhüt ve açıklamalara aykırı davranılması veya taahhütlerin makul süre içerisinde yerine getirilmemesi ve Kurulun ilgili düzenlemelerine uygun olarak taahhüt ve açıklamalarda değişiklik yapılmamış olması halinde, her türlü hukuki ve cezai sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, Kurul, ilgililerden aykırılıkların Kurulca belirlenen bir sürede giderilmesini ya da öngörülen işlemleri yapmasını istemeye, taahhüt ve açıklamalarda

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(6) Fon; tapu, ticaret sicili ve diğer resmi sicillerde tescil, değişiklik, terkin ve düzeltme talepleri dâhil olmak üzere her türlü sicil işlemleri ile sınırlı olarak tüzel kişiliği haiz addolunur. Devrinin geçerliliği bir tapu veya sicil kaydına bağlı olan ve proje finansman fonu portföyüne alınan varlık ve haklar, tapu siciline veya ilgili sicile fon adına tescil edilir. Tapuda, ticaret sicilinde ve diğer resmi sicillerde fon adına yapılacak işlemler, proje finansman fonu kurucusu ile fon kurulunu temsil eden birer yetkilinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.

(7) Projeye dayalı menkul kıymet itfa edilinceye kadar, proje finansman fonu portföyünde yer alan varlıklar ve haklar, proje finansman fonunun kurucusunun ve fon kullanıcısının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez.”

MADDE 35- 6362 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin başlığı “Kanuna aykırı ihraçlar ile izahnamede yer alan bilgi ve açıklamalara aykırılık hâlinde uygulanacak tedbirler” şeklinde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre tesessül ettirilmiştir.

“(3) İzahnamede yer alan yatırımcıların yatırım kararını etkileyecek nitelikteki taahhüt ve açıklamalara aykırı davranılması veya taahhütlerin makul süre içerisinde yerine getirilmemesi ve Kurulun ilgili düzenlemelerine uygun olarak taahhüt ve açıklamalarda değişiklik yapılmamış olması hâlinde, her türlü hukuki ve cezai sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, Kurul, ilgililerden aykırılıkların Kurulca belirlenen bir sürede giderilmesini ya da öngörülen işlemleri yapmasını istemeye, taahhüt ve açıklamalarda

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

değişiklik yapıp yapılmadığından bağımsız olarak, Kurula bu durumun makul bir ekonomik veya finansal gerekçeye dayandığını gösterir belge ve/veya açıklama sunulmadığı takdirde, ihraçtan elde edilen nakit veya diğer varlıkların kullanılmasını engellemek amacıyla kamuyu aydınlatma belgesinde yer alan taahhüt ve açıklamalara aykırı olarak gerçekleştirilen iş ve işlemler için her türlü harç ve teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz istemeye ya da öngöreceği diğer her türlü tedbiri almaya yetkilidir. Kurul, ihraçtan elde edilen tutarın izahnameye aykırı olarak kullanılması sonucunu doğurduğu tespit edilen iş ve işlemlerin iptali ve elde edilen nakit ve diğer varlıkların izahnameyi yayımlayan ortaklığa veya kolektif yatırım kuruluşuna iadesi için tespit tarihinden itibaren üç ay ve her halde izahnamenin onay tarihinden itibaren iki yıl içerisinde izahnameye aykırı olarak gerçekleştirilen işlemin iptali için dava açmaya da yetkilidir.”

MADDE 36- 6362 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Bu Kanuna” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bu Kanuna” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “verilir” ibaresi “verilebilir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Tüzel kişilere, aykırılığın ağırlığı ve etkilediği mağdur sayısı dikkate alınarak bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan miktardan az olmamak üzere bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal tablolarında yer alan brüt satış hasılatının %1’i ile vergi öncesi kârının %20’sinden yüksek olanına kadar idari para cezası verilebilir.”

“(7) Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilenler tarafından ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili olarak talep ettikleri bilgi, belge, açıklama ve kayıtları (elektronik ortamda tutulanlar dâhil)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

değişiklik yapıp yapılmadığından bağımsız olarak, Kurula bu durumun makul bir ekonomik veya finansal gerekçeye dayandığını gösterir belge ve/veya açıklama sunulmadığı takdirde, ihraçtan elde edilen nakit veya diğer varlıkların kullanılmasını engellemek amacıyla kamuyu aydınlatma belgesinde yer alan taahhüt ve açıklamalara aykırı olarak gerçekleştirilen iş ve işlemler için her türlü harç ve teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz istemeye ya da öngöreceği diğer her türlü tedbiri almaya yetkilidir. Kurul, ihraçtan elde edilen tutarın izahnameye aykırı olarak kullanılması sonucunu doğurduğu tespit edilen iş ve işlemlerin iptali ve elde edilen nakit ve diğer varlıkların izahnameyi yayımlayan ortaklığa veya kolektif yatırım kuruluşuna iadesi için tespit tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde izahnamenin onay tarihinden itibaren iki yıl içerisinde izahnameye aykırı olarak gerçekleştirilen işlemin iptali için dava açmaya da yetkilidir.”

MADDE 36- 6362 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Bu Kanuna” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bu Kanuna” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “verilir” ibaresi “verilebilir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Tüzel kişilere, aykırılığın ağırlığı ve etkilediği mağdur sayısı dikkate alınarak bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan miktardan az olmamak üzere bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal tablolarında yer alan brüt satış hasılatının yüzde 1’i ile vergi öncesi kârının yüzde 20’sinden yüksek olanına kadar idari para cezası verilebilir.”

“(7) Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilenler tarafından ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili olarak talep ettikleri bilgi, belge, açıklama ve kayıtları (elektronik ortamda tutulanlar dâhil)

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile
88 Milletvekilinin Teklifi)

süresi içinde hiç veya istenen şekliyle vermeyen veya eksik, gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte veren veya açıklamalarda bulunan kişiler ve Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilenlerin görevlerini yapmalarını engelleyen veya zorlaştıran kişiler hakkında birinci fıkranın birinci cümlesinde yer alan miktarda idari para cezası verilir.

(8) Kurula gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte bilgi, belge vermek veya açıklamalarda bulunmak suretiyle gereksiz olarak Kanunun 88 inci maddesi uyarınca denetim yapılmasına neden olan kişiler hakkında bin Türk Lirasından yirmibeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

MADDE 37- 6362 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki yıldan” ibaresi “üç yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 38- 6362 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki” ibareleri “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 39- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 40- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

süresi içinde hiç veya istenen şekliyle vermeyen veya eksik, gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte veren veya açıklamalarda bulunan kişiler ve Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilenlerin görevlerini yapmalarını engelleyen veya zorlaştıran kişiler hakkında birinci fıkranın birinci cümlesinde yer alan miktarda idari para cezası verilir.

(8) Kurula gerçeğe aykırı, yanıltıcı nitelikte bilgi, belge vermek veya açıklamalarda bulunmak suretiyle gereksiz olarak Kanunun 88 inci maddesi uyarınca denetim yapılmasına neden olan kişiler hakkında bin Türk Lirasından yirmibeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

MADDE 37- 6362 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki yıldan” ibaresi “üç yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 38- 6362 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki” ibareleri “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 39- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 40- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

